SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
"LIETUVA"
Išeina kas Pětnyčia, Chicago, Illinois.
Prenumerata Suvienytose Valstijose, Kanadoje ir Meksikoje ..... — $2.00 metams
Kitose viešpatystėse ..... — $3.00 „
Prenumerata turi būti apmokėta iš viršaus. Metas prenumeratai skaitosi nuo dienos išsirašymo laikraščio, ne nuo Naujų Metų. Apgarsinimų prekių reikia kiausti per laišką.
Visuose reikaluose adresuokite teip:
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY
"LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Subscription in the United States, Canada and Mexico ..... — $2.00 a year
Subscription to Foreign countries ..... — $3.00 a year
Advertising rates on application.
Address all communications to
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd Street, Station 60, CHICAGO, ILL.

Nr. 40 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 5 d. Spalio (October). 1906 m. Metas XV

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Revoliucija Maskolijoj.

Revoliucijinė dvasia vis labiau platinasi Maskolijoj, apima vis didesnius caro viešpatystės plotus, pasiekė jau Siberiją, prisigriebė ir į Turkestaną. Dabar, turbut, nėra jau nė vieno didesnio apskričio, kuriame gyventojai butų užganėdinti. Neužganėdinimo žmonių negali nuraminti nė didžiausias valdžių žiaurumas, nė kariški sudai Stolypino įvesti, kurie gali siųsti ant kartuvių kiekvieną valdžiai, arba net jeib oficierpalaikiui nepatinkančią ypatą. Valdžių žiaurumas, kokiam lygaus bereikalo jieškotum kokiame nors kitame krašte šiuose laikuose, dar labiau suerzina žmonis, o tas suerzinimas nesilpnina revoliucijonierių, bet juos sudrutina, kadangi ir ramiausi žmonės, atsigynimui nuo valdžių žiaurumo, neturi kito išėjimo kaip glaustiesi prie revoliucijonierių ir drauge su jais stengtiesi išversti netikusį randą, kuris visiems jau įsiėdė.

Kur yra dabar caras, tikrai nežinia. Jis pradžioj spalių norėjo sugryžti, bet rodosi, sugryžimas likosi atidėtas, kadangi namieje, terp „mylinčių savo valdoną pavaldinių" gana pavojinga, revoliucijonieriai, kurie iki šiol mažai rupinosi apie caro ypatą, dabar jau ir jo neapplenkia. Todėl caras bijosi gryžti namon, kadangi mat svetur ramiau. Londono laikraščiai pagarsino, buk caras su visa šeimyna slapta atkako į savo motinos tėvišką, į Daniją, ir dabar, karališkame ruime gyvena pasislėpęs. Mat tikisi, kad svetur jo neras Maskolijos revoliucijonieriai, namieje gi nė didžiausia sargyba, nė tvirčiausia kariumenė nuo jų negali apginti. Maža, obuolio didumo bomba gali carą į geresnį nugabenti svietą.

Pereitos sanvaitės pětnyčioj, Peterhofe, kur caras rengėsi iš savo kelionės sugryžti, kelnorėse užtiko du pasislėpusiu revoliucijonieriu. Į caro rumo kelnores įvedė juos sunus vieno turinčio rumą daboti policisto. Jie turėjo gatavas bombas, kurių butų užtekę išmetimui caro rumo į padanges; laukė vien sugryžimo caro iš jo jurinės kelionės. Pasislėpusius kelnorėj revoliucijonierius maitino įleidęs čia juos policisto sunus. Visus, žinoma, suareštavo. Tas atsitikimas jau rodo, kad caras nė ant savo tarnų ir dabotojų negali užsitikėti. Juo toliau, juo daugiau atsiras neištikimų, kadangi ir tie tarnai yra juk žmonės ir terp jų gali kartais atsirasti teisingi labo tėvynės geidžianti, tarnaujanti carui vien dėl duonos kasnio.

Neistabu todėl, kad išgirdęs apie pareugtą sukalbį ant gyvasties, caras nesiskubina gryžti namon, kur jo locni pavaldiniai pasirengę jį bausti už visus peiktinus jo darbus, už visą piktą, ką jis ir jo tarnai padarė Maskolijos žmonėms.

Iki šiol revoliucijonieriai caro ypatos nekliudė gal todėl, kad prie jo nelengva prisigriebti, gal but, kad jį laikė vien už įnagį, o ne už veikėją. Kad jis yra vien įnagiu ministerių ir kitų augštų urėdninkų, apie tai nieks neabejoja, bet tuos urėdninkus juk jis pats renkasi, todėl ir už jų darbus turi atsakyti, kaip visur atsakymas už tarnų darbus puola ant ponų.

Tokiose sanlygose, suprantama, nesmagus caro gyvenimas, o jis pats neįstengia, nemoka pagerinti. Neįstabu todėl, jeigu tokiose sanlygose jo sveikata ne geriausia, kenčia ypač protas.

Svetimų kraštų laikraščiai garsina visokius paskalus, bet nežinia, kiek tie paskalai remiasi ant teisybės.

Paryžiaus laikraštis „Petit Parisien" pagarsino gautą žinią iš Peterburgo, jog didiejie kunigaikščiai, caro dvaro augšti urėdninkai, net pats Stolypin rodavyjasi dabar, ar nereiktų caro nustumti nuo valdymo krašto ir jo vietoj parengti regenciją ar diktaturą, kadangi caro sveikata paskutiniuose laikuose labai nukentėjo. Žinoma, labiausiai galėjo nukentėti protas, o beprotis, bent dabar negali kraštą valdyti, nors seniau ir tokių atsitikimų netrukdavo ir ukėsai mažai apie tai žinodavo, kadangi nuo jų slėpdavo viską, kas galėjo valdonams kenkti; dabar visur yra atstovai svetimų kraštų, kurie gali tiesiog susieiti su valdonais, todėl ir apie protą jų gali greitai dažinoti ir žinios visur išsiplatintų.

Didiejie kunigaikščiai ir pagarsėjęs savo laike, persenęs fanatikas Pobiedonoscev, geidžia įvedimo diktaturos, taigi kad užstojantis carą diktatorius butų niekeno, nė jokioms tiesoms neaprubežiuotu ponu gyvasties ir turtų visų pavaldinių; didesnė vienok dalis urėdninkų bijosi diktaturos, kadangi ji galėtų suskubinti visoj Maskolijoj žmonių sukilimą, ko be pinigų negalima but suvaldyti, o randas Maskolijos pinigų neturi ir niekur jų gauti negali.

Maskoliško rando agentai meldė Prancuzijoj paskolos, bet prancuziški bankieriai atsakė, jog duoti daugiau negali, kadangi caro randas juos ir teip prigavęs, suteikdamas melagingas žinias apie finansus Maskolijoj. Prancuziški bankieriai tik užsitikėdami jiems duotoms žinioms davė pirmutinę paskolą, tuomtarpu pasirodė, kad žinios suteiktos buvo melagingoms.

Negavę Prancuzijoj pinigų, caro rando agentai kreipėsi į kitų kraštų bankierius, neaplenkė nė Holandijos bankierių, bet visi atsisakė skolinti. Užsitikėjimas mat Maskolijai nupuolė, ji pinigiškuose prietikiuose stovi jau ant to paties laipsnio kaip Turkija arba arti bankrutystės stovinčios mažos pietinės Amerikos respublikos.

Juo ilgiau traukiasi netvarka, juo daugiau randui reikia pinigų, o juo mažiau jis gauna mokesčiais nuo ukėsų, kadangi ir jų pelnas, dėl netvarkos, sumažėjo. Vidutiniškai šįmet randas nuo žmonių surinko vos ketvirtą dalį to, ką surinkdavo seniau. Net žemės savininkai neįstengia pilnai visų randui prigulinčių mokesčių išmokėti. Dalis turtingų fabrikantų uždarė dirbtuves ir su pinigais išsinešdino į užrubežius, pirklysta teipgi nupuolė, iš to šaltinio randai nė pusės senų mokesčių šįmet negali surinkti. Net ukininkų daugybė apleido ukes ir išsiskirstė po visus kampus: vieni elgėtauja, kiti plėšia dvarus.

Randas galėtų netvarką išnaikyti išpildydamas žmonių reikalavimus, bet jis to bijosi daryti, todėl netvarka neišnyks. Jos išnaikinimui caro tarnai nemoka kitokio įnagio ● rasti kaip žiaurumą, kalėjimus, kazokų kančius ir karabinus. Tuom tarpu, tie įnagiai jau teip atšipo, teip prie jų žmonės priprato, kad nė didžiausiu žiaurumu jų negalima nugazdinti. Biurokratai gi, kaip girtuoklis tvoros, laikosi vis seno įnagio, prie kokio per šimtmečių eiles priprato.

Šįmet pagarsytas ėmimas kariumenėn. Tuom tarpu žmonių rinkti dumos atstovai Viborge išleido atsiliepimą į žmonis, kad tėvai neleistų netikusio rando kariumenėn savo vaikų. Užrubežiuose laukia didesnių maištų dėl ėmimo kariumenėn; be abejonės atsiras diktai tėvų, kurie bandys pildyti savo atstovų prisakymus, o randas, žinoma, kaip paprastai daro, griebsis prievartos. Kiekviena gi prievarta žmones suerzina, o Maskolijoj jie ir teip jau suerzinti, kad maža priežastis gali visus prieš randą sukelti. Sukilusių g visų žmonių dar randas niekur nesuvaldė, tai mažiau tą gali padaryti arti bankrutystės ne vien finansiškos, bet ir doriškos stovintis caro randas.

Jeigu dabartinių žmonių maištų tik kaip kokiuose kraštuose randas ir didžiausiu žiaurumu, karės teismais, sušaudymais be tirinėjimo kaltės neįstengia suvaldyti, tai ką jau sakyti apie suvaldymą sukilimo visos liaudies.

Maištai apėmė visą Kaukazą, pietinę Maskoliją ir rytines gubernijas. Maištai ant Kaukazo jau traukiasi kelintas metas ir nors jų suvaldymui randas griebiasi kuodidžiausio žiaurumo, nieko neįstengia padaryti. Ant Kaukazo yra tikra naminė karė, bet ji randui sekasi ne geriau už japoniškąją. Netvarka Latvijoj, neramu Lietuvoj ir Lenkijoj, tas pats yra Mažrusijoj ir net ištikimų Kazokų žemėj ir randas nežino kaip tuos kraštus kaip nors suvaldyti. Urėdninkai, ponai žmonių gyvasties, nužudė galvas ir nežino kaip iš jų pačių surengto purvyno išbristi.

Kuba.

Pasibaigė Amerikos sutvertos respublikos Kubos neprigulmystė. Kas jai šiaudinę neprigulmystę davė, tas ją ir atėmė. Ir pati ta neprigulmystė, buvo, teip sakant, tik katės su pele siautimas.

Kadangi karėj su Išpanija Amerikai kubiečių pagelba buvo reikalinga ir jie labiau gal prie pergalėjimo išpanijonų prisidėjo, tai Suvienytų Valstijų randas jiems pažadėjo neprigulmystę ir to viešo pažadėjimo negalėjo laužyti ir paglemžti Kubą teip kaip Filipinus ir Porto Rico nebuvo galima. Bet Amerikos politikieriai moka į nieką paversti savo pažadėjimus.

Washingtono senatorius Platt užmanė į Kubos konstituciją įvesti pasargą: kad Amerikos randas turi tiesą siųsti ant Kubos savo kariumenę, jeigu ant Kubos užgimtų kas tokio, kas jos neprigulmystei galėtų kenkti. Pasarga ta likosi priimta, ir Amerikos politikieriai prie pirmos progos užsimanė pasinaudoti. Kas progą suteikė, nežinia, gal amerikoniškų kapitalistų agentai.

Mat ant Kubos užgimė maištai. Kas juos sukėlė, nežinia. Amerika, pasiremdama ant Platto pasargos, nusiuntė neva taikyti nesutinkančias puses ministerį Taftą ir Baconą. Taft, taikydamas, įžeidė savo reikalavimais Kubos prezidentą Palmą ir jis, su visais ministeriais pasitraukė nuo vietos. Kuba liko be rando.

Amerikos taikytojas Taft iš to pasinaudojo, gal jis butų pasinaudojęs ir iš kiekvienos kitos progos, ir pasigarsino tuomtarpiniu karišku Kubos gubernatoriu ir tokiu budu Amerikos sutverta Kubos republika išnyko, ji dabar Suvienytų Valstijų tokia jau valdyba kaip Filipinai ir Porto Rico. Nuo rando triobų likosi nuimta Kubos vėlava, jos vietoj plevėsuoja Amerikos vėlava, kuri seniau buvo laisvės ženklu, bet dabar pastojo ženklu pavergimo kitų kraštų.

Amerika netiki, kad kubiečiai, nebandę pasipriešinti, išsižadėtų neprigulmystės, todėl skubiai siunčia kariumenę. Tuom tarpu ant kranto su revolverinėms kanuolėms išsodino nuo kariškų laivų vien jurininkus, bet parengta išsiųsti tuojaus 12000 žemės kareivių, toliau bus parengta daugiau; jeigu prireiks, siųs ant Kubos 60000 kareivių. Galima nau dotiesi, jeigu galingi nesipriešina, o didėsės Europos viešpatystės nesipriešina užėmimui Kubos.

IŠ LIETUVOS.

Iš Vilniaus.

Rugpiučio 24 d. rytą iš Jokubo ligonbučio pabėgo kalinė Uršulė Stravinskaitė.

Iš Suvalkų gub..

23 d. rugpiučio, iš Suvalkų kalėjimo išvarė etapu į Vilnių karo teisman paduotus politikos prasikaltėlius, Adomą Pečiulį ir Vincą Vozniali. Už keliato dienų vėl apgarsino, jog 31 d. turi buti išvaryti į Vilnių ant teismo Juozas Gobikas ir Pijušas Grigaitis. Gobiką tai gali varyti, nes jisai tebėra kalėjime, bet kokiu budu žada etapu varyti Grigaitį, tai negalima suprasti, nes Grigaitis pabėgo ir jojo nė žandarų, nė prokuraterių nagai nesugriebia. Vilniaus advokatams reikėtų pasistengt apginti tuosius žmones!

Penktdienį, 31 rugp., apielinkės teismas teisė du broliu Overu už nuginklavimą sargybinio Igliaukoje. Nors nuginkluotasis sargybinis sakė, kad jį nuginklavę tikrai Overai, bet kiti liudininkai parodė, jog tasai raudonsiulis meluoja. Overai liko išteisinti, bet turi dar kitą bylą. Tėvui sudėjus užstatymą ant šimto rublių už kiekvieną, abudu tapo paleistu.

‚L. U.'

Iš Pilviškių, Suv. gub..

Pilviškių apielinkėje, Žardelių kaime, 21 d. rugpiučio, per Užkurių Vinco vestuves, buvo žmonių teismas. Teisiami buvo šnipai juodašimčiai.

Viskas teip atsitiko: vakarą įėjo į vidų keliatas nepažystamų vyrų. Vienas tų vyrų aiškino musų reikalus, kiti niekam neleido išeiti. Paskui buvo atrasti nusidėjėliai, pradėta tardyti ir liudininkus klausinėti. Galų gale, įtariamiejie nusidėjėliai buvo kaltais paskaityti, ir buvo nutarta juos nuplakti. Čiapat kaltininkai buvo nuplakti.

„V. Ž."

Iš Vilkaviškio, Suv. gub..

Gižų valsčiaus raštinėje, 30 d. rugpiučio, žandarų rotmistras Anenkov, tirinėjo apie 1 d. gegužės. Kaltino Pranį Lingį, kam jisai tą dieną daręs mitingą ir kalbėjęs kalbas į susirinkusius žmones? Žandarėlis šaukėsi daugelį žmonių, šnipinėjo, bet, kiek girdėti, nieko blogo ant Lingio nesugriebęs. Parsikvietė į raštinę ir patį Lingį. Tasai, kaip buvo prie žagrės, teip ir atėjo prie pono žandaro ir matydamas žandarą besėdintį, nieko nelaukdamas, patsai atsisėdo. Žandarų viršininkas, kaip adata iš apačios įgiltas, pašoko ir ėmė visaip rėkti, jogei Lingis negalįs prieš jį sėdėti. — „Dar, dėkui Dievui, tuo tarpu Rusija tebėra, kad jisai žandaras galėtų tokį nuėeminimą kęsti." Pagalios prisirėkęs, kiek norėjo, žandaras pradėjo klausinėti Lingio, ar kalbėjęs jisai 1 dieną gegužės kalbas. Lingis atkirto, kad jisai kasdien kalba kalbas, pertai turėjo kalbėti kalbas ir tą 1 d. gegužės. Čia dar labiau rotmistras įsiuto ir teip užsidegė, jogei grasino Lingį nušausiąs. Toliaus visgi žandarėlis susigriebė niekus padaręs ir ėmė su Lingiu minkštai kalbėti, pradėjo girtis, kad jisai, Anenkov, geras žmogus esąs ir net labai geras. „Kad norėčiau, tai tuojaus galėčiau tamistą suimti, bet neimu." Bekalbėdamas, rotmistras pasakė, kad štai ir Seinų „Šaltinis" ant Lingio rašąs, kad tenai stačiai pasakyta, kad Lingis policijai Gižuos kartuves pastatęs. Ir jisai, žandarų rotmistras, visgi Lingiui nieko nedaręs. Persiskyrė net visai meiliai, prašė Lingio nepykti, jei kas negerai išėjo tame pasikalbėjime. Čionai pasirodė, kaip tai kartais „Šaltinis", katalikų laikraštis, gali žandarams patarnauti ir nekatalikiškai artymą įdėti.

‚L. U.'

Iš Kidulių, Suv. gub..

Nė vienas iš Lietuvos valsčių neturi tokio gero ir gudraus vaito, kokį męs turime. Musų ponas Majevskis, kilęs nuo Augustavo, mozuras, į mus valsčių atėjo aštuoni metai atgal už raštininkėlį, lietuviskai kątik graibsto, uolus pildytojas valdžios cirkuliarų (pas mus jį vadina Plehwės šuneliu), užtaigi viršininkas pirm dviejų metų paskyrė jį vaitu, nors beveik visas valsčius griežtai prieštaravo prieš tokį sauvališką viršininko darbą. Viršininkas gi, sakosi, žinąs, ką daręs. Majevskis atėjo pas mus už raštininkėlį plikas, kaip tilvikas, o dabar jau turi ukę-dvarą. Žodžiu sakant, sekasi geriau kaip Amerikoj. Musų vaitas pildo pareigas ir valsčiaus raštininko, ir mažesnio raštininkėlio, ir vieno raštinės tarno. Už tokį prakaituotą darbą, žinoma, reik jam gausiai užmokėti. Kada męs reikalaujam raštininko, tai vaitas gailiais žodžiais skundžiasi, kad visoj Lietuvoj jis nerandąs tam tikro žmogaus.

Ypatingai pagarsėjo Majevskis šiais paskutiniais metais. Kada išsiliuosavimo judėjimas pasiekė ir mųs kampelį, męs ėmėm daryti valsčiaus sueigas ir terp ko kito nutarėm sumažinti valsčiaus ponams algas; paskui, vieton rusiškų laikraščių, ant kurių męs išleidžiam kasmetas po 60 rubl., nutarėm parsisiųsdinti lietuviškus. Nepatiko vaitui toks valstiečių darbas, parsikvietė kazokus, sunaikino mųs nutarimus, su pagelba „tvarkdarių" atiminėjo mokesčius nuo valstiečių, smarkesnius ukininkus pagazdino Sibiru, jeigu nenurims, o musų mokytoją, kaipo „maišto vadą", suskundė valdžiai. Ačiu vaitui, nuo Kalėdų jau nebeturim mokytojo, o 124 vaikai, kurie lankė mokyklą, liko be mokslo. Davinėjom prašymus viršininkui ir gubernatoriui, bet mokytojo dar nesugražino. Mokytojų sąjunga apskelbė boikotą musų mokyklai; už tai nė vienas mokytojas pas mus neina; jau prasidėjo ir mokslo metai, o mokytojo kaip nėr, teip nėr. Visam valsčiui, išskyrus kelis juodašimčius, teip įkirėjo vaitas, kad išsižioję laukiam tos dienos, kada męs jį galėsim nuo sosto nutrenkti. Laikas jau Majevskiui ir kitiems Lietuvos juodašimčiams baigti savo darbus, nes sunku Lietuvai su jais gyventi.

‚L. U.'

Iš Kiaulyčio, Suv. gub..

Išgirdę ponai apie darbininkų straikus, nusigando ir puolėsi prie valdžios, maldaudami jos, kad ji juos nuo tų chamų-darbininkų apgintų. Valdžia, laikydama visada ponų pusę, tuojau pasirupino išsiuntinėti visur dragunus, kad straikuojančius darbininkus kančiais varytų prie darbo, o kaip-kurį ir suimtų. Kalvarijos paviete irgi išsiuntė dragunus, ir net jie ten apsilankė, kur nė kviesti nebuvo. Teip antai, jie atsilankė Kiaulyčios dvarelin, kuris priguli žydui Zilsberskiui. Dirbantiejie laukuose darbininkai staiga pamatė atjojančius dragunus. Dragunai, prisiartinę, paklausė, ar nėra čia straikų, bet nieks jiems nieko neatsakė, o tik pradėjo juoktis ir, lyg tyčia, dar, vienas darbininkas paliovė dirbęs ir užsirukė pypkę. Dragunus paėmė pyktis, kad iš jų, tokių ponų, juokiasi, ir vienas iš jų, prijojęs prie berukančio pypkę žmogaus, paliepė jam dirbti. Darbininkas jam atkirto: „noriu — dirbu, o noriu — ne, tai mano valia." „Rėžk jam per snukį!" tarė dragunų vyresnysis — ir dragunas čiakšt-čiakšt kančium vargšui per veidą, net pypkė iš dantų iškrito. Bet drąsus darbininkas nenusigando, ir pasiėmęs nuo žemės pypkę, vėl ramiai sau rukė. Dragunas dar gerokai apkulė jį, o paskui visi nujojo į dvarą, o iš ten išsidangino kitur. Sako, kad Kiaulyčios ponas dragunų nesikvietęs, jie neprašyti atjoję. Bet žinokite, darbininkai, kad visgi ponai juos pasiprašė sau į pagelbą, o valdžia, kuri visada laiko turtingųjų pusę, pasirupino jau, kad jie aplankytų dvarus. Kiaulyčios gi ponas jų nesikvietė, kad jo darbininkai tamsūs, bet turbut ir jis butų pasikvietęs, jei tik butų kilę pas jį straikai. Mat, koki musų ponai geri.

„N. Gad."

Iš Mosėdžio, Telšių apsk..

Utarninke, 8 d. rugpiučio (sen. kal.), buvo atvažiavęs Mosėdin Kauno gubernatorius. Buvo įėjęs į bažnyčią, į sinagogą, o ant galo ir į kalėjimą. Ramino valstiečius, liepė nesipriešinti caro išleistamjam paliepimui apie dumos išvaikymą ir ramiai laukti kaszinko, kaszinkokių malonių iš valdininkų rankų. „Nuzemintai" žmonėms paprašius, kad duotų Mosėdžio mokyklai vaikams mokyti mokytoją lietuvį, gubernatorius atsakė, jog tai ne jo dalykas, ir patarė valstiečiams kreiptis į Vilniaus apygardos mokyklų globėją.

Pagalios valstiečiai ėmė kilnot jį, šaukdami „ura!"

Ar tai ne gėda jums, mosėdiškiai, kilnoti ir garbinti lyg kokį Dievą tą jusų „užtarytoją", kaip jis save vadina išleistuosiuose į jus atsišaukimuose!

Ramiu keliu eidami, nedaug ką jųs telaimėsite. Atminkit, kaip ilgai męs kovojome už savo spaudą — per 40 su viršum metų, ir tik prispirta galingu visos Rusijos judėjimu, valdžia leido mums spaudą. Teippat yra ir su lietuviškomis mokyklomis: valdžia, įbauginta valstiečių bruzdėjimu, pernai rudenį prižadėjo jums duoti lietuviškas mokyklas, bet jums nurimus, dabar ji skubinas vėl išplėšti, ką pati buvo davus. Atminkite, jog tik bekovodami įgysime savo tiesas.

‚L. U.'

Iš Panevėžio pavieto.

21 d. liepos (sen. kal.) sustraikavo darbininkai pas Puziną. Tuojau po pusryčių darbininkai metė darbą ir, sustatę reikalavimus, nuėjo pas poną. Ponas, pamatęs juos, pradėjo šaukti: „von, von! kur jųs buvote pradžioje metų, kodėl tada tylėjote?" Jo rustybė buvo tokia didelė, kad kelias dienas nesirodė savo prasikaltu-

siems darbininkams, bet matydamas, kad darbininkai nebijo, po kelių dienų išpildė kaip-kuriuos reikalavimus (pridėjo po 6 rubl. algos ir nuleido 15 dienų). Po to darbininkai stojo prie darbo.

22 d. liepos (sen. kal.) prasidėjo straikas pas Bytautą. Nors ponelis ir gazdino darbininkus ir žadėjo nieko ne pridėti, bet panedėlyj išpildė darbininkų reikalavimus, ir straikas pasibaigė.

24 d. liepos (sen. kal.), prasidėjo straikas Švoinickio dvare ir tęsėsi visą sanvaitę. Ponas jau seniai gazdino savo darbininkus, kad jiems niekó nepridėsiąs ir nušausiąs jų vadovus. Bet vos tik pasirodė vadovas, tai narsusis ponas netik nešovė, bet iš liuto lape pavirto, elgėsi labai gražiai ir kaip galėdamas prikalbinėjo, kad dabar revoliucijos laikas, ponams nelaikas esą bartis su darbininkais, bet reikia, esą, vienybėj laikytis, reikia išvien kovoti su valdžia. Pagalios, net užprašė vadovą pas save pusryčių, bet vadovas atsisakė nuo tos pono malonės, ir prasidėjo straikas. Niekur apielinkėje darbininkams neprisiėjo teip sunkiai straikuoti kaip čia. Jiems prisiėjo pažinti beveik visus įrankius, kuriais ponai stengiasi išgazdinti darbininkus, kad tik išardyti jųjų vienybę. Ponas, kaip beprotis, bėgiojo po kiemą, pripuldamas tai prie vieno, tai prie kito darbininko, vienus gazdino, kitiems lapės gudrumu stengėsi galvas apsukti. Vieniems jis sakė, kad tokiu laiku, kada visi laukia revoliucijos, ir dėlto darbininkai turi eiti išvien su ponais, kovoti su valdžia, tikriejie socijalistai, esą, nekelia straikų, o kelia tik koki valkatos, arkliavagiai, norėdami išplėšti iš jųsų paskutinį duonos kasnį; taigi neklausykite jų, suimkite juos. Kitiems žadėjo pridėti, jei tuojau stos prie darbo, tretiems grumojo išvarysiąs iš dvaro. Bet niekas negelbėjo. Dėlto ant rytojaus parsivežė Krekenavos kleboną kun. Baroną, kad dvasiškasis piemuo atvestų aveles ant „tikrojo" kelio, kad prikalbėtų pasigailėti pono kišenės. Mat Krekenavos klebonas visoj apielinkėj garsus kaipo sukilimų malšintojas ir didis socijalistų keikėjas, dėlto ponai labai tankiai šaukiasi prie jojo, kaipo prie tikro didžturčių užtarytojo. Taigi dabar mat Švoinickas pasikvietė jį, kad atvestų paklydusias aveles ant tikrojo kelio. Bet šį kartą darbininkai nė klausyti nenorėjo ir visiškai nėjo prie kunigėlio, sakydami: „kurie buvome išpažinties, dabar neisime, o kurie nebuvome — rasime kunigą bažnyčioje." Ir kunigėlis išvažiavo, lyg musę kandęs.

Matydamas, kad niekas negelbi, ponas užmiršo kovą su valdžia ir vietoj darbininkų, suėjo „į vienybę" su policija prieš darbininkus. Seredoj parsivežė pristavą, kad tas išgazdintų darbininkus, bet darbininkai ir to nenusigando, nors policija po kelis kartus buvo atvažiavusi, nors visokiais budais gazdino, žadėjo areštuoti, įkišti kalėjiman, išmėtyti visus iš dvaro. Keli neišmanėliai, nusigandę tų gazdinimų, pasisakė ponui, kad jie eitų dirbti, bet tik kitų biją. Matydamas, kad darbininkų vienybė įra, ponas drąsesnis pasidarė. Pėtnyčioj dviems vadovams vėl dvare apsilankius, Švoinickas su komisorium Pikovskiu atėjo ir ėmė varyti vadovus iš ordinarninko buto, kur anoudu buvo užėję. Aniem neklausant, Švoinickas teip įsidrąsino, kad net revolverį išsiėmė, tik drąsos jam neilgai teužteko: vos tik vienas vadovas ištiesė ranką su revolveriu, ponas tuojau vėl iš liuto lape pavirto, pradėjo gražiai kalbėti, kad jis nė manyte nemanęs į juos šaudyti. Vadovams išėjus iš dvaro ir kiek toliau nuėjus, komisorius šoko vytis ir šaudyti. Vadovai atsakė ir prasidėjo šaudymas. Komisoriui pagelbon atbėgo daugiau ponų. Vadovai pasileido bėgti, o šie vytis. Prie jų prisidėjo du broliu Šteinos (darbininkai, kurie nesutiko straikuoti) ir dar du darbininku — Bankačauskas ir Snieškiukas, du ponų paklusniejie vergai. Šaudymas pasibaigė be blogų pasekmių. Vakare po to atsitikimo, Švoinickas parsikvietė sargybinius, jo paties ir jo namų saugoti. Ant rytojaus Švoinickas pasirengė kaszinkur važiuoti, o darbininkams pasakė, kad jis visiškai išvažiuojąs, kad laukus pudymu paliksiąs ir t. t.. Tas lapės gudrumas padarė įspudį ant kelių neišmanėlių, jie išsigando. Ponui paklausus, kiek jie reikalaują, jau perpus mažiau bereikalavo, negu pirm to. Ponas pasiulė dar mažiaus (rodosi, vietoj 3 purų, — 3 pudus) ir atsigryžęs ėjo neva galutinai išvažiuoti. Neišmanėliai dar labiaus nusigando. Tuoj vienas, kitas pnolė buciuoti pono rankas, kad buvo toks maloningas, kad neišmetė, bet davė da po tris pudus. Kiti, nors priešinos, bet pagalios turėjo sutikti ir eiti prie darbo. Tokiu budu dėlei stokos vienybės terp darbininkų, straikas nebuvo laimėtas.

25 d. liepos (sen. kal.) sustraikavo darbininkai Bučių dvare. Straikas tesėsi 5 dienas. Laimėta 2 puru rugių, 1 puras kviečių, nors reikalauta buvo daug daugiau. Pats ponas nė nepasirodė, tik atsiuntė pristavą, kuris pono vardu prižadėjo darbininkams da po 5 rublius, bet darbininkams stojus prie darbo, rubliai sutirpo.

Tuom pačiu laiku užimtas straikas Kerbedienės dvaruose: Pranionyse ir Naudvaryj, bet paskutinio dvaro darbininkams atsisakius straikuoti, straikas suiro. „Musų ponia ir teip šįmet nuskurus; vyras numirė, beturtė, nėra ko mums iš jos reikalauti" — atsakė kaip kurie darbininkai, nors vargšė Kerbedienė važinėja ketvertu arklių puikioj karietoj. Tikra vargšė.

26 d. liepos (sen. kal). sustraikavo darbininkai pas Kamarninką ir Burbą Valmoniškėj. Kuom pasibaigė — nežinia.

26 d. liepos sustraikavo darbininkai dviejuose Meištavičiaus dvaruose: Sujetuose ir Naurašiliuose. Iš vakaro atsilankė vadovas, išdalino apie 15 numerių „Naj Gadynės", kelis lakštelius ir laišką su reikalavimais, trumpai paaiškino, kaip reikia elgtis per straikus ir paliko vesti straiką patiems darbininkams. Viskas ėjo geriausiai. Pirmą dieną šviesiausiasis ponas su savo raštininku per dieną ganė karves, o dukters su svečiais Karpiukais ganė arklius, bet, matomai, darbas jiems nelabai tepatiko, kad ponas labai piktas buvo ir gazdino darbininkus išvarysiąs, net buvo paliepęs, kad ant rytojaus kumečiai iš grinčių išsikraustytų. Nors darbininkai elgėsi kuoramiausiai, bet dvarponis parsikvietė policiją. Antrą dieną atkeliavo pristavas, trečią dieną dar 11 sargybinių, o ant ketvirtos dienos buvo užkviestas pats isprauninkas su sargybiniais, bet buvo jau nebereikalingas, nes jau buvo susitaikę. Laimėta: kumečiams ir bernams po 5 rublius pridėta; dieninkams už grinčią numažinta 10 dienų ir išpildyti kiti smulkųs reikalavimai.

27 d. liepos (sen. kal.), prasidėjo straikas Karpio dvaruose (Tulaviškiuose, Bialosioloj ir Novosioloj). Išviso straikavo 80 darbininkų. Reikalavo pridėti: 1) pinigais — 2 rubliu (ėmė 28 rublius), 2) — rugių 5 mieras (ėmė 15), 3) — miežių 5 mieras (ėmė 12 mierų), 4) — avižų 2 mieri (nebuvo), 5) — kviečių 2 mieri (buvo 1), 6) — žirnių 1 miera (ėmė 2), 7) duoti daugiau šieno ir šiaudų, 8) panaikinti moterių dienas, ar mokėti po 30 kap. už dieną, 9) turi iškasti naują šulinį prie darbininkų grinčių, 10) panaikinti nakties darbą, 11) duoti laiką susimalti savo javus dieną, o ne naktį, 12) bulvėms nukasti ir linams apdirbti turi duoti 6 dienas, 13) vaikams turi buti pasamdytas mokytojas, kuris mokytų lietuviškai, 14) darbas nuo saulės tekėjimo iki nusileidimo su 2 valandomis pietums ir pusantros pusryčiams, 15) ogrodninko ir stelmoko pagelbininkams pridėti po 12 rublių (ėmė 42), 16) prašalinti urėdą Mataitį ir gaspadorių Glabauskį.

28 d. liepos į dvarus atvyko 15 sargybinių. Atvažiavę, kelis kartus šovė į viršų, kad išgazdinti, bet darbininkai neišsigando ir nėjo į darbą. Ant rytojaus atvažiavo komisorius Makarskis, sukvietė visus darbininkus ir davė jiems 6 rublius degtinei. Darbininkai priėmė pinigus. Tik 15 iš 80, buvo priešingi tokiai niekšystei, bet ir jie turėjo pasiduoti. Straikas tokiu budu liko pralaimėtas. Liepos 22 d. sustraikavo pas Ramanaucką Jasnogurkoj. Reikalavimai sitoki: panaikinti dienos ordinarninkų žmonoms, arba mokėti joms už dieną po 30 kap.. Darbininkui susirgus, gydytojas ir vaistai pono kaštu. Kumečių karves ganyti ir šerti drauge su pono. Pridėti: rugių 8 pudus, miežių 6 pudus; už karvių melžimą 5 rublius. Per pusryčius atsilsio viena valanda, o per pietus — dvi.

Visus reikalavimus išpildė. 29 d. liepos nutarė straikuoti Švainikų dvaro darbininkai. Reikalavimus stato tokius kaip Sujetuose ir Naurašiliuose ir dagi nori, kad kas nors taisytų grinčias, nes lyjant, varva per stogus.

Derybos tęsėsi 1 valandą. Reikalavimus išpildė. Tą dieną darbininkai pavadino „švente" ir išėjo į girią riešutauti. Buvo dar straikai kaip-kuriuose kituose dvaruose.

‚N. G.'

Iš Liepojaus.

30 d. liepos (sen. kal.) užklupo darbininkų susirinkimą S. Bumberio bute. Suimta 17 žmonių. Trims pavyko išsprukt. Policija teip stopiai kratė, kad net sudaužė rakandus, išardė kaminą, atplėšė grindis, trumpai sakant, visa, kas tik buvo, šiupuliais pavertė. Suimtuosius kaltina už prigulėjimą prie kovos kuopos ir dalyvavimą užpuolimuose ir pasikėsinimuose, atsitikusiuose pastaruoju laiku Liepojuj. Policijai tą susirinkimą nurodė šnipas Menavičia. Jis tą pačią dieną buvo sušaudytas.

‚N.G.'

Liepojaus kalėjimas yra paežeryj prie Meyerio ir Čaulio laukų. Toje apielinkėje gyvena neturtėliai ir šeip jau darbo žmonės, kurie dirba kapsulių, degtukų, odų ir ukio padarinių fabrikuose, čiapat įsteigtuose. Tų fabrikų darbininkai ir kiti vietiniai gyventojai, dažnai, eidami pro kalėjimą, mėgsta sustoti ir veizėti į geležimis užkaltus kalėjimo langus, už kurių kamuojasi jų broliai, sesers, draugai ir pažystami.

Apsčiausia susirinkdavo čia žmonių penktdienių vakarais palydėti kalinius, paprastai tais vakarais varomus į kitų miestų kalėjimus ir pasmerktų ištrėmimui iš savo krašto. Toki kalinių lydėjimai, matyti, netiko vietiniai valdžiai, nes vieną penktdienio vakarą štai kas atsitiko.

Rugpiučio 18 d. vakare susirinko nemažas burelis žmonių, kurie nuliudę, stovėjo ir dusavo, žiurėdami į tvirtas kalėjimo sienas, nejausdami, kad jų pačių laukia didėlė nelaimė. Pasirupino tuomet ir policija atvykti su gauja kareivių. Ir šit, Dievas žino, iš kur pasigirdo šovinio balsas.... kareivių viršininkas sušuko: „broliai! į mus šaudo; čia musų neprieteliai! Pli!" Pasidarė baisi valanda: žmonės, nebežinodami kur smukti, išsiblaškė į visas puses. Kas gudresnis ir greitesnis, peršoko per tvorą ir daržuose pasislėpė; silpnesniejie gi bėgo arba puolė į artimiausius namus pasislėpti, bet vargšai tuom neišsigelbėjo, nes kareiviai šaudė, kur pakliuvo, pusę valandos, labiausiai į tuos namus, kur virpėjo iš baimės pasislėpusiejie. Paliovus šaudyti, aplinkiniai namai buvo iškrėsti, žmonės gi suimti, kad ir nieko pas juos neatrasta.

Kiek žmonių per tą atsitikimą krito, kiek sužeista — tikrai negalima žinoti, nes policija visai kitoniškai apsako tą atsitikimą. Ji skelbia, kad revoliucijonieriai metę bombą į kareivius, šaudę namuose pasislėpę ir teip toliau. Žinoma, policijos visada žmonės kaltinami tokiuose atsitikimuose. Šį kartą daug buvo žmonių užmušta, kurie prie kalėjimo visai nebuvo; keliatą žmonių kulkos pasiekė ir namuose, ir lyg sužavėtos, per keliatą sienų perlindusios, užmušė. Terp tų užmuštųjų yra ir vargšo kurpio Virbulio žmona, penketo vaikų motina: kulka, perlindusi per langinę, langą ir krosnį, užmušė motiną, beturinčią vaikutį ant kelių. Vienam seniui, ant Žirnių gatvės, Nr. 14, bemiegant, kulka, perlindusi sieną, įsmigo galvon ir ant vietos užmušė.

„L. Uk."

Baltijos pakraštyj.

Latvių laikraštis „Latvija" patalpino iš Drostenhofo valsčiaus korespondenciją. Ten atsitiko teip pasibaisėtina žmogžudystė, kad truksta žodžių išreikšti jausmą, kuris perima skaitant šitą korespondenciją. Štai ta korespondencija.

Nedėlioj, rugpiučio 6 d., prie bažnyčios liko užmuštas urėdninkas Reinwald. Šis staigus, nelukėtas atsitikimas išgazdino žmones, o duslo riksmo: „vyrai, duokite kelią" žmonės lyg stabo ištikti stovėjo. Nepažystamasis, stiprus jaunikaitis, be kepurės, su revolveriais rankose klausė: „ar jau nebegyvas išdavikas-šnipas?" Ir staiga, pagriebęs urėdninką už plaukų, nutraukė revolverį ir su revolveriais rankose nubėgo aptiekon. Ten buvo jaunikaitis Schulmeister iš Aulenbergo ir Rekst'o arklys iš Drostenhofo. Užmušikas su revolveriu privertė Schulmeisterį, kuris nieko dar nežinojo, kas atsitiko prie bažnyčios, nuvežti jį Kehauso miškan. Miške užmušikas išsiėmė iš kišenės kepurę, užsidėjo ant galvos ir nuėjo į Drostenhofo mišką. Pavakaryj per telefoną iššaukti atėjo kareiviai iš Senojo Pebalgo ir iš Vendeno, bet surasti užmušiką nepasisekė.

Rugpiučio 8 d., išryto, sušaukė Drostenhofo dvaran apie 160 vyrų, — ir jie, drauge su kareiviais ir sargybiniais vėl nuėjo jieškoti. Visur išjieškojo, bet nesurado, ir žmonėms leista buvo gryžti namon.

Rugpiučio 9 d. areštavo senąjį visų gerbiamąjį ramiausį gyventoją, mokytoją Široną, iškratė Auleno viensėdį, kur gyveno Šulmeisteriai. Jaunąjį Šulmeisterį labai mušė, kad jis sutikęs vežti užmušiką. Tuom pačiu laiku kitas kareivių burys atėjo į Rodze viensėdį, jieškodamas Aulenbergo mokytoją Bišerą, bet nerado jo namie.

Rugpiučio 10 d. naktį areštavo Šulmeisterį drauge su tėvu ir Rodzės šeimyninke Blukiene.

Rugpiučio 10 d., išryto, valsčiaus dešimtininkai surinko Drostenhofo valsčiun visą vyriją, pradedant nuo 14 metų amžiaus. Apie pusę trečios, jau susirinkus valsčiuje apie 1000 vyrų, pradedant nuo 14 iki 80 metų amžiaus, atėjo kareivių burys su pavieto viršininku Ivanovu. Baudžiančiojo burio viršininkas pranešė, be kepurių stovinčiai, miniai, jog generalgubernatorius pasiuntė jį padaryti tardymą ir nubausti urėdninko Reinwaldo mirties kaltininką. Taigi, tuojaus, girdi, išduokite man užmušiką. Reikalavimas toks buvo neišpildomas, nes nieks nežinojo užmušiko. Na, visi ant vietos likosi areštuoti. Policijos pristavas iššaukė 49 žmones ir pavedė juos kareiviams. Suimtųjų skaitliuje buvo „tvarkomojo komiteto" sąnariai ir tie, kurie reikalavo, kad dvarininkas panaikytų karčiamą. Baudžiančiojo burio viršininkas liepė pirkliui B. per penkias minutas pristatyti du pudu kiaulienos, nuo valsčiaus seniuno reikalavo pristatyti nupenėtą karvę, kasėjus duobei iškasti, ir dvidešimts maišų užmauti ant galvos mirtin pasmerktiemsiems. Dar kartą pareikalavęs išduoti užmušiką iki 10 valandai ryto, liepė šiuos 49 nuvesti dvaran, o kitus čiapat prižiurėti.

Rugpiučio 11 d., 10 val. ryto, atvyko policijos pristavas su Drostenhofo urėdninininku, visus nuvarė prie bažnyčios. Netoli nuo dvaro B. prisidėjo ir šie 49, kareivių lydžiami. Netoli bažnyčios areštuotiejie pamatė tris augštus stulpus ir didžiausią duobę. Viršininkas paaiškino, kad tam kartui už vieną ištikimą valdžiai tarną urėdninką Reinwaldą, jis sušaudysiąs tris latvius — revoliucijonierius, jei dar bus užmuštas urėdninkas, tai gausią galą devyni latviai, jei trečią urėdninką užmuš, tai sulauksią mirtį dvidešimts septyni latviai ir t. t., kol nė pėdos maištininkų neliksią. Reinvaldo naudai Drostenhofo valsčius per dvi sanvaiti turi surinkti tris tukstančius rublių. Sušaudžius šituos tris, daugumas bus mušami kančiais, kiti gaus iki penkių šimtų kirčių.

Pirmasai buvo sušaudytas mokytojas Šironas. Paskui senis Šulmeister; kuomet buvo iššauktas jojo sunus, tai nieks jį nepažino, — teip jis buvo sumuštas Drostenhofo dvare. Jis gavo šimtą penkiasdešimts kirčių. Veidas jo buvo mėlynas, pusės nosies nebuvo matyt. Pasigirdo dar šuvis ir jaunikaitis dingo duobėje. Paskui prasidėjo ekzekucija. Vieniems priilsus bemušant, kiti juos pavaduodavo; kiekvienas, gavęs šimtą kirčių netik nerėkė, bet ir nesijudino. Teip prikapojo tryliką žmonių; kareiviai juos suguldė į vieną eilę. Viršininkas pranešė, kad daugiau šiądien jau nebemuš, ir nebešaudys, ir rodydamas į Drostenhofo urėdninką, pranešė, kad gyventojai turi saugoti jo gyvybę, kad plaukas nuo jo galvos nenukristų.

‚V. Ž.'

Latvių mokytojų likimas reakcijos laike.

Ant kiek žymią rolę lošė latvių mokytojai (tautos mokyklose), kiek jie yra pasidarbavę tautos apšvietimo dirvoj — skaitytojai gal atmena, ką buvau sakęs savo straipsnyje „Latviai". Nėra reikalo apie tai vėl sakyti. Jei apie Vokiečius (po karo jų su Francuzais) yra sakoma jog „Vokiečių mokytojai ją laimėjo" — tai apie latvių tautos mokytojus tikrai galima sakyti — jog jie buvo latvių tautos apsišvietimo vadai; sunku butų kąnors apie latvių kulturą pasakyti nepaminėjus jų tautiškos mokyklos mokytojų. Latvių literaturoj-poezijoj, beletristikoj, publicistikoj — atimk visą ką yra mokytojai — tie tautos progresso (kulturos) karžygiai padarę, parašę — paliks tuštuma. Latviai turi daug tautiškų mokyklų (sulyginant) — daug ir mokytojų. Gruodžio 10 d. 1905 m. Rygon buvo susivažiavusių mokytojų apie 2 tukstančiu.

Revoliucijos laike, tautai sukilus, subruzdus politiško ir ekonomiškojo stovio pagerinimui-latvių mokytojai ant laukų negalėjo sėdėti ramiai kambariuose, ir kaipo beveik vienintėliai kaimų inteligentai, budami tautos — „žmonių" kraujas iš kraujo, kaulas iš kaulo turėjo subruzdime dalyvauti. Kuomi šis jų dalyvavimas apsireiškė, kokias formas butų priėmusi pati „žmonių" revoliucija, apie tai peranksti rašyti. Latvių revoliucijos istorijos rašytojai neapsieis nepaminėję latvių mokytojų. Žinojo tai gerai dvarininkai-baronai. Neapykanta terp dvaro-pylies ir mokyklos buvo lygiai kaip terp tautos-„žmonių" ir jų kunigo-barono. Reakcijai atėjus, kada tie patys baronai-dvarininkai iki laiko garbės policistais pasilikę, jojo su „baudžiančia ekspedicija", su kariumene aplinkui savo dvarą ir kaimyniškus, po valsčius ir kaimus — galima suprasti ko tikėjos ir ko sulaukė mokytojai.

Štai statistika apie mokytojų likimą iš dviejų apskričių, kurią randame „Muhsu Laiki" numeriuose 135, 149 š. m. paimta ir „Peterb. Lapas."

I Valmeros apskrityj:

a) Nušautas Artur. Bachmans, vargingų tėvų sunus, vienas gabiausiųjų apskričio mokytojas.

b) Pats nusinuodijo — reakcijai siaučiant, Villerts.

c) Bausti (rykštėmis ir kančiais): 1) Skujinsch, 2) Bulinisch, 3) P. Stahls, 4) Renzenes mokyt. B..

d) Suareštuoti ir ilgą laiką kalėjime išbuvo: 1) Baldinsch, 2) Preekalns, 3) Treimans, 4) Schkjova, 5) Vidinsch, 6) Ampermans, 7) Dehkens, 8) Daursinsch, 9) Volkovs, 10) Putraims, 11) Student. b. mok. Muižneeks, 12) Klezbergs, 13) Renzenų vals. m., 14) P. Stahls, 15) Albernsch.

e) Išbėgo laike revoliucijos 18 mokyt. — daugiausia užsienin.

f) Atstatyti nuo vietos 5 mok..

g) Atsisakė nuo mokytojo vietos p-lė Melnalksnis.

h) Vestų nušauti, bet nenušautų 2 mok..

i) 2 sudegintos mokyklos su mokyklos ir m-toj visu inventoriu. Manta 3 mokytojų sudeginta.

k) Manta (turtas) konfiskuota 2 mokytojų. Ir teip: 2 mokyklos sudeginta, o išpustyta 36! Krito 2 mok., bet nukentė 46! (14 jų šeimynų tėvai). Mokytojų „juodos gvardijos" atstovų (tokių kurie sutinka nukentėjusių vietas užimti) atsirado 17 tame apskrityje.

II Cehsu apskrityj („Peterb. Lapas" Nr. 38.

a) Nušauti — 7 mokytojai.

b) Bausti (žinoma kuo!) — 5 mokyt..

c) Suareštuoti ir kalėjiman įkišti 7 mok..

d) Manta sudeginta, pabėgus, 7 mok..

e) Pasislėpė, išbėgo ir valdžios jieškomi — 28 mokytojai.

f) Manta konfiskuota vieno mokytojo.

Ir teip: Cehsų apskrityj nukentėjo apie 50 mokyklų — kurių 2 sugriautos.

Mokytojų nukentėjusių — 58.

Tuotarpu teradau 2 jų apskr. statistiką, rodančią kokio likimo sulaukė tautos sunųs, draugai, šviesos nešėjai. Ilgainiui tikiuos turėsim visą latvių tautos mokyklų ir mokytojų martirologiją.... Įdomi lietuviams turi buti šita statistika!.... Bus apskričiai, kur visi mokytojai nukentėjo.... Ilgai atmys latviai vergai kunigo rustybę!

Poškiečių Antanas.

„V.Ž."

IŠ AMERIKOS.

Užsidegė kastynės.

Calumet, Mich. Užsidegė kastynės North Kearsage. Darbus rėikėjo apstabdyti ir uždaryti visus įėjimus užtroškinimui olose siaučiančios ugnies. Per tai 800 darbininkų atsirado be darbo.

Žmogžudystė.

New York. Hudson upėj rado maiše supiaustytą vyriškio kuną be galvos. Ilgai nežinojo, kas yra nužudytasis, bet dabar suareštavo armenietį Arma Tšjan, kuris prisipažino, jog kunas rastas upėj yra jo brolio Marboriono, kurį jis užmušė; galvą jo jis įmetęs į upę Hudson.

Moteris kandidate į kongresą.

Amerikoj, rodosi, tik Texase moterys gali but renkamos kongreso pasiutiniais. Texase socijalistai už kandidatę pastatė Laurą Peyne, bet visgi pirm laiko negalima įspėti, ar ją išrinks. Butų tai vienaitinė moteris kongrese.

Pavogė pragarišką mašiną.

PHILADELPHIA, PA. Ant čianykščio pačto likosi sukonfiskuota pragariška mašina, adresuota ant vardo Jokubo Schiff New Yorke. Adresantą nuo nelaimės apsaugoja mažas negriukas, kuris, pamatęs ant pačto skrynelės padėtą siuntinį, jį pavogė ir parsinešė namon. Jo motina, bandydama siuntinį atidaryti, patėmijo, kad iš jo byra parakas, todėl sugrąžino pačtui, ir pasakė ką patėmijo. Įmetė šiuntinį į vandenį ir jį atidarius, pasirodė, jog tai buvo pragariška mašina, kuri, patraukus atidarant siulą, butų expliodavusi. Policija mena, kad ją parengė maskoliški anarchistai, norėdami atkeršyti Schiffui užtai, kad jis stengėsi padėti maskoliškam randui gauti Amerikoj paskolą.

Suareštavo prezidento sunų.

BOSTON MAS. Suareštavo čia prezidento Roosevelto sunų ir tris kitus studentus Harvardo universiteto, bet paskui juos paleido. Mat jie neramiai užsilaikė ant gatvių. Prezidento vaikai mat turi privilegijas, jiems daleista daryti tą, kas kitiems uždrausta.

Sudegė laivas.

SEATTLE, WASH. Ant jurių, plaukiant į Dowson City, Alaskoj, užsidegė garlaivys ,,Columbia" ir su visu sudegė. Vienas laivo įgulos tarnas apdegė prie to mirtinai, o dviejų truksta, kurie, be abejonės, arba sudegė, arba prigėrė; kitus, buvusius ant garlaivio žmonis, išgelbėjo.

Paskendo laivas.

CLEVELAND, OH. Netoli Huron, subatos naktyj, ant ežero Erie, paskendo garlaivys ,,City of Concord". Jis vilko laike smarkios vėtros 3 žėglinius laivus. Trįs žmonės prigėrė, kitiems pasisekė prisigriebti į Cedar Point.

Vėtros.

Visose pietinėse Suvienytų Valstijų pakrantėse 27 d. rugsėjo siautė smarkios vėtros. Vėjas nutraukė telegrafų dratus. Puolė smarkus lytus, nuo ko užgimę tvanai užliejo mieste New Orleans tulas gatves ant 4 pėdų giliai. Pensacoloj, kaip sako, pražuvo daug žmonių; čia tulos gatvės vandens užlietos iki 10 pėdų giliai. Vien Pensacoloj vėtros ir lytų padarytus nuostolius skaito ant 3 milijonų dol.

Nuostoliai vėtrų padirbti.

LANISVILLE, KY. Dabar tik atėjo žinios apie nuostolius pereitos sanvaitės ketvergo dieną vėtrų padarytus. Mieste Mobile, Alabamoj, pražuvo laike vėtros 120 ypatų. Materijališkus gi nuostolius viename tik mieste Mobile skaito ant 8 milijonų doliarių. New Orleanse pražuvo 12 žmonių. Prie Pensacola vėtra išmetė ant kranto 12 laivų.

Gaisrai.

EGSWELL, N. D. Sudegė netoli nuo čia, ant vienos farmos. pušiurė, o joje sudegė du darbininkai, o trįs kiti apdegė mirtinai. Minėti darbininkai mat miegojo ir nežinojo, kad pašiurė užsidegė.

Expliozijos.

CHERRYCALE, KAS. Expliozija naturališko gazo išgriovė cinko dirbtuves Edgaro, užmušė du darbininku, o 5 sunkiai sužeidė, o iš tų 3 turi mirt.

Nelaimės ant geležinkelių.

CATLIN, ILL. Netoli nuo čia, pasažierinis geležinkelio trukis užbėgo ant tavarinio, stovinčio ant šaliukų šėnių ir susidaužė. Prie to 4 ypatos likosi užmuštos, o apie 30 tapo sužeistų. Terp sužeistų yra daug mirtinai apdegusių, kadangi mat susimušę vagonai užsidegė.

IŠ DARBO LAUKO.

¶ CHICAGO, ILL. Pasibaigė štraikas telegrafistų Postal Telegraph & Cable Co. Kompanija išpildė telegrafistų reikalavimus. Buvo paskui suštraikavę išnešiojanti telegramus vaikai, bet štraikas trukėsi ne ilgai.

¶ WHITING, IND. Pasibaigė štraikas darbininkų žvakių dirbtuvėse Standard Oil Co. ir 1500 darbininkų sugrįžo prie darbo. Padidinimo algų darbininkai ne iškovojo, jie privertė vien kompaniją priimti atgal 7 iš 9 prašalintų jos darbininkų.

¶ ST. LOUIS, MO. Pasibaigė štraikas katiliorių Wabash geležinkelio varstotuose. Darbininkai iškovojo pakėlimą algų ir sugrįžo prie darbo.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Iš Springfield, Ill.

23 d. rugsėjo atsibuvo viešas lietuvių susirinkimas, parengtas vietinio Lietuvių R. Šelp. Komiteto. Žmonių buvo diktas buris. Tokius susirinkimus mes laikome kožną mėnesį. Pirmiau laikyti susirinkimai atsibudavo gražiausioje tvarkoje, bet paskutinis teip gražei nenusidavė, nes įsimaišė keletas tvarkaardžių, kurie stengėsi susirinkimui užkenkti. Prasidėjus kalboms, nenuoramos ėmė rėkti kaip širšių giliami, kad susirinkimo mieriams užkenkti. Susirinkimo vedėjai, pažindami tokius svečius ir žinodami, kad su jais ginčus neverta vesti, davė jiems valandėlę parėkauti ir kalbėti, kaip katras išmano. Jie visi (buvo apie penketas) sykiu rėkė, kiek tik gerklės galėjo. Piktumo tulžį išliejo ant bedievių, ant tokių, kurie peikia blogus darbus tirono-caro ir jam pataikaujančios dvasiškijos. Davimas minėtiems rėksniams parėkti buvo geriausiu vaistu, nes jie turi mažai kantrybės: jie valandėlę parėkė, o matydami, kad jiems nieko nieks nesako, smuko per duris.

Išsikrausčius rėksniams, tvarka sugrįžo. Kalbos traukėsi iki 12 valandai nakties. Kalbėjo vietiniai tautiečiai: J. Klembauckas, K. Gedeminas, V. Černiauskas, V. Burba ir S. Katkevičius. Buvo kalbėta abelnai apie visokius musų tautos reikalus ir apie dabartinę Rusijoj revoliuciją. Kalbėtojai ragino šelpti kovojančius už laisvę. Drg. K. Gediminas metė doliarį ant stalo, skirdams revoliuciji, ir kiti draugai dėjo aukas ant stalo, po kiek kas galėjo. Pinigų iš viso susidėjo 23 dol. 5 centai. Vienas doliaris ir 5 centai atsitraukė užmokėjimui už svetainę ir pasiuntimui pinigų, 22 dol. pasiųsti Centrališkam iždininkui L. R. Š. K. Theo. Dudai. Pinigai skiriami Liet. Socijal-Demokratų partijai. Nutarta laikyti sekantį susirinkimą 28 dieną spalių, 6 valandą vakare toje pačioje svetainėje.

Viucuks.

Iš Peabody, Mas.

Darbai eina čia gerai ir iš kitur pribuvusiam darbas ne sunku gauti.

Lietuvių yra čia ne didelis burelis, bet ir terp tų yra visoki: yra suvalkiečiai, kauniškiai, vilniškiai ir dzukeliai. Suvalkiniai ir kauniškiai skaito laikraščius ir knygas, bet dzukeliams apie skaitymą negalima nė užsiminti, skaitymo jie bijosi labiau ne gu velnias šventyto vandens. Jie laiką praleidžia saliune prie degtinės stiklo ant tuščių ginčų (kodėl suvalkiečiai ir kauniečiai, kaipo geriau suprantanti, ne patraukia ir dzukelių prie ko geresnio. Rd.). Ginčai tie tankiai priveda prie muštynių ir provų, kas visus lietuvius žemina svetimtaučių akyse.

Pelių Perkunas.

Iš Elizabeth, N. J.

Nuo pradžios liepos New Jersey valstijoj uždrausta nedėlioms laikyti atidarytas karčiamas; kas peržengia tas naujas tiesas, žudo laisnius ant visų metų. Prie išdavimo tokių tiesų labiausiai prisidėjo visokių tikėjimų kunigai. Jie mat tuom tikėjosi sumažinti girtuokliavimus, bet kaip praktiškas gyvenimas parodo, dar labiau girtuokliavimus išplatino. Žmonės, negalėdami gert nedėlioms, geria per ištisą sanvaitę, stengiasi per ištisas šešias dienas atlyginti šinkoriui už vieną nedėldienį ir geria, žinoma, daugiau, negu galėtų išgerti per vieną dieną. Daugelis karčiamninką giriasi, kad dabar padaro geresnį biznį negu pirma. Žinoma, blaivesniejie gali nedėlioj apsieiti be gėrymų, bet toki ir pirma mažai gėrė.

Besiartinant rinkimų laikui, keli musų politikieriai pasigyrė per angliškus laikraščius, kad jie visus lietuvius ir jų balsus gali atiduot už tokius kandidatus, už kokius tik panorės. Tuom suerzino visus protingesnius ir doresnius lietuvius, kad teip žemai pastate lietuvius. Pykti ištikro yra už ką. Juk kiekvienas protingas ukėsas turi žinoti už ką balsuoti, kam balsus atiduoti, nereikalauja klausti minėtų politikierių, norinčių žvejoti sudrumstame vandenyj. Mat tie menkapročiai nė nesuprato, kad tuom pažemino, ant juoko pastatė visus lietuvius, iš jų dabar juokiasi visi angliški laikraščiai.

Darbai šiuom kartu eina čia gerai; tik tas nedirba, kas darbo ne mėgsta ir jo gauti nenori.

Kaip girdėt, lenkai nori uždėti mokyklą savo vaikams. Galėtų, rodosi, ir lietuviai tą patį daryti. Lenkai sutvėrė čia parapiją, atsiskyrė nuo lietuvių, pasistatė pirmiausiai mokyklą. Mat lenkams labiau rupi užlaikymas terp tautiečių savo tautiškų ypatybių. Lietuviai, teisybė, jau nuo 10 metų turi savo bažnyčią, užlaiko net du kunigu, bet apie įtaisymą mokyklos jiems į galvą ne ateina nė jokia mislis, lyg kad mokykla butų mažiau reikalinga už bažnyčią ir kunigus; jie leidžia savo vaikus į vietines mokyklas, kur juos paverčia į ne lietuvius, tie svetimų mokyklų aklėtiniai net terp savęs čiauška angliškai, daugelis lietuviškai nė skaityti nemoka. Šalinasi nuo lietuvių ypač merginos, ieško anglijonų draugystės. Tas yra blogu ir peiktinu. Tautiškų pareigų angliškos mokyklos ne išmokys lietuvių.

Vargo Motė.

Iš Schenectady, N. Y.

Lietuviai apsigyvenę čia nuo dešimties jau metų, bet jų nėra daugiau kaip poras šimtų. Keli metai atgal užsidėjo Dr-tė Šv. Kazimiero; draugystė ta bažnytinė. Mieriai tie per siauri, todėl ji neužganėdino visų lietuvių. Dabar čia pakilo kalbos apie sutvėrimą kitos draugystės, atsakančios laikoreikalams. Šįmet balsas iš tėvynės ir pranašavimai apšviestesniųjų brolių ir mus paragino prie darbo. Neseniai atsibuvo du privatiški ir du vieši susirinkimai, ant kurių pribuvo ir kunigas Zdanavičia iš Amsterdamo. Likosi pakelti svarbus užmanymai ir gal jie išduos gerus vaisius. Draugystė Šv. Kazimiero užmanė, kad norinti tverti naują draugystę prie jos pristotų. Pažadėjo perdirbti įstatus teip, kad ji taptų tautiška. Bet ant paskutinio susirinkimo draugai Šv. Kazimiero Dr-tės pabugo užmanymo, jį atmetė, velydami priiminėti naujus draugus pavieniai ant senų išlygų. Liudnas tai atsitikimas, bet turime dar viltį, kad draugai Šv. Kazimiero draugystės nelaužys savo pirmutinio pasiulymo.

Tuom tarpu, netekę vilties ką nors padaryti su Šv. Kazimiero Dr-tė, 18 vyrų pristojo prie naujos ir išrinko tuom tarpu komitetą apdirbti įstatų projektą ir jeigu galima, susitaikyti su Šv. Kazimiero Dr-te. Nauja draugystė pažada taikytiesi prie norų pristojančių sanarių, įvesti dvejopą pašelpą — didesnę ir mažesnę, ir sulyg to ir dvejopą mėnesinę. Antra naujos draugystės dalis vadysis Kliubu; prie jo galės prisirašyti nenorinti pašelpos. Kliubas žada uždėti knygyną, rengs vakarus, koncertus ir visokius dorus pasilinksminimus ir apšviečiančius protą susirinkimus, prakalbas ir tt.

Apskelbdami musų mierius, kviečiame lietuvius ant viešo susirinkimo 30 d. šio mėnesio, nedėlios vakare, 5 valanda ant Gurskio salės. Broliai, nesiskirstykime, eikime į kruvą! Visoki užmanymai bus maloniai priimti visų labui. Įženga pigi. kiekvienas gali rašytiesi ar dėl pašelpos, ar į Kliubą. Kliubo sanariams mėnesinė mokestis tik 10c. Už tuos pinigus parsitrauksime knygų, užlaikysime butą susiėjimams.

Broliai! Bukime lietuviais ne vien iš kalbos, bet ir pasielgimuose ir darbuose!

J. P. Eydimis.

Iš O'Brien, Wash.

Šitose aplinkinėse yra tik farmos. Darbai eina šiuom kartu gerai ir algos neblogiausios.

Skaitlius lietuvių čia daug ginasi, ant švenčių į Seattle atkanka jų gana diktas burelis, bet tautiškais darbais mažai kas užsiima. Mieganti nesiduoda prikelt, ant galo išsiskirsčiusiems nė lengva susiprasti. Yra šitose aplinkinėse dar tokių, kurie dar nė cento nedavė ant kokių nors tautiškų reikalų, nė centeliu ne sušelpė kovojančių už laisvę musų tėvynės. Prie aukų nesiduoda jie prikalbinti. Neseniai užėjau pas vieną ir kalbinau jį paaukauti kiek broliams kovojantiems už Lietuvos laisvę ir jos žmonių labą su caro budeliais, tai jis atsakė: ,,aš aukausiu daugiau kaip kiti, jeigu matysiu reikalą. Ar tai, girdi, gerai daro tie cicilistai, kurie tėvynėj daužo monopolius (ar tai teip caro degtinės jam gaila? Rd.), drasko valsčių kanceliarijas, naikina gana svarbius raštus, niekina kunigus ir tt.?" Iš to išsitarimo jau matyt, kad jis tik išsikalbinėjimo ieško, o kaip iki šiol ne aukavo palaikymui revoliucijos ne tik daugiau už kitus, bet nė tiek ką kiti, ne aukaus ir toliau. Tokiems atšalėliams Lietuvos brolių vargai nerupi, nors ten jo nekenčiamų socijalistų visai nebutų.

Yra čia vienok ir gerų tautiečių, kurie prijaučia revoliucijonieriams liejantiems kraują už visų musų tėvynę. Ateinantį mėnesį bus metinis susirinkimas D. L. K. Gedimino draugystės, sykiu ir 112 kuopos Susi. Liet. Amer. Jeigu butų kam prie aukų paragyt, aukų galima but surinkti; daugelis to tik laukia, kad kas užmanytų. Pasidarbuokime todėl, neapsileiskime kitų miestų broliams, nesiduokime savę kitiems pralenkti. Kitur musų broliai moka net kas mėnesis mokesčius gelbėjimui tėvynės!

Aš prisiunčiu 50c, kankinių fondui.

M. Kalvaitis.

Iš Allegheny City, Pa.

Darbai eina pusėtinai ir pribuvusiam iš kitur darbas ne sunku gauti. Daugumas dirbtuvių pradėjo dirbti naktimis.

9 d. rugsėjo buvo bažnyčios pašventinimas. Kun. Abromaitis net ant gatvės rinko aukas vyskupui ir surinko kelis šimtus doliarių. Po pašventinimui bažnyčios pulkas vyrų susirinko į kliubą ir kaip paprastai, pradėjo ginčus vest. Ginčai privedė prie muštynių, kuriose net keli vyrai užsipelnė gumbus ant kaktos.

Socijalistas.

Iš Genkoe, N. Y.

Lietuvių yra čia diktas burelis: yra 14 šeimynų ir apie 20 pavienių, bet jie neturi nė jokios lietuviškos draugystės, nes nėra čia tokių, kurie nesuprantančius galėtų prikalbėti prie tvėrimo kokių nors organizacijų. Mat čia nėra skaitančių lietuviškus laikraščius. Ir aukų gelbėjimui tėvynės iš čia ne buvo. Mat daugelis čianykščių lietuvių garbina kraugerį carą, laiko jį už lietuvių geradėją, o kovojančius už Lietuvos laisvę vadina netikėliais, bedieviais. Žinoma, kad nesuprantančius žmonis sunku, beveik negalima ant gero kelio patraukti, spangas be lazdos vis breda į purvyną.

Nors čianykščiai lietuviai uždirba pusėtinai, bet gyvena skurdžiai. Laikraščių ir knygų bijosi, skaitančius vadina socijalistais ir nuo tokių lenkiasi.

A. A. M.

Kovotojai už Lietuvos gerovę.

Tėvynės Mylėtojas, 34 No. ,,Vienybės Lietuvninkų", savo karštą atsišaukimą į ,,Lietuvius-amerikiečius, mylinčius tėvynę", užbaigė raginimu aukauti revoliucijos reikalams Lietuvoje, bet skirti tas aukas tiktai revoliucijonieriams-socijaldemokratams (L. S. D. Partijai).

Nemaža nustebau, perskaitęs šiuos paskutinius žodžius. Argi ištiesu Tėvynės Mylėtojas nežinotų, kad be socijaldemokratų yra Lietuvoje ir kitos revoliucijonierškos organizacijos (Aš nemanau, kad T. M. norėtų visus kruvinai uždirbtus musų brolių amerikiečių centus, aukaujamus revoliucijai, supilti į L. S.D. Partijos kišenių).

Aš manau, kad p. T. M. ir didžiuma amerikiečių, gyvendami toli nuo tėvynės, nežino gerai, kas pas mus dedasi. Taigi šiame straipsnelyj pasistengsiu, kiek galėdamas, tą paaiškinti.

Tankiai, labai tankiai tenka mums girdėti nuo musiškių socijalkemokratų, kad tik jie vieni yra tikri revoliucijonieriai, o visi kiti, jeigu ne ,,buržujai", tai monarkistai, juodašimčiai.... (teip dar pernai jie šmeižė L. D. Partija ir ,,Draugo" organizaciją, kol pastaroji dar nebuvo susidėjusi su L. S. D. Partija).

Pažiurėkime, kaip ištiesu yra.

Kad Lietuvos socijaldemokratai yra revoliucijonieriai, tai jiems to užginti negalima. Bet koki?

Išplėšimas monopolių, krasų, pakirtimas telegrafo stulpų — tai revoliucijonieriški musų socijaldemokratų darbai (nors kai-kada ir sunkiai atskiriami nuo juodašimtiškų). Atlikdami jie tokius darbus, visai nepaiso, kad jų smugiai, taikomi į valdžią, krinta ant žmonių, kurių tiesas jie, sakosi, esą pašaukti ginti. Teip ,,užstodami" žmones, toli gražu neatsiekia savo tikslą.

Išplėšus krasą, valdžia pirmiausiai uždaro ją, ir viso apskričio gyventojai pasilieka be laikraščių, be laiškų.... Paskui užtraukia baudžiamuosius kareivių burius, kurie žudo, muša, plaka nieku nekaltus žmones, vagia, naikina jų turtą, varo juos kalėjimuosna ir galų gale užkrauja ant viso valsčiaus 3000—4000 rublių kontribucijos.

Nestebėtina, kad žmones dėlei panašių musų revoliucijonierišku darbų šiądien šian ir ten stojasi priešingais revoliucijai. Pertat musų socijaldemokratai, pats to nejusdami, trukdo, stabdo tikrąją revoliuciją, ypač sodžiuje, valstiečių tarpe.

Ne žudyme, naikinime, plėšime yra tikras revoliucijos darbas! Susipratusiejie Lietuvos valstiečiai žiuri į revoliuciją kitaip, negu Lietuvos socijaldemokratai. Užtatai jie, nepasitikėdami socijaldemokratų užtarimu ir įkurė savo ,,Sąjungą", kurios tikslu yra iškovoti ,,laisvę ir žemę".

Valstiečiai suprato jau, kad jie įgys vieną ir kitą tik per kovą, savo pačių kovą. Pernai per Vilniškį seimą keli šimtai susipratusių valstiečių nutarė susivienyti į ,,Sąjungą". Valstiečiai kovoja su dvarininkais už žemę, atsisakydami dirbti jų dvaruose, keldami streikus, neleisdami ponams kirsti miškus; — su valdžia už laisvę—atstatydami parsidavusius valdžiai valsčiaus valdininkus, pavarydami rusus mokytojus, boikotuodami žemiečių viršininkus, valdžios teismus ir tt.

Ant politiškojo Lietuvos regračio pasirodė nauja galinga spėka — ,,Lietuvos Valstiečių Sąjunga". Revoliucijos kibirkštis, užpuolusi ant didžiausio musų tautos klodo — valstiečių, uždėgė jį, sužadino. Suvergėję Lietuvos valstiečiai, susirietę po vargų našta, jau pradeda ištiesti savo nugaras, jau paduoda kits kitam puslėtą ranką, jau iškėlę jie raudoną vėliavą užrašė ant jos: ,,laisvės ir žemės!"

Šita jauna, dar vos užgimusi spėka jau atlošė pernai žiemą didelę rolę Lietuvos judėjime.

To negali jai užginti ne Lietuvos socijaldemokratai.

Be ,,Valstiečių Sąjungos" yra Lietuvoje dar pernai vasarą įsikurusi ,,Mokytojų Sąjunga", kurios tikslu yra iškovoti Lietuvai pilną mokyklų nacijonalizaciją, t. y. kad visos lietuvių mokyklos, nuo žemiausių (pradedamųjų) iki augščiausių (universitetų, akademijų) butų grynai tautiškos lietuviškos. Turbut ,,Mokytojų Sąjungos" darbas nebuvo bergždžias, jeigu rusų valdžia šį pavasarį pripažino lietuvių kalbą už išguldomąją pradinėse mokyklose. Kokia dvasia viešpatauja ,,M. S." tai galima pažyti iš mokytojų susivažiavimų nutarimų. (Šia tame pačiame ,,V. L." No., kur tilpo p. T. M. atsišaukimas, yra patilpęs ir mokytojų susivažiavimo nutarimas).

Be paminėtų ,,Sąjungų" yra dar ,,Lietuvos Demokratų Partija", kuri veikia rasi nemažiau už socijaldemokratus, bet tiesą, ji nešaukia apie savo darbus, nesisavina svetimų darbų, nes jai rupi ne savo garbė, bet Lietuvos gerovė. Teip-pat netur kada garsintis, rekliamuotis nė Valstiečių, nė Mokytojų Sąjungos.

Todėl garbus Tėvynės Mylėtojas, turbut, visai užmiršo, o, rasi, ir nieko nežinojo apie viršuje išvardytas revoliucijonieriškas Lietuvos organizacijas. Aš gi, priminęs broliams-amerikiečiams, kad be socijaldemokratų (L. S. D. Partijos) Lietuvoje yra ir kiti revoliucijonieriai, palieku patiems nuspręsti, katrie tikriejie.

Teip-pat Tėvynės Mylėtojas.

Talpiname šį raštą, nors ir neviskas jame yra aiškiu. Ypač mokytojų sanjungos, rodosi, revoliucijonieriška vadinti negalima. Musų demokratų revoliucijonierių darbų nepažįstame. Ar jie veikia ką ant revoliucijos dirvos, reikia prisipažinti, mes nežinome.

Red.

Revoliucijonieriai ir nerevoliucijonieriai.

Patilpo šitame ,,Lietuvos" numeryj straipsnis arba, geriau sakant, protestas prieš socijal-demokratus, besisavinančius sau vien vardą revoliucijonierių, nors revoliucijonierių yra ir daugiau, tik tie kiti nesigiria savo darbais. Teip išpuola iš protesto.

Žinoma, toli bunant nuo Lietuvos, kur gyvenimo vilnys plaukia labai smarkiai, sunku mums orijentuotis, negalime visko žinoti, bet ir protestas ne gerai motyvuotas.

Protestuojantis sako, jog Lietuvoj revoliuciją kelia teipgi pirmiausiai valstiečių sanjunga, mokytojų sanjunga, net Lietuvos demokratai, tik kad jie tyli, nesigiria savo darbais, o socijalistai giriasi ir šaukia, tai apie juos visi žino.

Paprastai gyvenime teip buva: kas daugiausiai dirba, kas daugiausiai žada, tas randa daugiausiai pasekėjų. Amerikoj pabrikantai rekliamuoja savo tavorus, tą patį daro ir pirkliai. Nors fabrikantas dirbtų gerus tavorus, jų turėtų pilnas krautuves, jeigu apie tai ne garsys, žmonės juk apie juos nežinos ir pirks rekliamuojamus, nors tie nebutų teip geri.

Mums rodosi, kad tas pats yra ir politikoj. Ir geriausiai politiką išmanantis nieko nenuveiks be žmonių, turi pirmiausiai turėti padėtojus, turi turėti kareivius; be žmonių, be kareivių nė joki komitetai, nors į juos rink

tume ir kuo doriausius, kuo išmintingiausius vyrus, be prisidėjimo visuomenės nieko nenuveiks. Tylintis, kurio darbų draugija ne žino, pasekėjų ne ras, todėl neįstengs daug nuveikti. Tylintis, slepiantis savo darbus negali nė rugoti, jeigu kiti stengiasi kalbėti, negali skųstiesi net tąsyk, jeigu kiti jo darbus bando savintiesi. Ypač dabar reikia kalbėti, aiškinti žmonėms jų reikalus, išrodinėti kaip tuos reikalus galima nuveikti. Lietuvos žmones ilgai miegojo ir dabar daugiau yra miegančių, negu reikia ir tai teip svarbioj valandoj, kada eina apie ateitį visos tautos, visų tėvynės! Argi tokioj valandoj galima tylėti? Argi ir dabar galime nebandyti miegančius prikelti? O ar galima miegantį prikeltį ne šaukiant jam į ausį, kad laikas kelti, kad pusryčiai ant stalo? Kas tokioj valandoj tyli, slepiasi su savo darbais, ne turi tiesos rugoti, jeigu kiti ir už savę ir už jį kalba.

Nieks neužgina, kad abiejų sanjungų reikalavimai: „laisvės ir žemės" ir „lietuviškų mokyklų" yra svarbus, bet dar svarbesniu yra parodyti, kaip tuos savo mierius jos tikisi išgauti; kokį ginklą jos tikisi atgavimui to visko vartoti. Be atsakančio ginklo nuo nieko nenoriučio duoti, besistengiančio ir duotą atimti rando nieko pastovaus negalima iškovoti. Ant galo sunku dar pasakyti, ar tuom pasiganėdina Lietuvos visuomenė. Gal ji reikalauja daugiau, o juk vadovai, jeigu nori savo įtekmę palaikyti, ar nori ar ne, turi draugijos, bent didesnės jos dalies, norus pildyti; kitaip visgi besitaikanti prie draugijos norų paims viršų ant per mažai reikalaujančių. Gal tų visų žmonių reikalavimų be kruvinos revoliucijos, be garsaus kalbėjimo ir negalima atsiekti?

Nieks ne sako, gal to ne drys pasakyti nė pats socijalistai, kad jie nedarytų klaidų. Kaip nėra ideališkų be klaidų žmonių, teip be klaidų negal but nė partijų, kadangi ir jos juk susideda iš klaidingų žmonių. Be abejonės ir jie ne vieną klaidą padarė ir ne vieną dar padarys. Bet jeigu jie stato reikalavimus, rodo ir ginklą, kokį vartojant, tuos savo siekius galima atsiekti. Gal jų vartojami ginklai but ne geri, gal jie ne visada privesti prie galutinio mierio, bet visgi yra ginklais; tuom tarpu kitos Lietuvos partijos ginklų ne rodo, todėl ir ne randa tokio žmonių užsitikėjimo. Teip bent galima manyti. Gal bombos, brovningai, daužymai monopolių ir ne priveda prie socijalistų mierių, bet tie ginklai ir išduoda savo vaisius, tik reikia juos rinkt. Tankiai, rodosi, dalykai neturinti artymo susirišimo, išduoda gana svarbius vaisius. Antai štraikai tarnaujančių ant gelžkelių pagimdė garsų caro manifestą išduotą spalių mėnesyj pereitų metų. Daužymai monopolių teipgi gali išduoti vaisius, nors juos gal ir ne socijalistai tuom tarpu rinkti, nors už sudaužytus monopolius ir reikia valsčiams mokėti. Juk nėra kovos be aukų, norint ką pelnyti, reikia ir šį tą aukauti, už kiekvieną daiktą reikia užmokėti, dykai laimė niekam keptų karvelių į burną neatgabena. Mums rodosi, kad daužydami monopolius, revoliucijonieriai stengiasi pataikyti randui į skaudžiausią vietą, o su brovningais ir bomboms gazdina žiauresniuosius caro tarnus ir be abejonės ne vienas iš jų stengiasi dėl bombų su žmonėms apsieiti švelniau, nors kaip kokį gal bomba ir dar žiauresniu padaro. Bombos tos ir brovningai yra tokia jau bausmė laužantiems tiesas caro tarnams, kokias jie vartoja prieš laisvės trokštančius. Dantis už dantį, akis už akį! Už korimus ir sušaudinėjimus juk negalima rando tarnus visokioms dovanoms apdovanoti.

Degtinė randui per metus atgabena suviršum 250 milijonų rublių; naikindami monopolius, revoliucijonieriai, kas jais ne butų, sosijalistai ar kitoki, mažina rando surinkimus. O kaip tik jam pritruks pinigų algoms urėdninkų ir oficierų, turės jis sugriuti, nes užrubežiai, turbut, kol neįsiviešpataus tvarka, paskolos ne duos. Maskoliški laikraščiai ant bėgančių metų apskaito maskoliško iždo nepriteklių net ant 1085 milijonų rublių. Iš mokesčių šįmet surinko kaip kur $\frac{1}{3}$, o kaip kur $\frac{1}{4}$ paprastų susirinkimų, daugiau surinkti nėr iško, nes žmones nėturi iško mokėti. Taigi ir daužymas monopolių nėra teip beprotišku. Teisybė, už sudaužytus ant valsčių uždeda bausmes, bet tą daryti randas tik tol gali, kol valsčiai uždėtas bausmes moka, jeigu visi, kiek tik jų yra Maskolijoj, valsčiai atsisakytų mokėti, ir bausmių nebut. Čia randas naudojasi iš stokos vienybės terp pačių žmonių.

Buvusios dumos atstovai, taigi ne socijalistai, išleistame Viborge į Maskolijos žmones atsišaukime (po juom rods lietuvių atstovai ne pasirašė, už nepasirašymą juos giria net Kauno gubernatorius) liepia žmonėms ne mokėti mokesčių, neiti į kariumenę.

Maskolijoj antai čieli kaimai kaip kur atsisakė mokėti mokesčius. Randas bandė paimti kaimiečių galvijus, bet kad jų nieks pirkti nenorėjo, atsėjo sugrąžyti jų savininkams. Jeigu visur žmonės teip darytų, randas jų niekaip negalėtų įveikti.

Taigi aišku, jog ne daužymai monopolių, ne bombos ir brovningai vartojami kovoj su netikusiu caro randu kenkia, bet stoka vienybės ir susipratimo terp pačių žmonių. Ant galo juk ne mes vieni kovojame su carizmu, prieš jį stoja žmones visos Maskolijos ir mes, jeigu norime ką pelnyti, negalime skirtiesi nuo kitų Maskolijos žmonių, ar norime ar ne, turime taikytiesi prie kovos budo kituose kraštuose. Jeigu mes prie kovos neprisidėtume, užsitrauktume panieką visų Maskolijos tautų; jeigu jos išgriautų caro sostą, mes, prie kovos neprisidėję, neturėtume tiesos ne vaisius rinkti ir tų vaisių mums nieks neduotų. Kaip matome, monopolius daužo ir kituose Maskolijos kraštuose, brovningus ir bombas ten tankiau vartoja negu Lietuvoj. Toj pačioj kovoj, už tuos pačius mierius reikia ir tą patį ginklą vartoti.

Protesto autorius užtikrina, jog už Lietuvos laisvę kovoja Lietuvoj dar lietuvių demokratų partija. Gaila, kad autorius neparodo, kaip dalyvauja demokratai dabartinėj revoliucijoj. Rods savo laike jie pagarsino ir programą, kuris mažai kuom skyriasi nuo socijalistų programo. Jeigu vienas programas, tai atsiekimui to paties mierio, rodosi, ne reiktų skirtiesi, bet pakaktų vienos partijos. Sunku todėl suprasti priežastis pasiskirstymo. Gal eiti vien apie taktiką, o gal skirsto asabiški vadovų nesusitaikymai. Jeigu tas ardytų vienybę, butų labai blogai.

Paskutinėj dumoj lietuvių atstovais buvo, rodosi, demokratai. Tuom tarpu, kada rytinės Maskolijos kaimiečių atstovai, kaip antai Aladin, dumoj kėlė labai svarbius klausymus, musiškiai, rodosi ne mokėjo visai kalbėti, jie per visą laiką užsilaikė ramiai, todėl užsipelnė pagyrimą net Kauno gubernatoriaus. Ramumas, nuolankumas gali but geras privatiškuose prietikiuose, bet kur eina apie laimę milijonų žmonių, ten tos laimės apginėjais turi buti drąsus vyrai o ne nuolankus. Sulyginkime musų žmonių dumos atstovus su tokiais iš Maskolijos, nors mes maskolius laikome žemiau už mus stovinčiais, sulyginkime anų ir musiškių dumoj pakeltus klausymus, o pamatysime didelį skirtumą: maskoliai kėlė svarbius klausymus, statė svarbiausius žmonių reikalus, musiškiai užsiėmė mažmožiais, lyg rodosi jie visai nesuprastų ko reikia Lietuvai.

Bet grįžkime prie revoliucijos ir revoliucijonierių. Kas jie, kam revoliucija keliama Lietuvoj? Be reikalo jos nieks nekelia. Revoliuciją Lietuvoj musų broliai kelia, norėdami išliuosuoti musų tėvynę iš po sunkaus caro ir jo tarnų jungo, revoliucijonieriai nori suteikti laisvę Lietuvos žmonėms be jokio skirtumo. Tą padaryti vienok ne gal viena partija, revoliucijinieriais turi but visi tie, kurių naudai revoliucija keliama. Pas mus vienok ne teip yra: čia revoliuciją kelia atskiros partijos. Tame tai ir visas negerumas. Kad Lietuvos žmonėms suteikti laisvę, reikia pirma išversti sunkiai ne ant atskirų partijų, bet ant visų Lietuvos žmonių, užgulusią caro valdžios ranką. Išvertimui to sunkaus jungo turėtų susijungti ne pasekėjai vienos ar kitos partijos, bet visi Lietuvos žmonės. Mes to padaryti neįstengiame, kadangi augščiau statome partijos reikalus negu reikalus visos tautos. Kad revoliucija pasisektų, kad ji kuo svarbiausius atgabėntų vaisius, visi, kam laisvė musų tėvynės rupi, turi joje dalyvauti, viena partija ne įstengs visko nuveikti, kadangi partijų siekiai ne apima reikalų visos draugijos. Revoliucijonieriais todėl turėtų but ne sanjungos, ne socijalistai, ne demokratai, bet visi Lietuvos žmonės, taigi visi tie, kurių naudai ir išliuosavimui revoliucija keliama. Pas mus vienok nematyt, kad visa draugija joje dalyvautų: vieniems ir po caro jungu neblogiausiai, kadangi po jo globa jie gali geriau išnaudoti labiau to jungo prispaustus, tie tyli, gina savo privilegijas ir bijosi permainų. Apie patraukimą jų prie revoliucijos nėra ką svajoti, bet tokių užganėdintų Lietuvoj, turbut, nedaug. Tai kodėl visi neužganėdintiejie, be skirtumo partijos ne galėtų bent kovoj su caro valdžia eiti išvien? Tas butų galimu, reikia tik noro. Keno todėl kaltė, jeigu nė kovoj už visų tėvynę mes negalime sueiti į vienybę? Kaltinti už tai vieną ar kitą iš nesutinkančių pusių negalima, kadangi nesutikimus negali gimdyti viena pusė, kur du nesutinka, ten abiejų pusėj yra dalis kaltės. Apie tas kaltes vienos ar kitos pusės reikia mums atvirai kalbėti, reikia kaltes peržiurėti, perkratyti; tam tikslui nereikia besiniekinimų, prasivardžiavimų, sarkazmo, kadangi toki dalykai dalyko neišaiškys ir niekam naudos neatgabės. Prasivardžiavimus, besiniekinimus palikime mažiems vaikams, kurie dar nieko geresnio išmislyti negal.

NAUJI RAŠTAI.

Olitipa. Apysaka iš laikų savitarpinės karės Šiaurinės Amerikos indijonų. Vertė Olševskis. Antra pataisyta laida. Chicago, Ill. 1906 m. 95 pusl.

Pirmos laidos šitos apysakos kalba buvo negeriausia, rašyba lenkiška. Antros laidos ir kalba ir rašyba pataisyta, pritaikyta prie dabar lietuviškuose raštuose vartojamos. Apysaka parašyta užimančiai ir verta perskaitymo.

Redakcijos atsakymai.

Kasper. Clevelande. Iš tikėjimiškų ginčų nieko negalima padaryti, ginčams raštė truksta medegos, todėl ir rašto patalpinti negalima.

Vitautas buvo sunus Keistučio, todėl jie negali but viena ir ta pati ypata. Keistutis likosi užsmaugtas, Vitautas gi valdė Lietuvą kaipo Jagailos vietininkas bet turėjo daug didesnę įtekmę už patį Lenkijos valdoną.

Lietuviška liaudis!

Viengenčiai! Kam rupi pakėlimas musų nuvargintos tautos, tegul skubinasi pagelbon musų tautos vaikams, kurie nuvargę medegiškai, negali baigti pradėto mokslo. Paduokite vargstantiems ranką, nes be jusų pagelbos jie negalės baigti mokslo, o mes juk gerai visi suprantame, kad be išlavintų veikėjų mes negalime žengti pirmyn. Mokslo vyrai veda mus pirmyn. Taigi neapleiskime besimokinančiųjų. Atsitikus progai kur ant susirinkimų ar pasilinksminimų, priminkite savo draugams apie moksląeivius, o be abejonės kiekvienas suprantantis vertę mokslo paaukaus kiek jųjų pašelpai. Jeigu mes norime žengti pirmin drauge su viso pasaulio tautoms — turime šelpti moksląeivius!

Susirinkimai „Aušros" draugystės atsibuva kartą mėnesyj, kožną pirmą nedėldienį pn. 869—33 pl. Sekantis susirinkimas atsibus 7 d. spalių, 1 valandą po pietų. Širdingai kviečiame visus, prijaučiančius mokląeiviams.

Komitetas.

| Peterhofe vėl susekė pasikėsinimą ant caro gyvasties, kuris be mažo nepasisekė. Mat vienas iš caro rumo tarnų per sargybą įvedė į caro rumą du revoliucijonieriu, vieną vyriškį ir vieną moterį. Minėti revoliucijonieriai ir tarnai, palengvinę prisigriebimą į rumą, likosi suareštuoti. Peterburge suareštavo teipgi daugybę žmonių. Suėmė teipgi daug atgabentų revoliucijonieriams ginklų, bet revoliucijonieriams iš po urėdninkų panosės didesnę ginklų dalį pasisekė paimti.

| Kaime Zlobin, Šlezijoj, nuo užnuodintos mėsos 30 ypatų gavo proto sumaišymą.

Apsireiškimai atmosferoj arba Meteorologija.

Pagal Prof. Wojeikov'a.

sausuose kraštuose, kaip antai Sacharos tiruose, kur nėra vandenių, tokio apsireiškimo negalima patėmyti.

Debesys.

Vandens garai ėsanti ore priima visokeriopą pavidalą. Sulyg temperaturos, jie buva garo pavidale, pavidale vandens burbulėlių, lašų arba kristalizuotų kietų grudelių; garai tie jungiasi į didesnę arba mažesnę masą, o po elektrikos ir šviesos įtekme gimdo visokius apsireiškimus. Persikeitimus dangaus parvos, pradedant nuo raudonos parvos besileidžiant saulei, baigiant juodais debesimis, po kuriuos mirga žaibai — viską tą gimdo vandens lašai besinešiojanti musų žemės ore.

Didesnė dalis ėsančių ore vandens garų yra permatomi. Kartais jie, sutirštėję, puola ant žemės pavidale smulkaus lytaus. Toks lytus netemdo atmosferos, todėl jį ir vadina giedros lytum. Jis puola karštose dienose, tankiausiai besileidžiant saulei, kada oras perimtas vandens garų ir reikia labai menko pasimažinimo šilumos jų sutirštėjimui, pavirtimui į vandens lašus.

Naktimis buva kitas apsireiškimas, kurio priežasties ilgai nė specijalistai nemokėjo išaiškinti: tai pasirodymas *rasos*. Tik 1816 m. daktaras Wells, iš eilių bandymų ir tirinėjimų susekė tikrą rasos priežastį.

Pirmiausiai jis patėmijo, kad rasa puola ant medžių ir žolės ir ji buva didžiausia tąsyk, kada dangus kuomažiausiai turi debesių, kada nėra vėjo. Rasos niekada nebuva, jeigu dangus apsiniaukęs ir oras kruta, taigi jeigu pučia vėjas; rasa pasirodo visada naktyj ir tai tankiau po pusiaunaktų negu iš vakaro. Rasa tankiau buva rudenyj ir pavasaryj negu vasarą. Prie jos besidarymo prisideda ir oro tekėjimai iš kraštų turinčių daug vandens, taigi nuo jurių.

Rasa nelygiai puola ant visokių daiktų. Žolę, medžių lapus, popierą, medines tvoras, stiklą, rasa gana tirštai dengia, užtai aut metalinių daiktų jos arba suvisu nebuva, arba buva labai mažai. Ant aukso, sidabro, cino, vario — nebuva nė lašelio rasos. Geležis, cinkas, švinas, kartais sudrėksta ir tai juo labiau, juo jų paviršius šiurkštesnis. Skiedros sušlampa labiau negu rastai; vatos šmoteliai ir vilnos sušlampa labiau negu audimas ir gelumbė. Iš augščiau pasakyto aišku, kad rasa tai ne lytus puolantis lygiai ant visokių daiktų be jokio išskyrimo: lytaus lašai puola lygiai ant visų daiktų, rasa gi pasirenka sau atsakančius daiktus ir ji labiau šlapina šiurkščius, negu poliruotus.

Teipjau patėmyta, kad rasa buva didesnė atidarytose, neuždengtose kitokiais daiktais, vietose, negu uždarytose. Gana tankiai ant augančios po medžiais žolės rasos suvisu nebuva, užtai ant kalvų, vietose kur medžių nėra, tame jau laike ji buva gana didelė; ant kalvų ji buva didesnė negu žemumose.

Taigi juo koks nors daiktas labiau atšala, juo daugiau buva rasos ant jo paviršiaus. Rasos ant kokio nors daikto buva juo daugiau, juo mažiau kaimyniški daiktai gali suteikti šilumos atlyginimui nužudytos.

Tokios yra svarbiausios aplinkybės, prie kurių klojasi ant visokių daiktų rasa. Visoki ėsanti ant žemės paviršiaus daiktai, sulyg jų sudėjimo ir gamtiškų ypatybių, atšala vieni greičiau, kiti palengviau, vieni greitai aplinkiniems daiktams atiduoda savo šilumą, kiti gi ilgiau ją užlaiko. Giedrose naktyse, Celcijaus termometras, įkištas į žolę, gali rodyti temperaturą 8° mažesnę negu kitas padėtas ant oro vos kelios pėdos augščiau žemės. Jeigu ant dangaus pasirodo debesis, tai termometras padėtas į žolę pradeda greitai kilti ir jo parodymai artinasi prie parodymų nesiekiančio žemės termometro. Metalai atšala labiau negu oro temperatura, bet skirtumas jų ir oro temperaturos beveik niekada nepereina 2° Celcijaus termometro.

Taigi prieš pasirodymą rasos turi atšalti tie kunai, ant kurių ji klojasi ir dėl to atšalimo ėsanti ore vandens garai, taigi apatiniuose jo sluogsniuose, susidurę su atšalusiu visokių daiktų paviršiu, ant jų renkasi pavidale vandens lašų. Viskas, kas tik didina oro drėgnumą, turi prisidėti teipgi prie besidarymo rasos, paveikslan, silpnas vėjalis pučiantis nuo jurių. Smarkesnis vėjas stabdo besirinkimą vandens garų: eidamas ties visokiais daiktais, ant kurių yra rasa, jis ją paverčia vėl į garą.

Jeigu kokio nors daikto temperatura nupuola žemiau zero, taigi jeigu jis atšala žemiau užšalimo punkto, ant jo nupuolę rasos lašai sušala, persikeičia į *šarmą*. Juo vienok oras labiau atšala, juo mažesnė buva šarma. Jeigu ties kokia nors vieta žemės paviršiaus, porą pėdų nuo žemės, užleisti kokį nors dangtį, paveizdan, stogą iš lentų arba audimo, tai tas stogas neduoda šarmai rinktiesi ir saugoja po stogu ėsančius daiktus nuo atšalimo.

Tankiai galima patėmyti po gražiai, giedriai nakčiai pageltusius lapelius augmenų net pabaigoj balandžio ar prądžioj gegužio mėnesių. Prancuziški odąuninkai bijosi mėnesienos balandžio mėnesyj, laiko mėnulio šviesą vodinga augmenims. Žinoma, mėnulis ir jo šviesa nekalta; pasirodymas ant dangaus mėnulio yra vien ženklu giedros, be debesių nakties, o jau žinome, kad neėsant debesių, žemė liuosai gali leisti šilumą į dangaus ruimus, pertai ji greitai atšala. Ukininkai vienok moka apsaugoti nuo nušalnojimo ir vodingos įtekmės šalnų savo laukus ir daržus, tam tikslui jie pasinaudoja iš visokių budų, bet visi tie budai remiasi ant padarymo oro neteip permatomu; indijonai budą tą vartoja gana pasekmingai nuo labai senų laikų, kada europiečiams nė ant mislies neužėjo, kad laukų ir sodų augmenis galima but apsaugoti nuo šalnų. Kad apstabdyti atšalimą žemės ir apsaugoti auginamus augmenis nuo šalnų, indijonai, patėmiję šviesiai žibančias ant dangaus žvaigždes, paprastai ant lauko uždega pundus sušlapintos žolės; stengiasi leisti ant lauko kuodaugiausiai dumų. Besidaranti prie degimo žolės dumai yra kaipi užklodalu, neduodančiu žemei atšalti; tokią jau rolę lošia ukai ir debesys: jie teipgi saugoja žemę nuo atšalimo. Ukanotose ir ir apsiniaukusiose naktyse žemė niekada neleidžia tiek šilumos spindulių kiek giedrose naktyse, todėl ir negali teip labai atšalti. Tokią rolę kaip debesys ar ukai lošia žmonių nešiojami drabužiai ir žvėrių kailiai ir paukščių plunksnos — saugoja jų kuną nuo atšalimo. Nė drabužiai žmogui, nė vilna žvėrims, nė plunksnos paukščiams šilumos neduoda, bet žmogus apsivilkęs kailiniais ir žiemą nejaučia šalčio. Kodėl? Todėl, kad kailiniai stabdo prasišalinimą šilumos iš kuno, ją sulaiko ir per tai kunas negali atšalti, ta šiluma, kuri be tų kailinių butų išsisklaidžiusi, šildo kuną ir per tai žmogus nejaučia šalčio.

Lapai jungiasi su augmenimis laibu koteliu, jie beveik atskirti. Nužudę savo šilumą, negali jos gauti daugiau per kamieną ar virkščią, todėl jie atšala greičiau negu kitos augmenų dalys; tas ir išaiškina priežastis, kurių dėl pirmiausiai ant lapų pasirodo rasa arba šarma. Rasos lašai ir šarma nuo lapų nupuola, nuteka žemyn ir įsigeria į žemę. Rasa ir šarmos giriose suteikia žemei daug drėgnumo, vandens, kuris paskui teka į upelius.

Paimkite kokį indelį ir pripilkite į jį kokio nors tamsios parvos skystimo, paveikslan, juodos kavos arba praskiesto vandenyj juodylo, sušildykitę ir pastatykite jį ant saulės arba kitoj kokioj apšviestoj vietoj; jeigu oras ramus, tai garai greitai kyla augštin ir greitai išnyksta; pažiurėjus į tuos garus per padidinantį stiklą, galima patėmyti, kad jie susideda iš mažų burbulėlių.

Kylanti nuo verdančio vandenio garai yra iš mažų vandens burbulėlių viduryj pripildytų oro. Kokiu gi budu tie burbulėliai gali laikytiesi ant oro, kaip jie sutveria debesis, tas dar ganėtinai neišaiškinta. Mokslinčius Fresnel mano, jog saulės silumą perima tie burbulėliai, nuo šilumos ėsantis viduryj oras išsiskečia ir iš burbulėlių pasidaro mažiutėliai balionai arba orlaivėliai galinti laikytiesi ant oro, gali jie pasikelti augštyn ir juo augščiau, juo labiau įšyla juose ėsantis oras. Prancuziškas mokslinčius Gay Lussac manė, jog kilimas augštyn įšilusio oro, kas atsibuva nuolatai per visą dieną, palaiko debesis ant oro ir pakelia juos augštyn. Kiti vėl mano, kad debesis ant oro palaiko juose ėsanti elektrika.

Todėl, sulyg tų manymų, drauge su besimažinimu šilumos, debesys turėtų artintiesi prie žemės, taigi leistiesi žemyn. Teip buva ištikro. Debesių didumas paeina nuo temperaturos juos apsiaučiančio oro.

Jeigu garų burbulėliai laikosi prie žemės paviršiaus, tai jie tveria ukus. Besidarymui rasos reikia, kad oras, kuriame yra vandens garai, glaustųsi prie atšalusių daiktų, besidarymui gi ukų reikia, kad kylantį iš vandens arba nuo drėgnos žemės garai patiktų šaltesnį orą. Pavasaryj ir rudenyj, neretai ir vasaros laike, kiekvienas matė kai, ukai kyla ties upėms, kurių vanduo ypač prieš užtekėjimą saulės truputį šiltesnis už orą. Apsiniaukusiose naktyse ant kalnų šonų tankiai buva ukai, kurie vienok neužima didelių plotų. Ukai tie išsisklaido ir vėl pasirodo; tas reiškia, jog žemė čia buva tai šaltesnė, tai vėl šiltesnė už orą. Po smarkių vasaros lytų, peršlapus žemei, kaip tik dangus prasišvaisto, saulė vėl labiau pradeda šildyti žemę, tankiai kyla stulpai ukų. Teip buva ypač ant nušienautų pievų, apsiaustų plotais ganyklų su gana augšta žole arba javais apžėlusioms dirvoms; mat plotai apžėlę augštesne žole arba javais įšyla ne teip labai kaip nupiauta pieva, vanduo nuo tokių vietų garuoja palengviau negu nuo labiau įšilusių plotų. Toki ukai ypač buva dideli Šveicarijoj. Nuo kalnų matyt ežerai užkloti uku. Ukai klojanti ežerus Zug, Zuericho, Neušatelio buva gana tiršti, bet užtai ties Tuno pasirodo vos matomi garai. Mat į Zugo ežerą vanduo teka per gletčerų plotus, vandens gi tekanti į Tuno ežerą, nuo ledų patenka tuojaus į ežerą.

Dideli jurių plotai buva užkloti uku. Ant šilto vandens tekėjimo Golfstromu vadinamo, ant viso jo ploto, nuolatai buva gana tiršti ukai. Kraštuose, kur žemė drėgna ir šilta, o oras drėgnas ir šaltas, galima visada laukti tirštų ukų. Pakrantės Naujos Žemės, Grenlandijos, salų vakarinės Europos, visada dengia tirštas ukas. Ypač Anglijos pakrantės pagarsėjo savo ukais. Ukai Londone buva teip tiršti, kad net dieną reikia uždegti ant gatvių ir namuose žiburius.

Ukai gana tankiai kyla ties negilioms jurių vietoms ypač šiltesniuose kraštuose. Jurininkai pažysta tokius ukus ir žino, kad toj vietoj jurės negilios, gali tokių vieto apsisaugoti.

Tirščiausi vienok ukai buva šaltuose, poliariškuose musų žemės kraštuose. Ant salos Spitzbergeno, ant Šiaurinių Ledinių

(Toliaus bus.)

Otto Carqué

PAMATAS VISOKIAI REFORMAI.

Vadovas sveikatai, turtui ir laisvei.

Populiariškas raštas apie Klausimą Valgybos.

Su raštininko leidimu vertė

J. Laukis.

Prakalba.

Sakmę apie pražudytą rojų randame padavimuose pas visas tautas, anot kurios, žmogus gyveno jame pilnas laimės ir laisvės; ir per visus amžius žmonijos didžiausi protai, laukščiai jieškojo kelio vedančio atgal į garbingą daržą Rojaus. Juk visos reformos nuo prasidėjimo civilizacijos pastumusios svietą, galų gale kilo iš šito, tarytum nemirštančio veržimosi žmogaus prigimties prie ideališko stovio buvimo, kuriame kiekvienas galėtų gyventi kuodidžiausioje harmonijoje ir ramume.

Bet nežiurint į daugumą ir tankumą atnaujinamų pasistengimų, žmogus, rodosi nė kiek nepasistumėjo artyn prie idealo. Karė ir užmušėjystė, skurdas ir piktadarybė, gotumas ir liga vis nesimažina draugijoje žmonių. Pasiutiškas besipuolimas ant turtų susiurbia tautų gyvastines sultis; iškraipytas dorumas, didelis vartojimas nuodingų dilgalų bei migdylų, tankiai visiškas nepažinimas tiesų gamtos ir sveikatos, papildo kalėjimus, vargšnamius, ligonbučius, beprotnamius tukstančiais žmogiškų yrinių, vedančių apgailėtiną gyvenimą, kol mirtis pirma laiko neišvaduoja jų nuo jų kančių.

Priežastis, dėl kurios atsikartoja senas blogas ir persiduoda iš gentkartės į gentkartę seni išklydimai, yra ta, kad męs buvome auginami sulyg senų pažiurų, veikiame sulyg tų pačių sanlygų ir esame apsiausti tų pačių įtekmių, ką ir musų senuoliai.

Bet dabartinis stovis dalykų, nors jis yra liudnas, vienok jis nėra amžinas ir istorija išsivystymo parodo, jog visa gamta neperstodama veikia labui žengsmo progresos. Aušta jau diena, kurioje kiekvienas manantis protas suvoks, jog visi pereiti vargai ir nusidavimai patarnaus tik geresniam supratimui žmogaus prigimties, jog kožnas tikras žengsmas turi pareiti per pasistengimus ir pasigerinimą pavieniaus ir jog męs negalime niekuomet pagerinti gyvenimo sanlygų paprastu nugriovimu politiškos ir tikybiškos įstaigų.

Šitas veikalėlis parodo, jog reforma valgybos apima labdaringiausias atmainas, kurias kiekvinas gali tuojaus pradėti vykdinti nuo savęs, nelaukęs įsteigimo įstatymiškų tikslų ar revoliucijos draugijinės tvarkos. Reforma valgybos, kuri — didesnėje prasmėje — reiškia politišką ir dvasišką atgimimą pavieniaus, turi buti todėl pamatu visoms reformoms, krypstančios prie visatinos laimės žmonių ir męs tik vienastį draugijos padarydami sveika ir save aprupinančia galėsime pasekmingai išrišti draugyjinį ir ekonomišką klausimą, kurie šiądien baido visą svietą.

„Tikrą ir pasiliekančią reformą
Reikia pradėti nuo savęs."

Kova už pirmybę einanti dabar visur ant lauko besirupinimo žmogaus labiau negu kuomet nors pirmiau išvedė į aikštę klausimą: „Kaip mums reikia gyventi, idant išauklėti kuodidžiausią energiją ir išlaikomybę dvasios bei kuno ir tuo patim žygiu padidinti musų atspirtį nuoalsiui bei ligai?" Užimingumas gvildenti šitą klausimą auga kas metas didyn ir nėra abejonės, kad žmogus nepalyginamai įstengs padidinti išgalę darbo savo raumenų bei smegenų prideranačiu pririnkimu sau maisto sulyg principų fiziologijos bei hygienos.

Permainymas maisto, oro ir gėrymo į raumenišką bei protišką energiją yra, rods, veiksmu kuno, abelnu visiems gyvunams. Bet tik žmogui leista yra suprantamai išgauti iš savybės jo peno daugotumą tų pajiegų, kurios lošė svarbią dalį jo išsivystyme iš padėjimo laukinybės į civilizaciją, kaipo ir jo kuniškoje gerovėje bei tolymesniame žengime jo protiškų išgalių.

Todėl nėra perdaug pasakius, kad išrišimas didžiojo draugijos bei ekonomijos klausimo šios dienos butų daug pastumėtas pirmyn atsižiurėjus į klausimą maisto.

Šios dienos mokslas leidžia mums įsteigti žmogui tobulą valgybą viena, atidengdamas jo tikrą stovį gamtoje ir jo istoriją praeitėje, antra, tyrinėdamas savybes ir chemiškus sudėjimus įvairių dalykų maisto ir tiesas, kurios valdo mityba.

1. Žmogaus stovis gamtoje.

Sulyg sudėjimo kuno ir įgimtos išgalės rupinti, gromuliuoti ir supanašinti maistą, palyginamoji anatomija skirsto žindžius, prie kurių priklauso žmogus, į keturis atskirus skyrius šitai: viskąėdžius, žoleėdžius, mėsėdžius ir vaisėdžius, kurių paskutinysis užima augščiausią laipenį. Žmogaus didelis panašumas į žmogines beždžiones, kuone išimtiniai mintančias vaisiais ir riešutais skiria jį prie vaisėdžių skyriaus. Teipgi visi didiejie anatomistai, kaip Sir Charles Bell, Dr. Richard Owen, Dr. William, P. Carpenter, Baronas Cuvier, parodė, kad žmogus ne tik anatomišku sudėjimu yra skiriamas prie valgybos vaisių bei riešutų, bet kad mėsėdžių lanžymas šitos tiesos buvo neabejotina versme begalinių kančių ir ligų. Šita teisybė pripažinta jau senovės galvočių — Platono, Sokrato, Pythagoro, Plutarcho ir kitų, yra teipgi pilnai patikrinta didėsės visatinos tiesos išsivystymo, kurią moksliškai įsteigė Lamarckas, Darwinas, Haeckelis ir kuri, užtvoskė daug šviesos ant pradinės gyvasties ir josios augimo ant musų žemės.

Jau pradžioje devyniolikto šimtmečio prancuziškas mokslinčius Lamarckas savo geologiškuose tyrinėjimuose atėjo prie butinos nuomonės, kad visos dabartinės veislės augalų ir gyvulių laipsniškai išsivystė iš žemesnių ir prastesnių formų į dabartinius sankrovinius organizmus ir kad neišpasakomai ilgi perijodai, gal daug milijonų metų buvo reikalinga į įvykimui šitų ant pirmos pažiuros netikėtinų permainų.

Lamarckas buvo pirmutinis, kuris aiškiai parodė savo rašinyje „Zoologie Philosophique", jog istorija organiškos gyvybės ant musų žemės yra ušrašyta ant uolų josios viršutinės plutos, ir kad šitos uolos yra lapais didėsės knygos Gamtos, kuri be apsirikimo apreiškia įdomų veiksmą tvėrimo. Įvairiuose sluogsniuose uolų męs randame visokias sukietas ar suakmenėjusius gyvunus bei augalas, ir, eidami augštyn nuo vidurio linkui paviršio žemės, randame kuone bepertrukinę laipsnybą nuo žemiausios iki augščiausiai formai organiškos gyvybės. Sulyg laiko, kuriame šitos permainos ant žemės paviršio vykdėsi, įvairus klodai vadinami yra pirminėmis, antrinėmis, tretinėmis ir ketvirtinėmis uolomis ar sluogsniais.

Žemiausios formos nugarkaulinių gyvunų, žuvių ir amfibijų yra randama pirminėse uolose. Antriniuose sluogsniuose pasirodo jau sukietos šliaužių, paukščių ir žindžių, kuomet tretinėse uolose, artymiausiose prie paviršio atrandame liekanas augsčiaus organizuotų žindžių, žmoginių beždžionių ir priešistoriškų žmonių.

Išsivystyme gyvuliškos bei augališkos gyvybės per visus laikus yra tulas ryšys daug protinantis musų dabartiniame klausime. Augalai supanašina neorganišką medegą, arba kitaip sakant, organizuoja vandenį ir audiniams druskas, teip kaip jos yra randama žemėje ir ore, į augalinę medegą. Gyvuniškai gyvybei esant augštesnio laipsnio, pradiniai gaivalai, iš kurių ji susideda, turi buti gaunami apdirbtesniame ir gyvybiškesniame stovyje. Šita mislis išsirita iš išsivystymo teisybės, jog žmogus pasirodo paskiausiu eilėje tvėrimo, turėdamas laukti, kol nedaryta medega bus ganėtinai apdirbta, kad buti jam maistu.

Visokia gyvybė prasidėjo vandenyje, kuris pirmapradinėje gadynėje siaubė kuone visą musų žemę. Žemiausios gyvuniškos formos buvo maitinamos žemiausių formų augalų, senovinės žuvys jurių augmenų tojo laiko, angledarinės gadynės baisunai stambių ir anglių augmenų, susikrovusių į dabartinius klodių anglies, kuomet augštesnės veislės augalų, ypač vaisiniai medžiai, priklauso gadynei žmogaus ir jo artymų protėvių; buitis gi nepažinomybės daugelio musų dabartinių žydinčių augalų ir vaisinių medžių sukietėjusiame stovyje parodo aiškiai jų neseną pradžią, vienlaikę su pradžia žmogaus.

Tokiu budu žvelgdami į visus mokslus liečiančius šitą dalyką, pareiname ant nuomonės, kad žmogus, kaipo aukščiausiai išsivystęs gyvunas galėjo tarpti tik nuo tokių maistų, kurie turi gaivalus maitingumo gryniausioje ir tobuliausioje formoje. Iš tikro, pradinė buklė žmogaus yra teipgi bukle vaisinių medžių ir daugumas musiškių gerai žinomų veislių yra atgabenta iš pietų ir pakreikta ant žemės kamuolio drauge su prisidauginimais žmonijos.

Nėra teipgi abejonės, kad maistas visų gyvunų iš pirmo buvo gaunamas iš augmeniškos srities, kuri yra klėtimi visos maistenybės, kadangi gyvuniškas organizmas negali stačiai supanašinti gaivalus žemės, ir tuli gamtažyniai tikrina net, kad joki gyvunai iš pirmo nebuvo mėsaėdžiais, bet kad išsivystymą šito skyriaus gyvunų atgabeno stoka atsakančio augalinio maisto vėlesnėje geologiškoje gadynėje ir kad dar vėliau, gan greit dėlei tos pačios priežasties žmogus buvo priverstas žiauriaus išalkio misti mėsa.

Bet kad eigyje išsivystymo teip didelė atmaina valgyboje žmogaus nepaliko nė mažiausios žymės sanstatoje jo kuno, tai reikia manyti, kad šita atmaina įvyko sulyginamai nesenu laiku žmogaus buvio ant šitos žemės ir matomai prie aršiausių sanlygų.

Žmogaus normališkas typas skaitosi nuo tos gadynės, kuomet gromuliojimo organai musų vaisėdžių prosenių į tokį maistą įjunko; gadynė, šale kurios ilgis laiko užkulų ir girnų yra tik nuo vakar. Svarba šitos buities ir nuomonė iš jos išvedama perretai yra žiurima. Davadai renkasi, kad žmogus su ištobulintu organizmu vaikščiojo ant žemės nesuskaitomus tukstantmečius ir kad atmainą valgio nuo vaisių ant mėsos su paliekiamais valgiais padarė ne išsivystymas, bet perversmas nubaidymui myrio baidyklės.

Labai gali buti, kad teip vadinamoji le dų gadynė, kuri anot geologų įvyko apie dvidešimts ar trisdešimts tukstančių metų atgal ir atgabeno organiškam svietui visai naujas sanlygas, prisidėjo teipgi prie nukrypimo žmogaus nuo jo pradinės ir gamtiškos valgybos, išgyvenus jam produktais vaisinių medžių per daugelį tukstančių gentkarčių.

Nors męs tikrai negalime pasakyt laiko buvimo priešistoriško žmogaus, bet tiek tėra tikra, kad jo laipsniškam išsivystymui, nuo jo gyvuliškų prosenių į protaujančią esybę reikėjo mažiausiai kelių šimtų tukstančių metų ir kad žmonių veislė buvo ant žemės plačiai paplitus, pirmusyk baisaus dydžio ledams ir sniegynams pasiekus toli vidun dabartinių vidutinių juostų.

Geologiškiems tardymams pasisekė susekti protėvius žmogaus atgal iki viduriui ar

(Toliaus bus.)

Raktas.

Parašė J. H. Rosny.

— Policija, apskritai sakant, atsižymi protu: galima net sakyti, kad tas jos gabumas jai labiau kenkia negu padeda, įpainioja ją į nereikalingus išvadžiojimus. Laike mano ilgo tarnavimo ne kartą išbandžiau aš mano protišką gabumą. Merkiau akis ant visokių suklaidinančių teorijų, kurios suerzina fantaziją, o dengia svarbesnius dalykus.

— Aš datyriau to paties — atsiliepė matematikas Sornet — prie algebros ir geometrijos: jeigu uždavinis gerai sudėtas, išvestas, tankiausiai nustumia nuo tikro kelio, o ne padeda. Reikia priimti motyvus be kritikos ir jų neperžengti.

Pontoux, užganėdintas sutaikymu savo pažiurų su nuomonėms garsaus profesoriaus, ramiai tęsė toliau.

—Atsitikimas su užmušimu Bedoro ir dviguba žmogžudystė Milly, yra ir liks, kaip esu tvirtai persitikrinęs, geriausiu darodymu mano tvirtinimo. Kriminaliskose provose vienas susektas faktas vertesnis negu dešimtis visokių manymų. Ant Saint Maure gatvės koks ten žmogus išėjo, nors nieks nematė, kada jis pirma įėjo; Millyj, koksai vyriškis išgėrė stiklą vyno pirm žmogžudystės, tai vienaitiniai atsitikimai, ant kokių aš tuose dalykuose norėjau remtiesi. Toliau, neužginu, kad psicholiogija ypatų tokiuose atsitikimuose turi vertę; bet ne daleidžiu nė jokių sprendimų nesiremiančių ant dviejų aplinkybių. Papasakosiu, kaip suradau tikrą užmušėją atsitikime ant Rennes gatvės; tai atsitikimas panašus tam, apie ką kalbame.

Atmenate gal tą visą istoriją?

Vieną spalių mėnesio rytą tarnaitė ponios Ramille rado prieškambaryj, gulinti ant grindų, lavoną pono Ramille. Puolė prie durų, šaukdama pagelbos, bet durys buvo užrakytos, tik po valandai patėmijo raktą pamestą prie lavono.

Persigandusi tarnaitė, įbėgo į ponios kambarį ir užrakino kambario duris, tikėdama, kad užmušėjas yra dar kambaryj. Po valandai per atidarytą langą, išeinantį ant gatvės, abidvi moteri šaukė pagelbos. Subėgo diktai žmonių, vieni puolėsi ant trepų nuo gatvės, kiti ant vedančių į virtuvę. Poni Ramille ir jos tarnaitė ne norėjo durų atidaryti, bijodamos pasislėpusio namuose žmogžudžio. Pašaukė kalvį ir tik tas ant galo atidarė pryšakines, o paskui užpakalines duris.

Visi pamatė lavoną su žazda smilkinyj nuo revolverio kulkos, o šalia jo raktą, kuris galėjo išpulti iš užmuštojo rankų. Nors visur išjieškojo, kambaryj nerado nieko.

Nė policijos komisorius, nė tvarkos dabojimo perdėtinis, nė sudžia tirinėtojas ne pridėjo nieko naujo, nieko neišaiškino; vien pasakojimai namų dobotojos metė mažą šviesos spindulį ant paslapties. Ji pripažino, jog ponas Rumille tą naktį, kaip paprastai, kaip tai jo paprotys, sugrįžo iš kliubo pirmą valandą naktyj. Išgirdo sustojusį prie namų automobilių ir ant pirmo varpelio balso patraukė durų užstumos šniurą. Ponas Ramille uždarė duris ir kaip visada, girdėjo jo besitolinančius žingsnius ant trepų; paskui tuojaus užmigo. Porą minutų vėliau pareikalauta vėl atidaryti vartus. Rodėsi jai, kad pažino balsą išeinančio žmogaus. Buvo tai senasis tarnas gyvenimo ant pirmų lubų, sužieduotinės kambario tarnaitės ponios Ramille.

Dalykas nužengė truputį pirmyn, persitikrino, kad automobilius, apie kurį sakiau pirma, buvo vuošvio pono Ramille. Išėjus iš kliubo, vežė jis jį namon. Su pilnu skaudėjimo nusistebėjimu dažinojo ponas Copal apie mirtį savo žento ir pripažino už teisingus pasakojimus namų prižiurėtojos, ką ji apie jo ypatą pasakojo. Reikėjo pataisyti vieną iš stabdymo prietaisų automobiliaus, kuris buvo pasiliuosavęs, ir po kokių penkių minutų nuvažiavo. Todėl tai ne matė žmogaus, kuris paskui išėjo.

Ant galo nebuvo nieko tikro apie tą ypatą. Tarnaitė, iš savo pusės, nenorėjo prisidėti prie išaiškinimo to dalyko, užsigindama visokių meilingų prietikių, bet prispausta prie sienos pasakojimais namų prižiurėtojos, pradėjo su neišpasakyta energija ginti savo sužieduotinį.

Pasiremdama ant tų faktų, policija pastatė sekantį išvedimą: sužieduotinis tarnaitės, iš užvydumo užmušė poną Ramille, užmušė jį, o ji palengvino pabėgimą.

Teorija tokia turėjo daug tamsių pusių, bet prie jos prisikabino, kadangi visi kitoki aiškinimai pasirodė negalimais.

Prieškambaris buvo toli nuo kambario ponios Ramille ir tas teisino, kodėl negirdėjo šuvio. Tą patį galima pasakyti ir apie kaimynus. Kadangi ginklo nebuvo, tai manymą patžudystės reikėjo atmesti.

Uždarymas durų dviem užstumom, surastas prieškambaryj raktas, pasakojimai priedurininkės, rodė, jog niekas drauge su ponu Rumille ne įėjo ir ne išėjo pryšakiniais trepais Nėjokios vagystos ne patėmyta. Pridėkime dar persigandimą tarnaitės paklausus jos apie prietikius su ponu Ramille. Sunku buvo patikėti, kad negirdėjo revolverio šuvio, jeigu ne miegojo, kadangi ji išleisdavo savo sužieduotinį per duris išeinančias ant užpakalinių trepų.

— Ištikro! — sušuko profesorius Sornet, — iš apsakytų faktų su visu logiškais išrodo spėjimai policijos padaryti.

—Teip,—atsakė rimtai ponas Pontoux,—aš kritikuoju čia pačią logiką spėjimų, o ne jos išvedimus.

— Vienok — atsiliepė jenerolas Verdier, kurį pasakojimas labai užėmė — valdžios remėsi ant faktų.

— Teip, ant faktų — atsakė Pontoux — bet tuli iš tų faktų prieštaravo kitiems; kreipėsi prie pricholigijos jų išteisinimui. Pašauktas truputį vėlai policijos viršininko, kuris pavedė man suradimą nužiurėto tarno, peržiurėjęs paviršutiniškai pradėtą tardymą, pasakiau jam, jog visgi apsiimu pristatyti užmušėją. Nusišypsojo, matydamas išsyk tik užsispyrimą ir pasipuikavimą seno policijanto. Tuom tarpu priėjau prie persitikrinimo, kuris man rodėsi racijonališku.

— Noreičiau jį išgirsti — tarė Sornet, nes nelabai atsimenu tą dramą, o ant galo svarbiausia yra jusų metoda, budas spėjimų.

— Štai ta metoda visame jos aiškume — atsakė Pontoux. — Pasirėmiau tik ant vieno fakto, kad nieks šuvio negirdėjo.

— Ištikro! — sušuko jenerolas — bet tai faktas ne svarbus, ką tas jums galėjo padėti?

— Padėjo man pastatyti teipgi, rodos ne svarbų, persitikrinimą, kad tarnas negalėjo čia but žmogžudžiu. Ant galo spėjama kaltė tarno rėmėsi vien ant to fakto, kad tik jis vienas išėjo iš namų sugryžus ponui Ramille. Net atmetus pasakojimus priedurininkės, rastas prieškambaryj raktas rodė tą aiškiai.

Už pamatą savo spėjimams aš paėmiau tą raktą. Mastymai traukėsi dvi dieni. Trečią dieną, valgant pusryčius, policijos derektorius pašaukė manę prie telefono.

— Liaukitės jieškojimų — pasakė man — kaltininkas jau sėdi mano kanceliarijoj.

— Ar prisipažino? — paklausiau ironiškai.

— Ne, bet jo nusigandimas daug reiškia.

— Labai gerai — atsakiau — bet jeigu jus norėtumėte man užsitikėti, butumėte jį paleidę.

— Ar jūs paėmėte kaltininką? — tyčiojosi policijos derektorius.

— Žinoma.

— Tai labai norėčiau jį pamatyti.

— Nieko nėra lengvesnio; palaikykite savajį, o apie trečią valandą aš atgabensiu savajį, o teipgi ir liudininką.

Trečią valandą įėjau į direktoriaus kabinetą ir atvedžiau biaurų valkiozą, suplyšusiuose drabužiuose ir poną Copal, vuošvį pono Ramille.

— Pakviečiau poną Copal — tariau — jis girdėjo visus dramatiškus atsitikimus, prie kokių jo žentas pražuvo, gali todėl pataisyti klaidas, jeigu kokias padarysiu.

Ponas Copal buvo augalotas, drutas, išrodė milžinu. Visi laikė jį už gerą ir teisingą žmogų, sutiko su savo žentu, kurį įsileido į savo užsiėmimus. Savo dukterį mylėjo, ir be prieštaravimo sutiko leisti ją už pono Ramille, nors tas nieko neturėjo.

Padaręs tokius įženginius paaiškinimus, atsisukau prie pono Copal, kuris, linguodamas galva, tą patvirtino.

— Ponas Copal mylėjo savo žentą ir terp kitų patarnavimų, reikia paminėti, kad jis, išėjus iš kliubo, parvesda davo namon savo žentą. Pusę metų atgal ponas Copal įsitaisė automobilių ir išmoko pats važinėti. Kadangi tie dalykai visiems žinomi, tai pereinu dabar prie to, kas atsitiko tą naktį, kada žmogžudystė buvo papildyta. Labai meldžiu tik pono Copal sulaikyti manę, jeigu nužengsiu ant klaidaus kelio. Ponas Ramille pralošė kliube du tukstančiu frankų, sumą gana augštą kokios prie savęs neturėjo, todėl vuošvis primokėjo trukstančius. Paskui abudu ponai, išėję iš kliubo, sėdo į automobilių. Ant Carrousell pliaciaus automobilius sustojo. Tikiuosi, kad kas nors atsitiko su stabdymo prietaisa.

— Ištikro — atsakė ponas Copal — todėl tai užtrukau penkias minutas prie mano žento vartų.

— Bet žinome tą viską — pasakė su nekantrumu policijos direktorius ir nesuprantu, kokį susirišimą tas gali turėti su užmušimu pono Ramille.

— Yra tai atsitikimas, kurį laikau labai svarbiu — atsakiau — nes tas yra, teip sakant, pastovu pastatytų nužiurėjimų.

— Paveikslan? — juokdamasi pasakė policijos direktorius.

— Ponas Copal sulaikė savo automobilių su stabdymo prietaisa.

Tą sakydamas, atsisukau prie pono Copal.

— Teisingai jus sakotė; bet kas jums tas žinias suteikė?

— Ne užmirškite, kad ant Carrousel pliaciaus yra policijos stovynė. Patėmijo, kad motoras jusų automobiliaus, šniokšdamas, toliau darbavosi.

— Tikra teisybe — atsakė ponas Copal.

— Čia tai — traukiau toliau — ponas Copal išsitraukė iš kišeniaus revolverį, pridėjo prie savo žento smilkinio ir iššovė.

Rodėsi, kad aš tój valando iššoviau, teip tas užbaigima buvo netikėtu.

Policijos direktorius paš ko ir metė man pilną išmetinėjimų pažiurėjimą. Veida pano Copal mirtinai pabalo. Bandė suvaldyti savę; knarkiantis balsas išsiveržė iš gerklės.

— Aš! — sumurmėjo.

— Balsas šuvio susimaišė su baladone automobiliaus mašinos. Ponas Copal atvažiavo ant Rennes gatvės, ne užmiršo pirma ant tilto Saint Pieres numesti į upę ginklą, kuris ką tik buvo vartotas.

— Aš ten buvau, — graudžiau tarė valkiozas. — Miegojau po tuom tiltu.

—Ponas Copal paskambino. Durys atsidarė, paėmė lavoną pono Ramille ir nunešė į prieškambarį. Paskui išėjo ir uždarė duris dviem užstumom.

Kadangi durų nuo gatvės nebuvo uždaręs, išėjo todėl niekeno nepatėmytas. Duris tas uždarė tik išėjus tarnaitės sužieduotiniui.

— O raktas? — paklausi policijos derektorius.

— Patėmijote gal, kad raktas tas buvo visai paplokščias; iš kitos vėl pusės plyšys terp durų ir grindų palengvino įkišimą rakto į kambarį. Ar neteisybė, ponas Copal?

— Ne, ne! — šnabždėjo jis vis labiau besimainančiu balsu.

— Ponas derektorius suareštavo nužiurėtą tarną. Ar norite palikti ne kaltą žmogų tiesdarystos rankose?

Ponas Copal pakilo, suvaldė savę.

— Mano žentas — tarė — buvo paskutiniu niekšu. Netik mus prigaudinėjo, beveik sukonpromitavo, ne tik apvoginėjo mano kasą, prigaudinėjo lošdamas kortomis, bet padarė nelaiminga mano dukterį.

— Ir apie tą viską dažinojau — tariau — todėl turiu viltį, kad tas bus paskaityta.

— Ištikro, atsimenu — sušuko ponas Sornet — kad ponas Copal sudo likosi išteisintu. Tikiu, ponas Pontoux, kad po teip puikiam išsiaiškinimui dalyko, perdėtinių valdžia papuošė jusų galvą laurų vainiku.

— Mažai jus pažystatė žmonis — atsakė švelniai Pontoux — priešingai, pastojau velkančiu jungą jaučiu tų ponų. Kreipėsi jie prie manęs atsitikime Terebia ir tai tik kada laikraščiai prispyrė.

Iš praeities į ateitį.

Graži diena, bet liudnai praleista, slinko vakaro link. Aš jau mislijau eit ilsėtis, pertraukti varginančias manę mintis dėl darbo ir duonos, kurios neturėjau. Nemažiau kankino nusiminimas, kad negalėjau nandotis iš literaturos ir mokslo, kurį per vargą mažais trupučiais iš visur rinkau, bet čia

Afrikoje, dėl stokos darbo, viskas liko be vertės, ir tik nusiminimas ir vargas stojo pirmoje vietoje ir rodė baisią ateitį. Šiurpuliai perbėginėjo per kuną, pamislijus, kad gal daug tokių neramių dienų reikės praleisti.... Bet diena jau pasibaigė, pradėjo savo viešpatavimą nakties tamsuma ir tyla, rodos, nemažiau už tamsą galybės buvo įgavus; bet štai netikėtai į mano ausis atsimušė iš kito kambario draugo šeimyninko balsas!

— Žinai, kad rytoj „God friday", darbininkų šventė, todėl nepamik, važiuosim į Johannesburgą, bus didelė darbininkų paroda ir prakalbos. Paroda prasidės dešimtą valandą, tai reikės anksti išsirengti.

— Aš nepamigsiu — atsakiau — nes turiu norą buti ant darbininkų šventės. Bet kodėl čia darbininkai apvaikščioja savo šventę didžioj pėtnyčioj, o ne pirmą gegužės, kaip kad visur?

— Mat kompanijos nenori trukdyti darbą pirmoje gegužės, kurioje jiems nešventa, tai darbininkai turi naudotis iš šventės didžiosios pėtnyčios.

Prašvitus, pėtnyčios rytą, aš jau buvau atsikėlęs, mat rupėjo darbininkų šventė. Greit užtekėjo skaisti saulutė ir savo žėrinčius spindulius skleidė, apšviesdama ne tik kalnus akmenimis kaišytus, pakalnes ir plačius laukus, bet švietė ir į namų langus, kuriuose gyveno darbininkai, leisdama savo spindulius per plyšelius, lyg norėdama išbudint dar miegančius, bet retai kas ant tų budintojų paisė. Daugumas turėjo iš vakaro sunkias galvas nuo „džino"; pajutę saulės spindulius, apsivertė ant kito šono ir pasiliko lovose.

Ant stoties nedaug susirinko žmonių, ir trukis į miestą važiavo pustuštis. Mieste matėsi didesnis judėjimas negu kitur, bet ne teip didelis kaip tikėjau. Daugumas žmonių ėjo link vieno pliaciaus. Mes ir pasukom ten, kur jau demonstrantai buvo gatavai viską sutaisę, ir su muzika, pradėjo maršuoti link miesto rinkos, kur buvo parengtos dvi pliatformos kalbėtojams ir laukė įvairių laikraščių reporteriai. Už kelių minutų atėjo ir demonstrantai, vedami maršalkos ir kelių policistų, paskui juos traukėsi keletas vežimų su atskira unijų paroda ir rėkliama. Ant pirmutinio vežimo buvo paroda mainierių unijos; buvo uždėtas didelis akmuo, prie akmens pritaisyta mašina skylėms kalt; ant kerčių vežimo buvo uždėti keturi mažesni akmens, į kuriuos kafrai su tam tinkamais kaltais skyles kalė. Toliau traukėsi da keletas vežimų kitų unijų. Buvo kelios unijos be vėliavų, atsinešė tik savo numerius ant lazdų užsikabinę. Atskiros unijos visos drauge tvėrė „Transvaaliaus darbo partiją", bet visos partijos buvo nedaug. Prasidėjus prakalboms, mes klausėm mainierių prakalbų, kurios tęsėsi dvi valandi, nes tiek vietinės valdžios buvo daleista. Kalbėtojai kalbėjo angliškai, apie sutaisymą vietinės burų valdžios išrinktos visuotinu slaptu ir lygių balsavimu. (burai nusiuntė peticiją Anglijos karaliui su daugybe parašų).

Vienas kalbėtojas nurodė žiaurumą ir neteisingumą angliškos valdžios, išpiltą ant šios vargingos šalies; angliškus burzuazus ir valdininkus pavadino angliškais krokodiliais, kurie, užgriebę neteisingai šią šalį, ryja jos turtus, darbininkų sveikatą, uždarbį ir gyvastį; drauge nurodė, kad žmonės turi stengtis kad ir per kovą įsitaisyti tokią valdžią kaip kad Šveicarijoj. Ant tų žodžių vienas pilvočius iš minios patyka atsiliepė į kalbėtoją. — „Gerai žmogelį!.... Bet jus negalit padaryt Šveicariją angliškoj kolinijoj".... Kiti pritarė jam juoku. Toliau kalbėtojas nurodė reikalingumą susivienyjimo darbininkų kovoj su skriaudėjais, į kurį privalo stoti visi, kurie tik gali nors kokį įrankį vartoti. Moterys privalo neverkt vyrų einančių į kovą už laisvę ir gerovę šalies, bet privalo ir savo vaikelius augindamos, įkvėpti meilę tėvynės, išmokyti brangyti laisvę, ir iš jaunų dienų pirengti juos kovon su visokiais priešais. Kaip brangi yra laisvė nešanti gerovę žmonijai, ir kad ji neišgaunama be kovos, tą parodo šių dienų Rusijos revoliucija, kur vargdienių belaisvių minios kovoja už laisvę, už gerovę žmonijos, žusta nuo smugių despotiškos valdžios apginėjų, lieja savo kraują, ir pasirengę lieti tol, kol kraujuose nebus paskandyta despotiškoji caro valdžia ir jos palaikytojai. Mes turime teippat atvirai stoti į kovą ir kovoti tol, kol laisvę ir savo tiesas neiškovosim. „Teip, teip!.... Atsiliepė minėtas pilvočius. Tukstančiai tukstančių bus užmuštų pirma, negu jus tą gausite!"..... Ir su savo draugais, ant kurių veidų buvo matyt piktumas, pasitraukė šalin.

Paskutinis kalbėtojas kalbėjo apie aukso kasyklas, kurių savininkai, turėdami didelį pelną, visiškai nesirupina apie žmonių darbininkų sveikatą. Kasyklas pavadino pragaru. Iš tikro labai panaši į tą, kuria kunigai žmonės gazdina, skirtumas gal tik tame, kad kasyklose, arba, teisingiau sakant, naujame pragarė, velniai balti, vadinami kapitalistais, burzuažais ir kt.

Demonstracija pasibaigė. Žmonės skirstėsi. Mes ir neilgai užtrukę, keliavom namon. Mano draugas nerimo, nes žodžiai; „tukstančiai tukstančių jusų bus užmuštų...." da jo ausyse skambėjo. Jis pyko ant kapitalistų ir keršto žodžiai veržėsi iš jo lupų. Man buvo liudna, pamislijus, kad Transvaaliaus mainieriai negreit pradės reikalauti savo tiesų, nes susidedami iš įvairių tautų, negreit galės suseiti į vienodą susipratimą. Bet yra viltis, kad kapitalistai, beplėšdami paskutinį uždarbį darbininkų, padės jiems susiprasti.

Dauguma žmonių vergauti paprato, ir visiškai nenori pažiurėti, kaip kapitalistai, burzuazai rengiasi griebtis, kad ir biauriusių įrankių kankinimui ir žudymui darbininkų, jei tie kada nors savo uždarbio duoti nenorėtų.

Kapitalistai nepažysta teisybės Dievo, nes jie skaito savę viešpačiais viso pasaulio. Jų dora—plešimai svetimų turtų, kad ir per kares ir straikus, marinimas badu darbininkų, neduodant jiems prigulinčio užmokesčio, arba išmėtant iš dirbtuvių ir namų darbininkus netekusius sveikatos ir spėkų. Pasižiurėjus į kapitalistus ir jų darbus, galima sakyti, kad jie biauresni ir už žvėrį. Bet jeigu apsvarstysim darbininkų pasielgimus dabar, tai nors ir nemiela, reikės pasakyti, kad ir darbininkai eina tais pačiais takais ką ir kapitalistai, nes pasiduodami jų norams, padeda kapitalistams ir stumia į vargus daugumą savo draugų darbininkų; dauguma da nepaiso ant išmestų ant gatvių darbininkų, kol patys stovi prie darbo, nepamislija, kad tas pats ir su jais gali atsitikti. Rodosi darbininkai net perdaug pridirbo kapitalistų naudai: prikasė iš žemės visokių brangenybių, pristatė fabrikų, puikių rumų, pridirbo visokių mašinų, geležkelių, laivų, kuriais naudotis jiems užginta ir daugybę visokių ginklų, kuriuos kapitalistai vartoja prieš juos padirbusius darbininkus. Gana to, laikas pradėti dirbti sau.

Teip! Laikas pradėti dirbt sau, visiems tiems, kurie da nepradėjo. Ir rodos, kas galėtų užginčyt tą teisybę, o vienok yra žmonės, net darbininkų tarpe, kurie net nesigėdi griebtis visai priešingos agitacijos, įkalbinėti žmonėms, kad negalimas ir „tik juokingas dalykas, kad tie, kurie pirma kiaules ganė, dabar kitiems aiškintų politiką. Mat toki svietą perdirbs....!!" Kas teip išmano, lai sau šneka, lai stebisi iš drasumo tų, kurie „kiaules ganė", bet pažiurėkim arčiau į jų darbus ir pamatysim, kaip tie, „kurie kiaules ganė", dagi be ginklų išdryso pakelti politišką kovą tokioje didelėje ir žiaurioje viešpatystėje kaip Rusija, nesibijodami nė kalėjimų nė kančių, nė mirtinų smugių puolančių ant jų iš rankų senosios caro ir biurokratų valdžios; jie griauja tą valdžią, kur tik gali, ir kaip gali, tai galima tikėti, kad tokie svietą perdirbs.... Visoki atsitikimai Rusijoj kaipo tai: atsiliepimai svetimų tautų su reikalavimais pilnos neprigulmystės, kaskart vis didesni liaudies sukylimai, kareivių sukilimai, ir dumos besipriešinimai valdžios norams, aiškiai rodo, kad senoji valdžia bus sugriauta. Kad teip spėja ir daugelis žmonių net kituose kraštuose, tai ir užkietėję atžagareiviai pradėda mastyti, kad gal ir istikro tie kiaulių piemens tą seną valdžią sugriaus, bet greit vėl savę ramina, kad „naujj vieni patys nesutvers — valdžia buvo turčių ir ponų (suprask biurokratų) rankose ir bus...." Toki žmonės negali suprasti naujos valdžios, o kas blogiausia, kad tie naujos valdžios tvėrikai visai nežada juos į pagelbą kviesti, ir teisingai, nes toki nė netinka į naują draugiją, kurios rėdo ir darbų nesupranta. Senai valdžiai jie geri, tik nelaimė, kad tas mulkis caras neapsižiurėjo, nesuprato, jog užrubežyje yra ramsčiai, kuriais butų galėjęs nors kokią kertelę savo griuvančio sosto paremti, bet dabar matosi liks nesunaudotais. O ir tokių tarpe yra žmonės mokyti, kurie viską daug geriau supranta negu „kiaulė apie debesį". Bet kągi daryti, kad jie nenori eiti prie naujo gyvenimo, tai lai sau stovi.

Koks gi bus musų salyje (Lietuvoje) naujas surėdymas, tas prigulės nuo pačių žmonių susipratimo, kurio dar truksta, bet galima laukti gero ir žmonis užganėdinančio surėdymo, kadangi žmonis pusėtinai išlavino blogos sanlygos gyvenimo, ir kovą už naują surėdymą veda ne ponai-burzuazai, kurie galėtų užsimanyti apgauti praščiokus, bet pati žemesnėji luoma, proletarijai, kuriems kelius nurodo Lietuvos Socijaldemokratų partija, kurioje buvo ir yra žmonės pasišventę tarnauti proletarijų ir prispaustųjų lucmai, jie niekebendro neturi su ponais, tuščiais, jie rupysis apginti vergdienius nuo prispaudimo ir išnaudojimo. Agitacijos ir aiškinimai, kad valdžia turi būti pačių žmonių renkama ir tur pildyti žmonių nutarimus, atidarė jau daugeliui akis, žmonės supranta, kad negalės daryti to, ko žmonės nedaleis; žmonių supratimas vis platinasi, ir galima spresti, kad jie, rinkdami naujus valdininkus, nerinks nė ponų, nė buvusių caro tarnų, atmindami kaip jie kankino ir niekino žmones, ir mynioj o jų tiesas, kada valdininkais buvo. Kokius įstatymus žmonės turės išleisti ir kokią tvarką įvesti, parodys aplinkybės ir reikalai jų gyvenimo.

Prisižiurėjus į žmonių susipratimą ir į tuos šaltinius, iš kurių tą susipratimą sėmė, galima drasiai už ponų ir caro valdžią amžiną atilsį pradėti kalbėti. Žinau, daugelis sakys, kad per anksti, — caro valdžia da gyva.... Teip! caro dar gyva, bet ponų-lenkų — jau mirus, o caro — turės mirti, nes milijonai žmonių ją ant mirties pasmerkė. Kol valdžia caro bus sugriauta, gal da daug žmonės turės nukesti, gal daug jų prażus, bet visgi savo tiesas ir laisvę atgaus, o kad greičiau ta valanda prisiartintų, turime visi, kurie galime, stoti į kovą su ginklais rankose, o negalintiejie vartoti ginklų, privalo šelpti kovotojus visokeriopomis aukomis. Kada kovą išlaimėsime, galėsime pasilsėti ir atsikvėpti tyru laisvės oru.

Krajauckas.

IŠ VISUR.

| Ant kubiečių susirinkimo miestę Havanoj, ant Kubos, kalbėtojai protestavo prieš kišimasi Amerikos į Kubos vidurinius reikalus; tuli kalbėtojai išreiškė nuomonę, kad reikia atsišaukti į visas svieto viešpatystes, tame ir į išpaniškas Amerikos republikas, melsti pagelbos prieš nepasotytas niekada Suvienytas Valstijas, ieškančias vien priekabių, kad galėtų Kubą paglemžti. Buvo kalbėtojai dar raginanti su dinamitu išnaikyti amerikonų savastį ant Kubos.

| 26 d. rugsėjo, išvažiuojant kunigaikščiui Jurgiui į Grekiją, mieste Canea, ant salos Kretos, užgimė susirėmimai grekonių su kareiviais svetimų kraštų. Susirėmime 3 ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų.

| Pagarsėjęs maskoliškas jeneralas, apginėjas tvirtynės Port Arthuro, Stoessel, kurį specijališka komisija, tirinėjusi pasidavimą tvirtynės, rado vertu sušaudymo, atsišaukė į karės ministeriją prašydamas su visu paliuosuoti jį iš kariumenės. Sako, buk caras to nuo Stoesselio pareikalavo, kadangi kitaip but reikėją parengti ant jo tikrą kariška suda ir žmonės butų išgirdę daug gal ir carui ir visai kariškai administracijai nemalonių žinių.

| Kaip praneša Stockholmo laikraščiai, finiški pabėgėliai Švedijoj be mažo ne išgriovė su dinamitu amerikonišką ambasadą. Jie mat norėjo išgriauti viešpatystės banką, esantį toj pačioj trioboj, kur yra amerikoniška ambasada. Policija, nežinia kokiu budu, dažinojo apie finų mierius ir juos suarestavo.

| Odesos jeneral-gubernaorius, atėjusiai pas jį pasikųsti ant užpuldinėjimo ant beginklių žmonių juodašimčių, kurie dabar vadinasi sanariais „Lygos maskoliškos tautos", atsakė, jog jis laiko ne už savo pareigą ginti revoliucijonierius, kurių vadovais esą žydai. Jeigu, girdi, žuva ne kalti žmonės, tai tas yra, girdi, tik bausmė miesto gyventojams, kad jie kenčia revoliucijonierius, nepadeda randui juos išgaudyti. Dagi pagazdino deputaciją, jog jeigu kas blogo atsitiktų nors vienam sanariui „Lygos maskoliškos tautos", kurie esą atsidavusiais valdžios vaikais, miestas bus kraujuose plukdomas. Taigi jenerolas Kaulbars prisipažino, kad jis organizuoja juodašimčių revoliuciją, su kurios pagelba tikisi išnaikyti laisvės reikalaujančius revoliucijonierius. Galima todėl dar Maskolijoj laukti tokių kraujo praliejimų, kokių niekur ant svieto nebuvo, naikinimosi žmonių ir tą nesidrovi rengti sudemoralizuoti caro jenerolai ir dagi toki, kurie karėj su japonais vien tuom atsižymėjo, kad bėgti mokėjo.

| Kronstadte kariškas sudas perkratinėjo provą apkaltintų už maištus Sveaborgo tvirtynėj kariškos laivynės jurininkų; terp apkaltintų buvo ir buvęs dumos atstovas M. Onipko. Sudas Onipką nusprendė ant deportacijos (išsiuntimo turbut į Sibirą) ir nužudymo tiesų; 19 jurininkų nusprendė tas sudas ant sušaudymo, 120 — ant kalėjimo nuo 4 iki 20 metų, 429 — į pataisymo batalijonus, 129 išteisino.

| Pereitos nedėlios dieną, iš Tuillierų daržo Paryžiuj išlėkė 16 orlaivių prigulinčių 7 tautoms. Orlaiviai tie atliko lenktynes terp Paryžiaus ir jurių. Lenktynėse dalyvavo: du orlaiviai iš Amerikos (Santos Dumont iš Brazilijos ir Lahim — iš Suvienytų Valstijų), 3 orlaiviai Prancuzijos, 3 Vokietijos, 3 Anglijos, 3 Išpanijos, 1 Belgijos ir 1 Italijos. Prisižiurėti išlėkimui orlaivių susirinko mažiausiai milijonas žmonių.

| Pietinėj Maskolijoj, aplinkinėse Kasoboravo sukilo kaimiečiai ir degina dvarus. Mat dvarponiai atsisakė samdyti kaimiečiams pirma jų samdomus žemės plotus. Kaimiečiai užtai išdegino kviečių, šiaudų ir šieno kugius, pats apvaldė pirma samdomus laukus; išvaikė atsiųstus jų suvaldymui policistus ir urėdninkus.

| Netoli Kasejovicu, Čekijoj, užtiko aukso plotus. Profesorius Prizrendo kalnakasystos akademijos, profesorius Hoffman, ištyręs tų plotų kvarcą, apreiškė, jog jame rado net daugiau aukso negu kvarce Transvaaliaus aukso laukų.

| Už štraiką laivų iškrovejų Hamburgo garlaivių kompanijos, sudas nusprendė 142 darbininku ant užmokėjimo kompanijai 3000 dol. Mat minėti darbininkai buvo kontraktuoti, sudas pripažino, jog jie per štraiką sulaužė kontraktą.

| Ant rubežiaus Texaso, Mexike, 30 kontrabandnešių iš Texaso užėmė mažą miestelį prie Eagle Pass. Išvyti juos atsiuntė 100 mexikoniškų kareivių. Užgimė mušis, kuriame daug žmonių likosi užmuštų.

| Ant salos Porto Rico, mieste San Juan 27 d. rugsėjo siautė gana smarkus žemės drebėjimai, kurie vienok didesnių nelaimių nepagimdė, bet labai išgazdino gyventojus, kurie apleido savo namus ir nedrysta į juos grįžti.

| Ant Kaukazo, miesto Baku viduryj, besistengiant kareiviams įsiveržti į vienus namus padaryti kratą, esanti namuose revoliucijonieriai patiko kareivius karabinų ir revolverių šuviais. Mušis traukėsi pusę valandos; kareiviai turėjo nuo namų pasitraukti. Gyventojai bijosi atsinaujinimo mušio.

| Visi Maskolijos kalėjimų užžiurėtojai gavo iš Peterburgo, iš vidaus reikalų ministerijos, žinias, jog revoliucijonieriai sutvėrė naują organizaciją, turinčią už svarbiausią mierį paliuosnoti iš kalėjimų politiškuosius nusidėjėlius.

| Visuose dideliuose Šveicarijos miestuose, kaip antai: Zueriche, Luzernoj, Genevoj visuose hoteliuose likosi pagarsinta, jog maskoliai negali gauti ruimų.

| Aut šventoLaurino upės, netoli Quebec, Kanadoj, susimušė garlaivys „Ottawan" su garlaiviu „Maude". Paskutinis garlaivys paskendo; prie to prigėrė 3 ypatos.

| Vokietijoj, prie Heidelbergo universiteto likosi parengtas specijališkas institutas tirinėjimui vėžiu sergančių.

| Dėl brangumo mėsos Vokietijoj, miestai nuo rando reikalauja atidarymo Vokietijos rubežių įgabenimui galvijų iš kitų kraštų. Dabar antai galvijai iš Maskolijos su visu į Vokietiją neįleidžiami.

| Vokietijoj, Westfalijoj atsirado amerikoniški agentai jieškanti kalnakasių į Amerikos kasyklas.

| Anglijoj, mieste Hull likosi ant miesto pliaciaus pastatytas paminklas atminčiai 3 žvejų, užmuštų ant jurių garsios maskoliškos kariškos laivynės vedamos garsaus Rožđestvenskio.

| Ant vokiečių socijalistų kongreso Muenchene susirinkę, terp kitko, išreiškė pritarimą maskoliškiems revoliucijonieriams, kovojantiems už žmonių tiesas.

| Paryžiaus laikraštis „Echo de Paris" praneša, buk mieste Biarritz, pietinėj Prancuzijoj, likosi maskoliškam carui parengtas gyvenimas. Taigi jis, turbut, negreitai sugrįž į Maskoliją.

| Viatkos gubernijoj sukilo kaimiečiai 70 kaimų. Jie nuginklavo policistus, juos išvaikė ir plėšia turtingesniųjų namus.

| Ateinančiam rudenyj vokiški socijalistai nusprendė sušaukti į Stuttgartą terptautišką socijalistų kongresą.

Vietines Žinios.

— Prie namų pn. 19 Will str. rado bežado gulintį darbininką Williamą Doll. Pasirodė, kad jis ant N.Halsted str. per daug gėrė ir, lipdamas trepais, nupuolė. Galva jo pėrskilusi ir maža yra viltis jį nuo mirties išgelbėti.

— Dalis Chicagos ugnagesių atsišaukė prie organizacijos DarboFederacijos ir jos jiems duotas charteris. Tie organizuoti ugnagesiai dabar turės paramą kitų unijų. Tas miesto politikierius labai išgazdino.

— Stokyarduose, nuo 9 lubų namų, nuo 100 pėdų augščio, pereitos pėtnyčios dieną trįs vyrai nupuolė ant gatvės ir labai sunkiai apsikulė.

— Ant Van Buren gatvės, pereitos nedėlios naktyj elektriškas karas užbėgo ant besiskubinančio prie ugnies ugnagesių vežimo. Ugnagesių kapitones O'Connell likokosi užmuštas ant vietos, karo motermonas mirtinai apkultas; apkulti teipgi šesi ugnagesiai ir vienas karo pasažierius.

— Pargabentas iš Šiaurinės Afrikos Chicagos bankierius Stensland likosi jau sudo nuspręstas ir sėdi pataisymo namuose, iš kurių, turbut, jau ne išeis.

— Pereito panedėlio dieną likosi suareštuotas sanarys Chicagos beržės, gyvenantis pn. 3629 Grand Boulevard, Charles Reyna. Jis apskųstas, buk nemorališkiems mieriams pasamdė namus pn. 2317 Indiana ave.

Vadovėlių rašymo konkursas!

Po tokiu antgalviu, 39 num. „Lietuvos" Susiv. Liet. Mokytojų Komitetas, apart kitų ir Ona Plerytė, ant kurios vardo iš T. M. D. išdo, pagal nutarimą Centr. ir literatiško Komitetų likosi pasiųsti 200 dol. atspandinimui rankvedžio dar 5 d. balandžio šiuose metuose. Bet ji jo kios pakvitavonės neduoda, tyli, — o kaip gandagrašiai skelbiasi ir rodos jau veikia, garsina konkursą, kad ir vėl amerikiečiai, kaip karvė melžiama, neštų jų begalinen mašnan pinigus, o apie priimtus tai tyli. Kad kun. Pėža jiems surinktus pinigus pasiuntė, tai apie tuos kalba, vienok kad nesitiki nė per manę ir nė T. M. D. gaut daugiaus pinigų, tai apie gautus iš čia tyli.

Man jų rėkliamos ne apeitų teip labai, bet kad aš pasiunčiau 200 dol., o jie nepakvitavo, kaip kiti komitetai daro, viešai, tai tuli sanariai kreipiasi į manę, net su nužiurėjimu, buk pinigai sugryžo ir kad aš turiu juos T. M. D. kasieriui perduot.

Nors aš žinau, kad pinigai turėjo but priimti, nes per pač to „money orderį" buvo siųsti ir užregistruotame laiške ant O. Plerytės vardo ir „Vilniaus Žinių", tai nagalėjo prapult. Kodėl mokintojai ne nori padaryt, kas priguli. Kaip gi galima tylėti, jeigu dėl to apsilėidimo ant nekalčiausio žmogaus čia Amerikoj dumblais drabsto.

Jie prašo ir kitų laikraščių jųjų atsišaukimą patalpinti, podraug aš ir prašau laikraščių, kurie atspaus jųjų atsišaukimą, kad ir mano atspaustų pasiskundimą ir persergėjimą, kad jie neteisingi ir be etikos bei neverti pasitikėjimo (o koki tokio apkaltinimo davadai? Parodyti čia faktai nėra darodymu. Gal but klaida, kokią galima be apkaltimų ir koliojimų pataisyti. Rd.).

J. Naujokas.

Reikalingas prie „Lietuvos" spaustuvės geras raštininkas geral mokantis versti iš angliškos į lietuvišką ir lenkišką kalbas.

APGARSINIMAI.

Greitai praturtėjo.

Thales, garsusis grekiškas filiozofas, laikė kartą labai svarbią ir įdomią kalbą prieš manija tapti umame laike turtingu. Ant šito atsiliepė turtingas žmogus, sakydamas, kad teip kalba visi žmonės, kurie yra negabus įgyti turtus. Tada atsakė Thales, kad jis davadais parodįs, jog lengviau yra tapti turtingu negu išmintingu. Jis pradėjo prekystą ir pašventė joje visą laiką, energiją ir savo augštą mokslą. Laike vienų metų padarė filiozofas daugiau pinigų negu jo konkurentai per visą gyvenimą. „Aš turėjau vieną pagelbininką", tarė Thales, „juom buvo geras skilvis." Užtaigi, kas geidžia buti laimingu gyvenime ir nori pasiekti augščiausį laipsnį, turi turėti butinai gerą skilvį, o vienatinis vaistas, kuris palaiko skilvį tvirtu ir sveiku yra Trinerio Amerikoniškasis Eliksyras Karčiojo Vyno. Vaistas padaro gromuliavimą atsakančiu, kraują sveiku ir grynu, nervus ir smegenis tvirtas ir pajiegias. Nors Tamista ir gali didžiuotis gera sveikata, visgi turėtum nuolatai šitą vyną vartoti, užtai, kad jis padarytas iš geriausių vynuogių. Gaunamas aptiekose, arba pas patį fabrikantą Juozapą Trinerį, 799 S. Ashland av., Chicago, Ill.

Bell Clothing Co.

Bell Clothing Lietuviszkas Drapanu Sztoras atsidarys apie pradžia lapkriczio menesio. Korporacija jau turi didžiuma tavoro supirkusi, tik laukia kada kontraktoriai nama užbaigs. Žmones dabar akcijas gerai perka ir kaip rodosi tai iki atidarymui jas visas iszpirks. Todel kurie mislijate prie lietuviszko sztoro priguleti, tai pasiskubinkite akcijas nusipirkti kol dar yra gaunamos po $10.00. Akcijas galite užsiraszyti pas sztoro direktoriu **KAZIMIERA SLUŽINSKA**, kuris turi savo valandas „Lietuvos" redakcijoje ketvergais nuo 6 iki 9 vakarais ir nedelioms nuo 9 iki 12 rytais, arba pas korporacijos reprezentanta **DOMININKA ENDZELI** 144 Wabansia ave.

„LIETUVOS UKININKAS"

Lietuviu Demokratu Partijos Laikrasztis skiriamas Lietuvos darbo žmonems. Iszeina du kartus per savaite isz Vilniaus, Lietuvoj.

Jame telpa teisingos žinios isz visos Lietuvos ir kitu krasztu svieto. Lietuvoj metu preke **$1.80**; Amerikoje **$2.50**

Kam yra miela prigimta szalis tevyne-Lietuva, tai užsiraszykit minetaji laikraszti, o žinosit kas ten dedasi dabartiniame revoliucijos laike. Vienas num. ant pamatymo 5 centai. Adresas:

M. J. Damijonaitis,
3120 S.Halsted st., Chicago, Ill.

Draugysčiu Reikalai.

Szestas Metinis Balius.

Chicago. Draugyste Apszvietimo Broliu parenge dideli baliu nedelioj, spaliu 7 d. 1906, Pulaskio saleje, 800 So. Ashland ave., prie pat asztuonioliktos ulyczios. Inženga 25c. poral. Prasides 5 valanda. Visus lietuvius ir lietuves užpraszo koskaitlingiausiai susirinkti. Bus puiki muzika ir gardus atsiszviežinimai.

Komitetas.

(X—5)

Lietuviszkas Teatras.

Chicago, Ill. Giedoriu — dramatiszka dr-ste parenge lietuviszka vakara su labai gražiu programu, subatoj, 13 d. spalio (Oct.) '06, Pulaskio saleje, 800 So. Ashland ave., prie 18tos gatves. — Sanariu spekomis minetos dr-stes bus perstatyta pirma karta Amerikoje tragedija 5 veiksmuose, 8 atidarymuose, PILENU KUNIGAIKSZTIS. Tragedija verta kiekvienam lietuviui pamatyti, nes joje porodomos regyklos isz senoves lietuviu gyvenimo, bus matomi gražiuose kostiumuose senoves lietuviai, kryžeiviai, francuzai, kunigaikszciai, ricieriai, žyniai, vaidylos ir vaideliutes. — Po teatrui balius, szokiai ir skrajojanti krasa (paszta Amoro). Krasa labai užimanti jaunuomene.

Užtai užkviecziame visus lietuvius ir lietuvaites ant to vakaro atsilankyti nes kiekvienas turi žinoti kaip jo proteviai kitados gyveno. Ant vakaro griesz puiki stygu orchestra prof. F. Beidel, gerai žinoma myletojams muzikos. Pelnas nuo vakaro eis ant insteigimo knygyno prie minetos draugystes. Teatras prasides 7 val. vakare. Sale atsidarys 5 val. po pietu. Sedyniu prekes 50, 35 ir 25c.

Visus szirdingai užpraszo

Komitetas.

Didelis Balius.

Scranton, Pa. Parengtas didelis balius seredos vakare, 10 d. spalio (Oct.), 1906 ant Music Hall. Pelnas nuo baliaus eis ant labo 30tos kuopos S.L.A. Balius prasides 7 val. vakare. Inženga poral 25c., merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai užkvieczia ant baliaus atsilankyti, ne tik isz Scrantono, bet ir isz aplinkes.

Komitetas.

10 metinis Apvaikszciojimas.

Chicago. Draugyste Motiejaus Valanczausko apvaikszczios 10metines sukaktuves 7 d. spalio (Oct.), 1900. Apvaikszcziojimas, kuriame ims dalyvuma daug kitu lietuviszku draugysczių, prasides nuo 33czios ir Auburn ave. Visos draugystes marszuos su gera muzika in Freiheit Turner sale, 3417 So. Halsted st., kur bus kalbos, dekliamacijos ir dainos. Po apvaikszcziojimui prasides balius. Užkvieczia visus lietuvius ant tos iszkilmes atsilankyti.

Komitetas.

Balius.

Melrose Park, Ill. Dr-ste D. L. K. Algirdo tures savo baliu subatoj, 6 d. spalio (Oct.), 1906, J. Stefanavicziaus saleje, kampas Lake st. ir 19th ave. Balius prasides 8 val. vakare. Inženga vyrui su motere 25c. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai užkvieczia ant to baliaus atsilankyti.

Komitetas.

Susirinkimas Sus. Liet. Am. kp.

Naujai susitverusi kuopa Kensingtone, Ill., tures savo susirinkima su prakalboms 7 d. spalio, 1906, 3 val. po pietu, saleje J. S. Nezelskio, 2405 Kensington ave. Bus kalbos ir iszaiszkinimai apie svarbuma S. L. A. ir apie daug kitu svarbiu dalyku. Norinti prisiraszyti prie S. L. A. gales ta padaryti ateje ant susirinkimo. Užpraszo visus tautieczius atsilankyti ir atsivesti kuodaugiausiai norinczius prisiraszyti. Inejimas in sale dykai.

Komitetas.

20metinis sukaktuviu Apvaikszcziojimas.

Chicago. Dr-ste Szv. Kazimiero Karalaiczio, uždeta 24 d. spalio, 1886 m. tures savo dideli iszkilminga 20 metiniu sukaktuviu apvaikszcziojima nedelioj, 14 d. spalio, 1906 m. Freiheit Turner saleje, 3417 So. Halsted st. Sale atsidarys 3 val. po pietu, kalbos ir dekliamacijos prasides 4 val. Bus geri kalbetojai ir gera muzika, užtai kvieczia visus lietuvius kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Po apvaikszcziojimui bus puikus balius. Inženga 25c poral.

Teipgi atsibus toj dienoj paszventinimas pateptos bažnytynes vellavos su szv. mieziomis ir pamokslu, kurios prasides 7:30 val. isz ryto. Meldžiame visu draugysczių pributi su ženklu ant sziu misziu.

Dr-ste Szv. Kazimiero Karalaiczio.

Praneszimas.

Praneszame savo skaitytojams, kad czionaitinis Maskolijos konsulius persikrauste in kita vieta. Pirma buvo jo offisas 56 Fifth ave., o dabar 51 Lincoln Park Boulevard. Turinti kokius nors reikalus su juom kreipkites pas ji po nauju adresu.

„Lietuvos" Iszleistuve.

Pajieszkojimai.

Reikalingas prie „Lietuvos" spaustuves geras rasztininkas geral mokantis versti isz angliszkos kalbos in lietuviszka ir lenkiszka kalbas.

Pajieszkau savo brolio Vinco Tamoszaiczio, Kauno gub., Raseiniu pav., Jurbarko vol., 4 metai kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine adresu:

Jurgis Tamoszaitis,
150 18 st., Chicago, Ill.
(28—IX)

Pajieszkau savo puseseres Agotos Bakszikes, szi pavasari pribuvo isz Lietuvos in Amerika; paeina isz Kauno gub., Raseiniu pav., Baltakiu vol., Varnaiczių kaimo. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinia adresu:

A. Bakszas,
Box 2, Kendall, Mont.

Pajieszkau Antano Jukniaus. Pirmiau gyveno Glasgowe, Scotland; apie szeszi menesiai kaip atvažiavo in kastynes minktztu angliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia adresu:

Jonas Bakis,
4405 Wood st. Chicago, Ill.

Pajieszkau savo szvogerio Antano Broko. Pirmiau gyveno Springfield, Ill. Turiu pas ji labai svarbu reikala. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią adresu:

P. Pratszlankus,
316 Pett st. Elizabethport, N. J.

Pajieszkau pirkti keleta deszimtiniu geros žemes, arti miesto Brockton, Mass. Žinanti tokia vieta teiksis duoti man žinia adresu:

Dominik Samos,
Box 83 Barnstable, Mass.

Pajieszkau savo gimines Andriaus Grumado, Kauno gub. ir pavieto, Raudondvariu vol., Biliunu kaimo, 6 metai kaip Amerikoje. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia adresu:

J. Lukszaitis
624 Tombly ave. Detroit, Mich.

Pajieszkau savo draugu Petro Balserio ir Fortunato Žuko, isz Joniszkio miestelio, Kauno gub. Puse metu kaip Amerikoje, pirmiau gyveno Pittsburg, Pa. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia adresu:

Juoz. Dementis
121 Canalport ave. Chicago, Ill.

Ar norite kas važiuoti in kraju?

Asz intaisau važiuojanti už darbininka ant laivo, per ka atsieina pervažiavimas kuone dykai. Norinti daugiau žinoti atsiszaukita pas mane adresu indedami 2c marke atsakymui.

JOSEPH ROSSELL,
53 Endicott st., Boston, Mass.

Aukos reikalams revoliucijinio judėjimo Maskolijoj.

AUKOS „LIETUVOS" REDAKCIJON ATEJUSIOS.

Isz Brockton, Mas. K. Urbonas, D. Giedraitis, F. Aluseviczia, A. Jakavonis, A. Norvaisza, P. Petrulis po $1.00; K. Balcziunas, O. Balcziuniene, A. Urbonas, P. Urboniute, J. Gudzinas, L. Stankus, Z. Buivydas. J. Mikolauskas, M. Stepulionis po 50c; J. Sutkeviczia 25c; kuriu duota mažiau kaip 25c, tu neužraszeme. Viso labo $13.56. Skiria L. S. D. P.

Isz Sherlock, Wash. Julijonas Cierkanovicz revoliucijos reikalams $1.00.

Isz Lost Creek, Pa. A. Sabalauckas, Ignas Galinis po 50c; P. Kumeta, J. Kazlauckas S. Sabalauckenas po 25c; S. Galinis 10c., viso $1.85.

Isz Dayton, Ohio. K. Razanauckas, K. Lutkevich po $1.00; J. Lukoszius. J. Gurkas, P. Pelis, P. Pelis, V. Niurka, F. Jaraszunas, D. Palmekas po 50c; A. Szkatkauckas 36c; Ig. Mironas, J. Zubas, M. Revotiene, M. Maknicka, B. Petraitis, J. Szukis, S. Szvagždis po 25c; D. Vaszkisz 11c; ir nesiraszes pravarde 28c. Viso $8.00.

Isz Johanesburgo, pietinej Afrikoj.

	Sv. sz. p.
A. Bielskis	10.0
D. Laukutis	10.6
A. Mickus	10.0
J. Chasinski	6 0
M. V.	3.0
L. Matsitskis	5.0
A. Masitskis	5.0
B. Javoszka	10.0
Staravieris	10.0
A. Matuzas	10 0
T. Jaspelskis	10 0
A. Džiugelis	1.00.0
J. Cernis	10.0
F. Kramnals	10.0
A. Pucilovski	5.0
M. Liepinis	5.0
V. Galkis	10.0
J. Kairis	1.00.0
Z. Jarutis	5 0
P. Melvet	10.0
J. Kochinski	5.0
P. Chernis	10.0
J. Žlabis	10.0
St. Chasinski	1.00.0
L. Bielskys	10.0
A. Prokopovicz	5.0
A. Skripko	10.0
J. Stancikas	1.00.0
T. Draudsing	5.0
J. Kapitanskis	2.0
B. Skripko	5,0
E. Kaeser	5.0
V. Skripko	5.0
Viso labu	14.16.6
Kasztams persiuntimo atimta	1.6
Lieka	14.15 0
Viso gauta	$56.80

Isz Bristol, Conn. T. Tunila $1.00; L. Tuniliene, M. Joksza, M. Laukaitis, J. Skripstaviczis, J. Kaleda po 50c; V. Jokszlene, J. Vasileviczis, J. Czerkauckas, M. Vailioniene: M. Seliokas, M. Seliokiene, J. Cižiauckas, T. Cižiauckas, J. Seliokas, M. Seliokiene, K. Seliokas, J. Matukaitis, M. Matukaitis, A. Rakutis po 25c. Viso $7.00.

Aukos Kankintiniams.

Isz Bristol, Conn. J. Tamoszauckas $1.00; J. Marcilios, J. Pautienius, S. Zigmanta po 50c; S. Zigmanta, A. Zigmanta, K. Zigmantiene, K. Zigmancziute, E. Zigmancziute, P. Pajonis, J. Budrevieczlene, A. Kaleda, D. Sikaviczia, J. Urnaviczia, B. Valeczka, J. Žvingila, M. Žvingila, V. Žvingila, M. Žvingiliene, M. Žvingilą, V. Vaicziunas, P. Vaicziunas po 25. Viso $7.00.

Reikalaujame 500 darbininku in Michigano miszkus, mokestis nuo $28 iki $35 ant menesio ir pragyvenimas, paskolinsime ant keliones isz Chicagos; 1000 vyru ir amatininku in Kalifornijos valstija, didelei mokestys, kelione isz Chicagos $33; 2000 darbininku prie geležinkelio darbu Washingtono valstijoje mokestis nuo $2.25 iki $3.00 ant dienos, kelione isz Chicagos $12; teipgi reikalaujame moteru ir merginu prie visokiu užsiemimu sztame mieste. Lietuviszkas agentas; ateik tuojaus arba raszyk, indedamas už 2c pacztine stempa atsakymui. Adresas:

J. Lucas,
666 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

Mes reikalaujame jaunu moteru prie ranku mezgimo (ant remeliu) musu instalgose. Vienval darbas, mokestis nuo $7.00 iki $9.00 per savaite.

Wilson Embroidery Co.,
185 Wabash ave.

Reikalinga patyrusi, gabi lietuviszka pardavėja. Mokestis gera atsakancziai ypatai. Atsiszaukti adresu;

Stern's Day Light Store
3442—44 So. Halsted st. Chicago, Ill.

Naujas laikrasztis.

Sziuomi praneszu, jog už poros savaicziu prades iszeidineti naujas savaitinis laikrasztis „Pasaule", didume „Vienybes". Preke jo $2.00 metams. Prenumeratos priemimas jau prasidejo. Kas paduos savo antrasza, prisiusime pirma numeri parodymui dykai. Antraszas:

B. VYTAUTAS,
103 Grand str., Brooklyn, N. Y.
(X—5)

Gramatika angliškos kalbos

Su isztarimu kiekvieno angliszko žodžio lietuviszkai kaipo tai: beast (byst) žveris; eight (eit) asztuoni; eye (ai) akis ir tt. 174 puslapiu, su prisiuntimu $1.25

Naujas Budas iszsimokinimo gražiai lietuviszkai raszyti,

be pagelbos mokintojaus, 24 puslapiai, su prisiuntimu 10c

Pinigus reik siusti „Money Orderiu" ant szio adreso:

P. Mikolaini,
Box 15, Sta. D. New York.

E. DEUTSCH

pardėvėjas

Naujausios ruszies apautuvu.
2969 Archer av. Chicago.

Musu valsbine žyme gyarantuoja už gryna, gera tavora, už gera darba ir naujausius bei gražiausius stylius. Szita teipgi patikrina ir didelis iskaitilius musu pirkeju. Vieeas užsisakymas isz musu dirbtuves parodys Tamistai, kad mes tikrai isztesiame ka prizadame apie gerus czeverykus. **Mes duodame Fish Treding stempas.**

Pranešimas nuo lietuviškos korporacijos „The Star" (Žvaigždė).

4605—4609 So. Ashland avenue Chicago, Ill.

Sziuomi praneszame sanariams lietuviszkos korporatyviszkos krautuves, visokiu tavoru, „The Star" (Žvaigžde) 4604—4609 So. Ashland ave., kad sulyg vienbalsiu nutarimu direktoriu, nuo 7 rugpiuczio, 1906 m., musu korporacija atidaro antra tokia-pat krautuve, name ant triju lotu, Chicagoje Heights, ant kertes 14th str. ir Wentworth ave.

Norinti padidinti savo šerus, arba naujei prisiraszyti, gal gauti informacijas per laiszkus arba ypatiszkai generaliszkame offise pas sekretoriu 4605—4609 So. Ashland ave. arba pas direktorius korporacijos:

Iz. Nauseda's, 917—33rd str., Chicago, Ill.

V. Milaszevicz, 4667 Gross ave., Chicago, Ill.

K. Ivaszkevicz, 3347 So. Morgan str., Chicago, Ill.

A. Kosmovski, 4555 So. Paulina str., Chicago, Ill.

St. Marcinkevicz, 1643—46th str., Chicago, Ill.

Fr. Poszko, Stiles Hall, Room 21, Valparaiso, Ind. ir pas general-agenta Chicago Heights, Leona Valtkevicz, 1444 Wentworth ave., Chicago Heights, Ill.

Su guodone

Vardan korporacijos J. P. Varkalo
Sekr. korp. „The Star".

Dr. Chas. Z. Urnich,

Lietuvis.
Akiu ligu Specialistas-Optikas.

Pasekmingai gydo akiu ligas, atgriebia nuo apakimo, atimaso žvairas akis, prirenka akinius slipnoms akims, praszalina galvos skaudedejimus. Kasdien ir nedelioms nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro arba raszyk 43—45 La Salle st. Chicago.

Puikus Lietuviszkas Saliunas ir didele graži sale.

Praneszame guodotinoms draugystems jog mes turime didele, grazia sale, apszviesta elektrikos žiburiais. Jeigu kurios Dr-tes noretu padaryti baliu, meldžiu pasiskubinti, nes vellaus, kad nebutu užimta. Sale yra labai graži ir gera mitingams, vestuvėms prakalboms ir tt. Teipgi czion randasi ir saliunas, kur užlaiko szalta alu, gerus cigarus ir užkandi. Žodžiu sakant, saliunas yra numerio pirmo.

JOS. ŽILIS,
1 W. 24 st., Chicago, Ill.
(X—5)

Ant pardavimo sankrova valgomu daiktu geroje vietoje, per septynis metus biznis iszdirbtas terp lenku, lietuviu, slavioku ir chorvatu; 84 kostumeriai, kuriems reikia nuvežioti. Pardudu delto, kad turiu kita bizni; visas biznis už $1700. Atsiszaukti adresu:

Fel. Nowacki,
464 Pine st., Kenosha, Wis.
(5—X)

Ar turi gera vieta?

Ar kalbi angliszkai? Jei ne, tai mes iszmokysime tave tos kalbos in trumpa laika ir pasirupinsime apie geriaus apmokama vieta, kaip tik nors isz dalies pramoksi. Kožnas gali iszmokti szituo nauju budu, daugumas tu, kurie naudojosi szituo nauju budu, iszmoko kalbet, raszyt ir skaityt su pirmu menesiu, be knygu, be valkszcziojimo mokykion. Jei nori pagerint savo padejima, savo mokesti, raszyk pas mus, o mes pasiusime tau visas žinias. Adresuok:

Inter.-Slovanic Co.,
1314 Polk st., Chicago, Ill.

Drukuojamos Maszinos Pigiai!

Dabar yra gera proga pirkti pigiai Drukuojama Maszina.

Maszina Odell Typewriter No. 4, kurios iksziolei preke buvo $10.00, dabar ja galite pirkti už **$6.95**

Mat mes nupirkome szitu maszinu 1000 isz vienos subankrutyjusios firmos pigiai, todel galime ir parduoti jas pigiai. Maszinos yra naujuteles, tik ka isz fabriko paimtos.

Kas reikalaujate geros drukuojamos maszinos, tai pirkite dabar pakol pigios, nes kaip szi 1000 iszparduosime, tai jau kitu teip pigiai negausite.

Kitas reiks pirkti isz fabriko, kur jos kasztuoja po $10.00. Taig pirkite dabar pakol pigios yra.

Gausite jas po $6.95 pas:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St. Chicago, Ill.

NAUJI TAUTISZKI PAVEIKSLAI.

Dabar tik išėjo iš po spaudos labai gražus tautiški Paveikslai (abrozai).

1, Didis Lietuvos Kunigaikštis Vytautas.

2, Didis Lietuvos Kunigaikštis Keistutis.

3, Didis Lietuvos Kunigaikštis Algirdas.

4, Didis Lietuvos Kunigaikštis Gediminas.

Paveikslų miera 22x28 colių.

Prekė 35c kožnas.

Nusipirk po vieną šių paveikslų, o galėsi gražiai papuošti savo ruimą.

Prisiųsdamas pinigus adresuok:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd st., Chicago, Ill.

Laivu Kalendorius.

Šitas Kalendorius parodo kada, iš kur ir koki laivai išplaukia į Europą, iš kokio Porto, kokią dieną ir adyną, ir kiek kaštuoja Šifkortės nuo Porto iki Tilžės ar Eydtkunų. Norinti važiuoti į Krajų tegul peržiuri šį Kalendorių, o žinos kada ir iš kur laivą gauti ir kiek visa kelionė kaštuos.

LAIVO VARDAS	Kompanijos vardas	Portas iš kur išplaukia	Diena išplaukimo	Valanda išplaukimo	Per tiek dienų perplaukia marių	Šifkortė kaštuoja nuo Porto į Tilžę	Šifkortė kaštuoja nuo Porto į Eydtkunus
ARABIC	White Star	Boston Mass.	Spalio 25	4.30 vak.	9	36.65	36.70
AMERICA	Hamburg American	New York	„ 25	12 diena	10	37.80	37.95
BLUECHER	„ „	„ „	Lapkričio 1	8 ryto	10	37.80	37.95
BARBAROSSA	North German Lloyd	„ „	„ 23	10 „	10	38.15	38.20
BREMEN	„ „ „	„ „	„ 28	10 „	11	38.15	38.20
BRESLAU	„ „ „	Baltimore Md.	Spalinio 10	2 vakaro	13	36.65	36.70
BALTIC	White Star	New York	„ 24	10.30 ryto	7	41.80	41.95
CELTIC	„ „	„ „	Lapkričio 2	6 „	7	41.80	41.95
CYMRIC	„ „	Boston Mass.	„ 20	9 „	9	37.80	37.95
CEDRIC	„ „	New York	„ 21	8 „	7	41.80	41.95
CARMANIA	Cunard	„ „	„ 23	10 „	7	41.80	41.95
CARONIA	„	„ „	Spalio 9	10 „	7	41.80	41.95
CAMPANIA	„	„ „	„ 18	4 vakaro	7	43.80	43.95
DOMINION	Dominion	Montreal Que.	„ 18	7 „	10	36.65	36.70
EMPRESS OF IRELAND	Canadian Pacific R.	„ „	Lapkričio 2	3 diena	6	37.90	37.95
EMPRESS OF BRITAIN	„ „	„ „	Spalio 19	7 „	6	37.90	37.95
ETRURIA	Cunard	New York	„ 20	7 ryto	8	41.80	41.95
FRIESLAND	American	Philadelphia Pa.	„ 27	10 „	8	36.65	36.70
FINLAND	Red Star	New York	„ 27	12 diena	8	39.80	39.95
FRIEDRICH d. GROSSE	North German Lloyd	„ „	Spalio 18	10 ryto	10	38.15	38.30
GROSSER KURFUERST	„ „ „	„ „	„ 15	10 „	10	38.15	38.20
HAVERFORD	American	Philadelphia Pa.	„ 15	10 „	9	36.65	36.70
IVERNIA	Cunard	Boston Mass.	„ 3	8 ryto	9	36.30	36.45
KRONPRINZ WILHELM	North German Lloyd	New York	„ 27	12 „	7	44.15	44.20
KAISER WIL. d GROSSE	„ „ „	„ „	„ 9	10 „	7	44.15	44.20
KAISER WILHELM II	„ „ „	„ „	Spalio 16	6 „	7	44.15	44.20
KROONLAND	Red Star	„ „	„ 13	2 vakaro	8	39.80	39.95
KAISER. AUG. VICTORIA	Hamburg American	„ „	Spalio 11	12 diena	10	37.80	37.95
LAKE MANITOBA	Canadian Pacific R.	Montreal Que.	„ 13	11 ryto	9	36.65	36.70
LAKE CHAMPLAIN	„ „ „	„ „	„ 29	7 „	9	36.65	36.70
LAKE ERIE	„ „ „	„ „	„ 18	7 „	9	36.65	36.70
LUCANIA	Cunard	New York	„ 27	12 diena	9	43.80	43.95
MAIN	North German Lloyd	Baltimore Md.	Spalio 17	10 ryto	13	38.15	38.20
MAJESTIC	White Star	New York	„ 31	10 „	7	43.80	43.95
MERION	American	Philadelphia Pa.	„ 6	10 „	9	36.65	36.70
NECKAR	North German Lloyd	Baltimore Md.	Lapkričio 21	2 vakaro	14	36.65	36.70
NEW YORK	American	New York	Spalio 25	9 ryto	7	43.80	43.95
NORDLAND	„	Philadelphia Pa.	„ 13	10 „	9	36.65	36.70
OTTAWA	Dominion	Montreal Que.	„ 15	7 „	10	36.65	36.70
OCEANIC	White Star	New York	„ 10	10 ryto	7	43.80	43.95
PHILADELPHIA	American	„ „	„ 6	9 „	7	43.80	43.95
PENNSYLVANIA	Hamburg American	„ „	Spalinio 6	8 „	14	37.80	37.95
PATRICIA	„ „	„ „	„ 20	6.30 „	14	37.80	37.95
RHEIN	North German Lloyd	Baltimore Md.	„ 19	2 vakaro	14	36.65	36.70
REPUBLIC	White Star	Boston Mass.	„ 11	4.30 „	9	36.65	36.70
SAXONIA	Cunard	„ „	„ 18	11 „	9	36.30	36.45
SAINT PAUL	American	New York	„ 15	9 „	8	43.80	43.95
SAINT LOUIS	„ „	„ „	„ 27	9 „	8	43.80	43.95
SOUTHWARK	Dominion	Montreal Que.	Lapkričio 3	7 „	10	36.65	36.70
TEUTONIC	White Star	New York	Spalio 17	10 ryto	8	43.80	43.95
UMBRIA	Cunard	„ „	„ 6	8 „	8	41.80	41.95
VADERLAND	Red Star	„ „	„ 20	7.30 „	8	39.80	39.95
WESTERLAND	American	Philadelphia Pa.	Lapkričio 3	10 „	9	36.65	36.70
ZEELAND	Red Star	New York	Spalio 6	8 „	8	39.80	39.95

Virš parodytos prekės yra už vandenį ir Prusų geležinkelį, be Amerikos geležinkelio. Žemiau parodytos prekės yra už Amerikos geležinkelį nuo:

Chicagos į New Yorką $16.00
„ „ Bostoną $16.00
„ „ Philadelphią $15.50
„ „ Baltimorę $15.00
„ „ Montreal $15.00

Priidėk Amerikos geležinkelį prie vandenio prekių ir matysi kiek kaštuos visas kelias nuo Chicagos iki Tilžės ar Eydtkunų

Iš Chicagos reikia išvažiuoti 2 dienoms pirm laivo išplaukimo. Trukiai iš Chicagos išeina 3 val. po pietų.

Ar gali kur nors rasti daugiau laivų kaip pas mus? Nel Mes turime dar daug daugiau laivų, tik del stokos vietos visų sutalpinti negalime. Musų šifkorčių prekės yra teip pigios kaip pačios kompanijos ofisuose. Jeigu kur nors ant šių laivų gausi šifkortę pigiau kaip pas mus, tai mes duosime tau $50.00. Pamėgink ir persitikrink.

Tiek daug teip greitų laivų ir teip teisingų prekių niekur nerasi kaip pas:

A. OLSZEWSKĮ
924 33rd Street, Station 60, Chicago, Ill.

Kas nori važiuoti į Krajų, tegul ateina pas mus, o čia visada gaus savo laike greitą ir gerą laivą.

ADRESAI
CENTRALIŠKU VIRŠININKU SUSIVIENYJIMO LIET. AMERIKOJE:

Prezidentas = P. W. Birštonas
205 W. Oak St., Shenandoah, Pa.

Vice-Prezid. = J. Tarcila,
22 Star St., Ansonia, Conn.

Sekretorius = M. J. Damijonaitis,
3120 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Kasierius = J. Skritulskas,
26 Broad St., New Britain, Conn.

KASOS GLOBĖJAI:

A. Ramanauskas, 10 Henderson St., Somerville Sta. Boston, Mass.

A. J. Povilaika, 824 Bank St., Waterbury, Conn.

Knygius = M. Paltanavičia,
26 W. Broadway So. Boston, Mass.

"Lietuvos" Agentai.

NEW YORK, N. Y.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis 287 3-rd Street

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 178 Ferry st.
A. Sjanelis, 66 West St.

BROOKLYN, N. Y.
Stan. Rinkewiczius, 73 Grand st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 131 S. Main st.

WATERBURY, CONN.
Vincas Žubrickas
Jonas Žemantauckas, 39 W. Porter St.

NEW BRITAIN, CONN.
M. J. Cheponis, 72 Jubilee St.,

BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st
Jonas Želvis, 711 W. Lombard st.

PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2nd St.

PITTSBURG, PA.
Jonas Ignotas, 18 Diamond Square S.S.
I. M. Maskeliunas, 2137 5-th Ave.

ELIZABETH, N. J.
Wm. Bocakas, 211 First st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas.

KENSINGTON, ILL.
Mikolas Valackas, 2464 Kensington ave.

BROCKTON, MASS.
Petras Marcinonis, 63 Blendale, St.

MINERSVILLE, PA.
Juozas Ramanauskas,

SPRINGFIELD, ILL.
J. Klembauskas, 2028 Peoria Road

WILKESBARRE PA.
A. P. Aleck, 71 N. Hancock st.

WORCESTER, MASS.
Ant. Bernotas, 12 Harlem st.

GILBERTON, PA.
J. Ambrazeviczius, Box 4

Mc KEES ROCKS, PA.
Fort. J. Bagoczius, 149 Ohio St.

NEW HAVEN, CONN.
K. Blažaitis, 524 East St.

MOUNT CARMEL, PA.
Jonas Banis Box 541

Keliaujanti Agentai.

Jur. Kazakeviczia
Joseph Petrikis,
S. J. Kasputis
Felik. J. Galminas
Stanislovas Valaskas.

Kur gali gauti „Lietuvą"

„Lietuvos" redakcija turi savo agentus Brooklyne, Philadelphijoj, Baltimorej, Bostone ir Brocktone.

Sztai agentu adresai.

Brooklyn, N. Y.
E. Froomes, 73 Grand st.
A. Dirželaitis, 155 Metropolitan ave.

Philadelphia, Pa.
M. A. Ignotas, 1028 So. 2-nd St.,
Jos M. Smolenski, 783 So. 2nd st

Baltimore, Md.
Wm. J. Morran,
S. E. Cor. Sharp & Camden sts.
F. Bakutis, 521 Columbia ave.

Brockton, Mass.
Jonas Poelus, 14 Intervalle st.

Pas szituos agentus gausite „Lietuva" už 5c. kas subata.

Knygu Kataliogas.

68 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis II. Surinko Dr. J. Basanavičius, Chicago, Ill. 1903 pusl. 330. Telpa čia 326 gražiu, žingeidžiu ir juokingu pasaku, bovyjančiu kiekviena skaitoja ir klausytoja $1.25
Apdaryta $1.50

70 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis IV. Surinko D-ras J. Basanavičius. Chicago, Ill. 1905. pusl. 299. Telpa čia 234 labai grazios ir užimančios pasakos, bovijančios kiekviena skaitytoja ir klausytoja $1.25
Drutuose apdaruose $1.50

210 Dede atvažiava. Komedija viename akta. Pagal lenkiška sutaise K, B-a ir M. P-is. Chicago, Ill. 1902, pusl. 62. Šita komedija buvo kelis kartus lošta lietuviškos draugystes Peterburge, Maskolijoje. Ji yra maskoliškos valdžios cenzuruota ir todel ja galima ir į Lietuva parsiusti, Maskolijos valdžia jos parsiuntimo nedraudžia 20c

257 Istorija Suvienytu Valstiju Sztiaurinės Amerikos. Chicago, Ill., 1896 m. pusl. 364. Aprašo kaip Kolumbas atrado Amerika, koki čia tada žmonės gyveno, koki žmonės pirmiausiai iš Europos pradejo Amerikon plaukti, kokios karės buvo, už ka kariavo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buvo, koki ir kiek kuris gero šiai žemei yra padares. Teipgi telpa Suvienytu Valstiju konstitucija, kuri yra reikalingiausia Amerikoje gyvenančiam dėl supratimo kokias jis čia turi tiesas, kas jam yra valia daryti, kas ne $1.00
Apdaryta $1.25

506 Žemės Istorija. Parašė S. M. išleido T.M.D., Chicago, Ill., 1904, pusl. 56. Su paveikslėliais. Pagal mokslišką ištyrima aprašyta kaip ir per kiek amžiu tvėrėsi žemė, kokia ant jos pirmiausiai radosi gyvybė, kaip ji vystėsi iš žemesniu veisliu in augštesnes, ir tt. 10c

655 Istorija abelna. Dalis I. Parašė Dra A. Bacevičia, Chicago, Ill., 1904, pusl. 498. Su paveikslais. Aprašo viska, kas ant svieto dėjosi nuo laiku 2800 prieš Kristaus gimima iki 146 po Kristaus gimimui $1.00
Apdaryta $1.25

658 Istorija Chicagos Lietuvių, jų parapiju ir kn. Kraučiuno prova su laikraščiu "Lietuva" buvusi balandžio mė

Saugiau ::: NEGU ::: BANKOJE!

GYVENK VIENOJE IR ISZRANDAVOK ANTRA.
Už $2,700 iki $3,500 gali pirkti viena isz

50 Nauju Dviem Auksztais Namu.

Arti Western Electric Co., Sears Roebuck Co., National Melleable Castings Co., Winslow Broliu ornamentaliszku geležiniu darbu ir amerikiniu spiraliszku dudu iszdirbiniu.

20.000 Darbininku Žmoniu. $300 inmokesties.

Liekinys po $32.00 kas menesis, imant paluki drauge. Randos $30.00 ant menesio; 5 ar 6 kambariais triobas su aukstu ir 7 pedu ponamiu su iszlietais pamatais. Georgijos puszies apdabal; maudykla, sziltas ir szaltas vanduo. Visoki pagerinimai intaisyti ir apmoketi.

14ta Gatve ir 49ta Avenue.

Lotai Grauto Žemiszkosios Bendrijos Podalyj neužilgio pakils savo verteje. (Dovydas B. Lyman, globejas. Willard T. Block, iždininkas).

Mes parduodame juos dabar po $540 ir daugiau už Lota $50.00 inmoketi, likusiejie $10.00 kas menuo.

Penki centai nuvažiuoti in viduri miesto.

ISZIMTINIAI AGENTAI

Knott, Chandler & Co.

110 Dearborn Street.

Vietinis Ofisas: 12ta ul. ir 48ta ave. Atdaras kasdien ir nekelioms. Jas. F. Hildreth, užveizda, savinybes skyrius. Lietuviszkas Pardavejas buva visada ant vietos; jis visame jums patarnaus.

Pinigus paskoliname budavojimui.

AŠ ATGRIEBIU SERGANČIUS VYRUS.

Nelank, kol tavo visas organizmas bus apimtas ligos, kol tavo nervu organizmas bus suardytas, prialegtas ir tu pastosi fiziszkai ir protiszkai sunykusia, netinkanczia prie darbo, mokslo ar draugiji tu pareigu ir privalumu gyvenimo. Nežinomas, netinkantis, ar bi e kokis gydymas gali tik užkenkti. Arsziausi atsitikimai, kurius asz gyžiau, buvo tie, ką buvo gydyti neatsukanczial pirma mangs, kiti buvo apluosznti ant viso ju gyvenimo del netikusiu chirurgiszku talsymu. Asz gydau atgriebdamas ir užlaikydamas. Asz neskelbiu piaustymo ir naikinimo, kad atsiekti greita i zgydyma. Kožnas sergantis vyras priklau o nuo saves, kad buti iszgydytu gerai ir pr deranczial. Asz iszgydau ant visados.

UŽNUODIJMA KRAUJO su 30d enu be gyždabrio ar potaszo.
HYDROCELE su 24 valandoms be op ravimo.
SZLAPYKLINES KLIAUTYS su 10 dienu be piaustymo ar skausmo.
ECZEMA, spuogai, dedervines, niežai ir visokios odos ligos iszgydomos greitai ir visiszkai.
NUŽUDYMAS VYRYBES atitaisoma su 14 dienu.
INKSTU, PUSLES IR PROSTATINES LIGOS. Mes iszgydeme visokia iritacija, tanku szlapinima, užsistojima, skaudejima strenu, menka begima ir katariszka stovi.
ALMANCZIOS OPOS. Mes nepa ezme, kaip ligai jos bus stoveje, ar kokios jos, musu budas gydymo iszdžiovinsjas tuojaus.

D-ras LORENTZ 614 Penn Ave. Antros lubos nuo pryžakio. Apžiurėjimas ir patarimas dykai. **PITTSBURG, PA.**

Offiso valandos: Nuo 9 ryto iki 9 vakaro šiokioms dienoms; nuo 9 ryto iki 4 po pietų šventdieniais. Parašyk, jei negali ateiti į ofisą.

LIETUVIU GYDYTOJAS

A. L. Graiczunas, Ph. G. M. D.

3202 S. Halsted st., kerte 32os gat., Chicago, Ill.
Tel. 7399 Yards.

Lietuviai, nesiduokite save apgaudineti visokiems profesoriams ir szundaktariams pas kuriuos tik pinigus sukiszate, o sveikatos ir teisingos redos negausite. Jei serga kokia liga, eik pas Dr. A. L. Graiczuna, jis duos tau tei inga roda **DYKAI**, ir paaskis ar galima iszgydyti ir kaip ligai gydymas trauksis.

Dr. A. L. Graiczunas nesuvedžiojo dar jokio ligonio ir isz pirmo pamatymo pasako, ar ligonis yra iszydomas, ar ne; kuri apsima iszgydyti, iszgydo greitai ir už maža užmokesti, turedamas metine alga nuo ligonbuczio ir nepeikaladamas savo užsilaikymui ligonio kiszenius tuszinti.

Gydo visokias ligas be skirtumo: Vyriszkas, moteriszkas ir vaiku ligas.

Neiszteklingus gydo ir reikalui parejus operacija padaro **DYKAI** nuo 8 iki 9 val. ryto kasdien.

Valandos priemimo ligoniu kasdien ir nedelioms: Nuo 8 iki 10 val. ryto; nuo 12 iki 1 val. po pietu ir nuo 6 iki 10 val. vakare.

Degtine! **MORRIS FORST & CO.** Slyvine!
COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD STREET
PITTSBURG, PA.

Mes esame pagarseje po visas Suv. Valstijas, kad parduodame geresne degtine pigiau negu koki nors kita firma ar degtines krautuve Amerikoj.

Mes apmokame visas siuntimo leszas (kasztus) in rytus iki New Yorko ir in vakarus iki Chicagos ant pirkiniu virszaus $5.00. Jeigu parsiuna toliau siusti, duodame 10 nuoszimti, idant tuomi pirkejas parsiunsdinimo leszas galetu apmoketi.

Orderiuojant siunskite pinigus registruotame laiszke ar per Money Order ant varko **Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield St., Pittsburg, Pa.**

Parsiusnsdinkite musu privatiszkaji prekiu surasza. Kalbame visose kalbose.

Morris Forst & Co.
Vynas! **COR. SECOND AVE. & SMITHFIELD STREET** Torkoly!
PITTSBURG, PA.

---

607 Ar vyskupas Valančius [Valančiauskas] nebuvo viliugu lietuvystės? Parašė kn. Dembskis, išleido Susivienijimas Lietuviu Laisvamaniu Amer., Chicago, Ill., 1901, pusl. 37. 15c

630 Ethnologija arba mokslas apie žemės žmones. Pagal Dr. M. Haberlandta paraše Sernas. Chicago, Ill. 1903, pusl. 667. Yra tai svarbiausia moksliška knyga apie visas musu pasaules žmoniu veisles. Ji parodo visu viešpatystiu, visu žemes kraštu ir net mažiausiu saleliu žmonis ir ju veisleisius. Aprašo ju kilimosparva, tikejima, papročius, užsiemima ir abelnai viska. Iš patilpusiu paveikslu matysite žmoniu gražiu, prastu ir biauriu, tulu visas kunas plaukais apželes, veidas į bezdžiones panašus. Raštas šventas sako: „Sutvere Dievas žmogu ant abrozo ir paveikslio savo," bet pažvelgus į tulu žmoniu veislu veidus, matome dideli nevienoduma, tada nežine kurie iš ju yra panašus paveikslui Dievo. Kas nori pilnai pažinti žmoniu istorija tegul perskaito ši knyga. Preke neapdaryto $2.00
Apdaryta graziuose ir drutuose audimo apdaruose $2.50

708 Rašto Istorija. Pagal A. B. Schnitzerj sutaisė Sernas, Chicago, Ill., pusl. 304, su paveikslais. Aprašo kokiu budu žmonės rašyti išmoko, kaip išdirbo raštą kiekviena žmoniu tauta, koki raštai buvo senovėje, daug metu prieš Kristų, kada žmonės vietoje rašto vartojo mazgelius ant šniurų, išpiaustymus ant medžio, iškapojimus ant akmens, piešė paveikslus, ir tik nelabai senai dėjo iki šiandieninio alfabeto, teip kad pasidirbo sau kelias dešimtis ženklelių (litaru), su kurniais dabar gali parašyti kiekviena žodį ir viską apkalbėti teip gerai, kaip ir gyvu žodžiu. Yra tai knyga, kuri iškiko žmogų interesuoja, parodydama kaip tobulinosi ant svieto rašytas. $1.00
Apdaryta. $1.25

69 Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis III. Surinko D-ras Basanavičius, Chicago, Ill., 1904, pusl. 333. Telpa čia 202 gražiu ir labai juokingu pasaku $1.25
Drutuose apdaruose $1.50

Naujos Fortepijonu Natos.

Lietuvu Hymnas. Žodžiai ir melodija V. Kudirkos. Fortepijonui pr ruoze d. Kačanovskis, Ryroje, 1906. .. 30c

Pinigus siuskite ant adreso:
A. OLSZEWSKI,
924 33-rd St., Chicago, Ill.

Lietuviu Daktaras

Marija Dowiatt

Kauno gubernijos, Sziauliu pavieto.
7?23 W. 18th st. Chicago, Ill.
Telefonas Canal 1218. Telefonas Canal 7382.
Telefonuot galima isz kiskvienos apteikos. Pagrizo Chicagon ir pradejo gydyma ligoniu kaip pirmiaus ant seno adreso.

JEIGU SLENKA PLAUKAI

tai nelauk kol jie visiszkai nuslinks. Dailus, tankus ir ilgi plaukai padabina žmogu ir yra didžiausiu grožybes turtu. **John's Hair Invigorator** sulaiko slinkima plauku, sulvirtina szukenis, ir asteigia spartu augima ir vietou išpuoplasiu atnaujina naujus, gražiniu, dailius ir ilgus plaukus. Isznaikina pleiskanas ir visokius neczystumus galvoje. Žilus plaukus sugražina in naturaliszka parva. Tukstanczioi žmoniu apsisaugojo nuo praplikimo vartodami John's Hair Invigorator. Kam valkszeziot su nedailiais, retais, nutrinusziais plaukais ar praplikusia galva kad galima užsiaugintl dailius ir ilgus plaukus. Preke $2.00 už butely. 3 buteliai už $5.00. Didesis gydoliu katalioga dykai.

John's Supply House, 22 Sta. H, Chicago.

EIKITE PAS DR. B. M. ROSS
SU SAVO NESVEIKUMAIS

o jis jumi išgydys. Yra vienas iš pasekmingiausiu gydytoju Chicagoj. Turi 22 metu patyrimo. Išgydo svaigima, užima ir skaudejima galvos, prasta atminti, negalejima suvienyti mislių ant vieno dalyko, slinkima plaukų, silpnuma ir įdubima akiu, pajuodavima paakiu, spuogus ir plėmas ant veido ir kuno, kataru nosies ir gerklės, užima ir spingima ausyse, sunkuma ant krutinės ir skausma duoblukėje, negalėjima valgyti, atsirugima vėju ir skystimu, plakima širdies, dusuli, greita nuilsima, gumba, užkietėjima viduriu, skaudėjima strėnu ir kaulu, reumatizma, drebėjima kraujo ir jausma bėgiojimo po skura kas yra ženklu nervu silpnumo, inkstu ligas, kraujo užnuodyjima, paslaptingas ligas kaipo tai: šankerį, syfilį ir triperį, nesveikumus kylančius nuo patžagystės jaunose dienose, naktinius ir dieninius nubėgimus sėklos, nerviška nusilpnėjima, išsigandima, baisius sapnus, gėdingumą, nusiminima, susišlapinima lovoje ir šeip tanku šlapinima, silpnuma lytiškų dalių, kyla, silpnuma kuno, patrukima, kiaurąjį kaltuną, rožę, niežus, sunkuma kojose, nutirpima dalių kuno ir tt. Jeigu turi nors vieną iš virš paminėtų nesveikumų, tai tuojaus kreipkis pas Dr. B. M. Ross, kuris yra specijalistu, jis tau duos teisingą ir gerą rodą. Yra ypatingai pasišventes išgydyme ligų kurių paprasti daktarai neinstengia išgydyti. Noredami rodos per laiską, įdėkit keletą markių ant atsakymo.

DR. B. M. ROSS **167 DEARBORN ST. CHICAGO, ILL.**
ANT KAMPO MONROE STREET, UŽSIKELK ELEVEITORIUM ANT 5TO FLORO
Ofiso Valandos:— Kasdien nuo 9 ryto iki 4 po piet. Vakarais, Iškyrus Utarnika ir Ketverga, nuo 7 iki 8. Nedėliom nuo 10 iki 12.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirbai:- **Karunes, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenkleliius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirba:- **Knpas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir visus bažnytinius paredus. Visoki darbą atlieka artistiszkai in laiką.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu prideranczial atliktas ir tuom suszelpti savo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

Vyrams Tiktai!
Kaip busi Chicagoj tai atsilankyk in
GALERIJA MOKSLO
344 South State St. Chicago, Ill.
Inetimas Dykai.

Patemyk stebuklus Osteologijos
" " Fiziologijos
" " Neurologijos
" " Pathologijos

Mokykis pradžia žmogiszkos rasos nuo lopszio iki grabui.
Milžiniszkumai ir keistumai gamtos.
Atdara kasdien nuo 9 ryto iki 12 vidurnakczio.
Papraszyk dažuretojo prie duru lietuviszkos Knygos, visai dykai! Atsiszaukit sziadien.
344 South State St. arti Harrison CHICAGO, ILL.

[Laboratory 313 Bedford Ave.] **Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.**

musu valstai yra pasekmingiausi, gydo daugybe ligu. Plaukus tikrai ataugina, slinkima, pleiskanas, papuczkus ir daugel kitu ligu su naujausiu budu Radikal gydymas, paraszykite pas

Prof. J. M. Brundza
New York & Brooklyn, U. S. A.

Ar nori gera ir geroje vietoj Lota?

Jei teip, tai pirk lota ant Auburn ulyczios arba ant 33rd ul. prieszai szv. Jurgio bažnyczia. Lotai dideli, turi dvi alles, gražioje, ramioje, lietuviu apgyventoje vietoje, prieszai lietuviszka bažnyczia.

Lotu prekes nuo $900 ir augszciau.

Szie lotai už metu bus verti $1200. Yra tiktai 19 lotu ant pardavimo. Pasiskubinkite kas norite ingyti gera, geroje vietoje lota, pakol dar yra isz ko pasirinkti.

Lotu agentai:
A. Olszewskis, 924 33rd st.
Felix J. Wengierski, 3137 S. Morgan st.
J. M. Tananeviczia, 3244 S. Morgan st.

Dr. J. Kulis

Lietuviu Gydytojas ir Chirurgas
3255 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas moteru, vaiku ir vyru. Tapigi turi didele praktika ir gydo pasekmingai visokias limpanczias, užsisenejusias ir paslaptingas vyru ligas. Daro operacijas pasekmingai.

KOZMINSKI & YONDORF,
73 Dearborn st.
Bankieriai.

Mes skolijame PINIGUS ant turtenybiu ir jei tu rengiesi turtenybe pirkti mes su dziaugsmu prigelbesime, paskolindami tau dali pirkinio pinigu. Greitas veikimas. Lengvos iszlygos. Agentai apmokami dosniai.

Dr. O. C. HEINE
DENTISTAS

OFFISAS—Kampas 31-mos ir South Halsted Gatvia :::::
CHICAGO, ILL.
GYVENIMAS VIRŠŽUI APTIEKOS

TRAUKIA DANTIS BE JOKIO SKAUDEJIMO, INSTATO NAUJUS, AUKSINIUS AR KOKIUS KAS NORI. DARBA GVARANTUOJA. ::

BRANGINTINAS RECEPTAS

PRISIUNGZIAMAS DYKAI
Silpniems ir Nerviškiems Vyrams

Aš turiu savo nuosavybėje receptą brangintinam valstui, prirašomam garsaus daktaro, kurio aš teisvausi atiankydamas sengją šalį. Aš žinau iš patyrimo, kad valstas padirbtas pagal šitą receptą yra šiądien gerinasiu silpniems, nerviškiems ir besveikačiams vyrams. Aš žinau dėlto, kad jis man sugrąžino sveikatą po ilgos sirgimo nusilpnėjimu, nerviškumu ir abelna nesveikata ir tt. Aš pirma to išmėginau specialistus ir įvairius valstus bei gydymus be matomo pagerėjimo. Teipgi žinau, kad dangelis kitų sirgusių ta ar kita liga nuo persidirbimo, jaunystės paklydimų, prasižengimų ar perdėjimų, kaip nerviškumo, nuobėgių, sunykimo vyrybes, blogos atminties, sunaikinto gyvumo, stokos ambicijos, užmarkynybės, nedrąsumo, skaudėjimo strėnose, abelno nesveikumo ir tt., kurie rašė man, teipgi išsigydė, kaip ir aš pats.

Žinodamas, kaip sunku išsigydyti šitoje šalyje, aš užsimaniau pagelbėti kitiems ir kožnam reikalaujančiam tokio valstoparašiusiam pas mane, aš pasiųsiu nuorašą šito recepto ir reikalingus patarimus užpečėtytume laiške dykai. Receptą gali sutaisyti geroje aptiekoje už mažas pinigus. Klausyk mano rodos ir pamėgink, o pamatysi, kad tai geras valstas, nuo kurio busi sveikas, tvirtas ir laimingas. Aš už savo patarnavimą reikalauju 50c tau pasveikus. Niekuomet aš nereikalauju dangiau už šitą mažą sumą ir nereikalauju jos kol tu visiškai nepamatisysi, idant paskui geriau galėtum brangintį mano patarnavimą tau. Aš nesiuučiu nieko apmokesčio ir neturiu jokio sumisio išgauti pinigus ar pardnoti valstą, kurio tu nereikalauji, o jei tu rasi mane neteisingu, tai tieslog gali mane apskelbti per šitą laikraštį.

Rašyk šiądien, kadangi šita žinia gal neatsikartos daugiau. Atmink, kad gausi receptą ir visus patarimus dykai ir tu nereikalauji man siųsti 50c kol nepasveiksi. Adresas:

C. Bentson, P. H. Box 655, Chicago Ill.

: LIETUVIŠKA PREKYSTE :

Visokio skyriaus laikrodėliu, žiedu, lenciugėliu, spilkų, armonikų, klernetų, skripkų, phonographų ir daug visokiu kitų daiktu.

Kviečiu brolius lietuvius atsilankyti ir persižiūrinti kainas (prekės). Į visus Amerikos miestus prisiunčiu daiktus per Express arba krasa. *Katalioga* ant pareikalavimo prisiunčiu dovanai.

M. J. DAMIJONAITIS,
3120 S. Halsted St., CHICAGO, ILL.

F. P. Bradchulis

ATTORNEY & COUNSELOR at LAW
Chamber of Commerce Bldg., Room 709
S. E. Corner La Salle and Washington Streets
CHICAGO, ILL.
TELEPHONE MAIN 3642

Lietuvys advokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos čia Amerikoj. Veda visokias provas, civiliškas ir kriminališkas, visuose teismuose (suduose).
Gyv. 3112 S. Halsted St., arti 31mos gatvės
Telephone Yards 6046

: : UNI-VER-SAL GYDUOLES : :

Visi žmonės užsitiki mums ir musų gyduolėms, kuriems duodame teisingiausia roda per laiška dykai.

Kaip išsigydyti Rupturą. Akių ligą. Galvos ligą. Slinkima plaukų ir Pliikima. Pučkus, Saules degima, Didervines, Niežus ir lytiškąjį brudą. **Gyduolės nuo dantų geriausios už 20c. Nuo kojų užtrinų tik 10c.** Mes turime apie pusę milijono laiškų su padėkavonėmis nuo žmoniu visokiu tautysčių. Rašyk pas mus: **J. M. BRUNDZA CO.,**
996-998 Broadway, Brooklyn, N.Y.

Raulai kur tu begi? Nugi pas Petra Szleki nes labai isztroszkes, o pas ji galima atsivedyti, nes jis turi puiku ir szalta bavarska alu, gardžia ruska oczlszczena arielka, cigarus net isz Havanos, o iszsigerus gauni žmogus puiku užkandi kiekviena diena, tai jau ilgiau su tamista kalbeti negaliu. Lik veikas turiu skubintis. Prie to jis turi puikia sale del veseliu ir mitingu ir pakiauso kiekvieno, o ypacz už tlumocziu susikalbeti angliszkai. Atsikite pas mane, o asz jum patarnusiu už dyka visokiuose reikaluose ir provose. Atvažiavę isz kitu miestu galite gauti pas mane geriausia nakvyne.

Petras Szlakis,
3321 Auburn av., Chicago, Ill.
(Tarpe 33-ios ul. ir 33-io P.)
Telephonas Yards 6012.

Pasirodavyk su Lietuviszku Daktaru
..... pas .....
Chicago Medical Clinic
344 So. State St., Chicago, Ill.

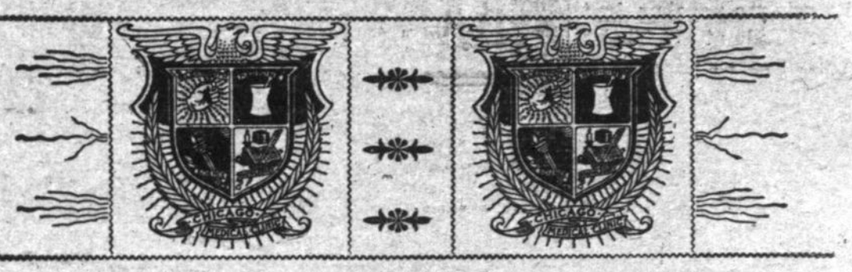

Silpni, Nerviszki ir Serganti Vyrai.

Jeigu esi apimtas kokia liga, ar ligų komplikacijoms, tu turi rašyti arba atsilankyti pas mus pirma, męs gvarantuojam nuodugnį išgydymą, kuris pasiliks amžinai, jeigu rasime tavo ligą išgydomą.

Ar tu esi nerviškas ir nusiminęs, nusilpnėjęs, nuvargęs rytmetyj, truksta ukvatos, greitai pailstantis, gėdingas, piktu išrodantis, neužsitikintis, nusigąstantis, nespakainas ir užerzinantis?

Ar atmintis prasta, lenki draugiją, truksta energijos ir sveikatos, turi juodus paakius, pučkus, plėmus ar kokius nors pratrukimus ant skuros, nemorališkus sapnus, nubėgimus sėklos, patrotytą vyriškumą, lytišką nusilpnėjimą, neišsivysčiusias ar šaltas privatiškas dalis, nusistojimą šlapume palaikius per naktį, skausmą strėnose, inkstų ar puslės ligą, Puletekį, Pasididinimą Gyslių ar Užakimą Varpos?

Jeigu turi, męs gvarantuosim amžiną ir užtikrinantį išgydymą, jeigu męs rasime kad tavo liga yra išgydoma. Kožna periškada vedusiam gyvenime bus prašalinta. Rašyk pas mus prašydamas klausymo lakšto. Ligoniai yra gydomi su didžiausiu pasisekimu per laiškus. Gyduoles siunčiame be atkreipimo atydos, po visas dalis pasaulės.

Raszyk klausymo lakszto ir gausi rodą.

Offisas atidarytas kožną dieną nuo 10 ryto iki 4 po pietų ir vėl nuo 6 iki 7 vakare. Nedėliom ir Šventadienom nuo 10 iki 12.

Chicago Medical Clinic,
344 S. State Street, arti Harrison ul., CHICAGO, ILL.

VAISIAI SVEIKATOS.

Kaip sumanus Ukininkas pritaiko gerą seklą paset i tinkančia žemę, --- kurie gražiai sudygsta, gerai auga ir gausius vaisius atneša -- taip lygiai sumanus Daktaras Profesorius su Specialistais pritaikant gerai, tinkamus vaistus prie ligos ir visu silpnybiu --- vartojant, užmezga išgydima, augina pajegas ir išduoda vaisius sugražynant gera sveikata.

Sveikata tai didžiauses turtas žmogaus. Bet pafekus i nelaime ligos, reik but labai atsargiu, kad nepatekt i šundaktariu pinkles, kurie, po visokiais išmislytais vardais dengdamiesi skelbiasi, lygei reik ir sergetes: kurie vadinasi — viens ir tas pats daktaras — ant visokiu ligu specialistas, bet teisyngai negalė but ne ant jokios ligos specialistu, jei ant visu esąs; kaip ir kvarbuotas patentuotas vanduo vadinamas vaistais vinais ir balsamais, ne jokios ligos išgydit negali.

Nuo tokiu šaldru gydimo, jei ligonis neatsivaduoja smerčiu, tai liekasi visai sukliurės ant sveikatos.

Nors ir tada jeigu dar ątsiduos globan tikro moksliško gydimo su pagelba tikru vaistu, kad ir su didelių pasidarbavimu kovoje su liga, bet sumanus Daktarai tikri Specialistai ir Profesorius — pergali ligą sugražynant gerą sveikata.

Per tai, jei jautiesi savije koki nesveikumą, tai geriause iš kart kreiptis, prie geru Daktaru ir tikru Specialistu, kurie beabejones visokias ligas išgydo ir jau šimtams tukstančiu žmoniu sugražyno ir kasdien sugražyna sveikata, tai yra visiems geriause žinomas **Dr. E. C. COLLINS MEDICAL INSTITTTE,** kureme yra Daktaras Diplomuotas Profesorius ir ant kožnos ligos tikri Specialistai Daktarai, nes atsišaukus žodžiu ar per gromatą — aprašant ligą, liekasi po vadovystę Profesoriaus ir Specialistus ištyrta ir pritaikiti gryni tikri vastai prie ligos ir visu silpnybiu; kokie tik yra žinomi daktariškam mokslui, kokius tik žeme ir gamta išduoda, o ypatingai paties Instituto Labatorijos išrandami, kuriuos prisiuntus, pagal pamokinimus vartojant, nesveikasis apturi savo gerą pirmutinę sveikat , kaip pirmiaus niekad nesirgęs; per tai ne dovanai tą Institutą visi ir vadina **VAISIUM SVEIKATOS.**

Kad toks gydimas daugiausia vaislu sveikatos išduoda, tai iš daugybes nuolatiniu padekavoniu, pagal prašyma išgyditu, keleta patalpiname, štai je pats kalba;

Mielas Daktaris Profesorius!

Jau kaip Professoriui žinoma, kad labai sirgau ant kataro plaučiu, trumpo kvepavimo, skaumu ir diegliu krutinej, bjaurausu skrepliavimo, skaudeimo, ir svaigimo galvos, kaip ir vaikčiojantis reumatikes dieglai po visą kuną. Nors pas daugeli daktaru gydiausi ir visokiu linkarstu prigerian bet vis man daresi ardiaus, taip kad tau buvau visai nustojas vilties išgydimo. Skaitant Jus apgarsinima po antgalviu „Saltinis Sveikatos" ir atradau kad jus išgydyte visokes ligas, pratvirto mano akis ir vilis kad dar galiu but sveiku ir išgyditu. O kaip tik per laiška aprašiau savo liga ir kankinimus, tad to karstas kures Jus atsintetę ir suvartojau tada vaistus pasiutau dideli pasigerinima ant sveikatos bet kad dar ne suvisai buvau pilnai sveikas kaip pareikalavus atsiuntet, dar vaistu, tai tuos paskutinius suvartojas, pasilikau sveikas kaip niekad nesirgęs ir dabar esu persitikrenęs, kad likausi pamatiškai išgydytas ir liga neatsimajis. Simučio Širdinginase padėkovania už sugražinima sveikatos. Linkedams Jums ko didžiausios laimes; ir kad galėtumet mus brolius nuo kankiniu ligos.

Su guodone dekingas
M. A. Degutis, box 84, Pickering, La.

Dangatingas Profesorian Instituto!

Kaip Jums žinoma nuo pirmiaus aprašytos mano ligos, kurie per du metus kankino, viduriu sloga, skaudejimas po krutinę, širdies liga su abelnu nusilpnymenu kankino, galvos svaigimas, negalejimas kvapo atgant, vaikčiojanti dieglei po visą kuną dusinant ir skausminę nereguliarisku menesiniu ir tekijamas, baltuju andrapaniu — nors gydiausi pas daugeli daktaru, bet tolisus pasveikimo, mano liną vis ejo blogin, ir vilitis išgyjimo nustojau. Bet kaip parašiau Jums apie liga ir atsiustus vaistus emiau vartot, iš kart pasiutau savije kaip ir revoliucija, bet tolaius vartojant jaučiaus lengviau ir geriau ir kaip suvartojau paskutinius, pasilikau sveika kaip niekad nesirgus, nors jau praejo 5 nedelios esu persitikrinus, kad mano liga pilnai išgydita. Už toki skarba sveikatos tukstančiais kartu dekavoju, nes pirma buvau ne gyva ne numirus, o dabar sveika ir laimina, tegul bus palaiminta motina iš kurios vaisiaus. Išauga toks gelbetojas nelamingu, su tikru talentu daktarystes. Mano dekinguma teiksites pagarsint, kad serganti kaip aš buvau, žinotu kur rast tikra pagelba.

I. Mockene,
134 Leighton St., Fitchburg, Mass.

Malonus Profesorian ir kiti daktarai!

Tai dabar tai su džiagsma rašau šita gromatą, bo jau mane išgydit nuo taip didelio kentejimo. Lytiškų dalių skaudeimo, ir nusilpneimo o tankus šlapinimasi kaip su peiliais reže, blogiu sapnu ir sekios nubegimo abelno nusilpneimo, nerviskumo, skaudeima po visą kuną ir labiaus šonuose ir viduriuose, kaip ir svaigyma su skaudejimu galvos, užima aussę ir didelio nusiminimo, mistiuu kad iš proto išeisiu, kaip Jums buvan pirsiniaus rates. Nors pas daugeli daktaru gydiausi ir buvau pas save vadinančias iš Europos profesorius tad ir persitikrinau, kad nera profesoriais, bet ne daktarais o tik šundaktarai, daug vaistu ligu išmeisino o ne vienos išgydit negali. O kaip perskaičiau Jus paraašyta **"Vadovas in Sveikata"** tai pasinau savo launistes kladias ir liga su prietaščia, Jums aprašiau ir prisiustus vaistus nors dar nesuvartojau visus, kurious man pritaiket, bet pasilikau sveikas kaip naujai atsigimes, už ką negaliu surast taip gražiu žodžiu su kuriais Jus aukštam tikram mokslui, in už geru vaistus, galėčia atidekavot. Bet kur tik galestu jus varda angštisu, kad visi žinotu kaip nieks negali pagelbet tai Jus išgydite.

J. Tomishauskas,
331 So. Yordan Street, Allentown, Pa.

Antanas Kavaliauskas,
3105 So. Halsted Street. Chicago, Ill.

Labai sirgęs per 6 menesius, išgyditas nuo: užimo, skaudejimo svaigimo galvos ir cipimo ausise, blogios atminties, nerviškumo, abelno nusilpnejimo ir skaudejimo po visą kuną. Kiti išgydit negalejo.

M. Makravickene,
45 5th Street, Passaic, N. J.

Širdies, viduriu, pasigadinimo, gumbo, diegliu visam kunę, plaučiu ir inkstu ligą per du metus sirgus, Waršuwoje ir niekur Europoj daktarai negalej išgydit. Collinso Institutas in 4 sanvaites, pilnai pamatiškai išgyde.

Skaitytojau Jeigu Tau nieks nepagelbejo arba niekur dar nesigydei o jautiesi savije nesveikuma, tai netrotik laiko ne pinigu dovanai, jei ne atbiskai tai per gromata atsišauk aprašant liga o bs apdirikimą buti išgyditas nuo: plaučiu nesveikumo, dusulio, trumpo kvepavimo greito svaigimo ir užimo ausisę, kraujo nečystumo, niežu, parku ir išberimo odos ligu, neuraszinimos, neuraligijos, reumatizmo ir vaikčiojančiu skausmu po visą kuną, geltiges, lytiško nusilpnejimo (nemeles), sekios nubėgima, blogiu sapnu, nerviskumo, priepuolos, Nuomario, abelno nusilpnejimo, lytiškę pikta užsikrečiama ligu (limpančiu) kokio skiriaus ir vardo jos nebutu, taipat ir per jaunistes klaidas bei savžagystes gimusę sunkuma kojose bei rankose, sarmatlivuma, lenkimai draugijos, pagadinimo atminties, neturėjima vaisiaus, visokias slaptas ligas ir kaip VYRU taip ir MOTERU skausimugas nereguliariškas menesines, bet neturėsima andrapaiu, kaip ir baisu kenkeja sveikatai ir kaip but tekejimą ir kdrios tik ligos ant žmoniu vargiamo atsiranda, po ištyrimui, kaip apisima išgydit, ir dunoda vaistus, tai užtikrinta sveikam ir išgydimas Si abtybe šventai užlakoma.

VAISTUS ISSIUNCIA PO VISAS DALIS AMERIKOS per Express ir kitas šalis pasaules. Kaip rašitu teip žodžiu tik prigimtoj vyškoi kalboj savo jausmus, geriause gali tikreikėt Daktarui.

Dr. Profesorius Collins del labo visuomenes parašė knyga Vadovas in Sveikat. 128 puslapiu. Ji yra labai naudinga sveiku ir sergančiam. Ji išaiškino apie visokias ligas ir kaip but sveiku ir apsiserget nuo ligu. Joje yra koleravoti paveikslai perstatant peslaptis žmogaus ir 12 permai nu motinos viduriosge kudikį, nuo apsireiškimo ik užgimimo. Dovanai aptures kožnas tą knyga, kuris, tik atsiuns keleta stampu tai yra prisiuntimo kaštus.

Kodel sirgt ir but varginamas ligoms, kad lengvai gali but išgyditas atsišaukiant pas:

Dr. E. C. COLLINS Medical Institute, 140 W. 34th St., New York, N. Y.

OFISAS ADARAS: (tarp Broadway ir 7 Av.) kasdien nuo 10 iki 5 po piet. Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 o vakarias nuo 7 iki 8 val. Utarnike Petnyčiose.

Rašunt paminekit kad iš mus laikraščio.